

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 14. 6. 2018
COM(2018) 460 final

2018/0243 (COD)

Návrh

**NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,
ktorým sa zriaďuje Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce**

{SEC(2018) 310 final} - {SWD(2018) 337 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Tento návrh sa predkladá v kontexte viacročného finančného rámca (VFR) na roky 2021 – 2027, ako sa uvádza v oznámení Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade a Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, s názvom „Moderný rozpočet pre Úniu, ktorá chráni, posilňuje a obraňuje Viacročný finančný rámec na roky 2021 – 2027“¹. V oznámení sa stanovujú hlavné priority a celkový rozpočtový rámec pre programy v oblasti vonkajšej činnosti EÚ pod názvom „Susedstvo a svet“ vrátane zriadenia nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce.

Cieľom nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce je podporovať a presadzovať hodnoty a záujmy Únie na celom svete v záujme sledovania cieľov a zásad jej vonkajšej činnosti, ako sa stanovuje v článku 3 ods. 5, v článku 8 a v článku 21 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ).

Problémy, ktoré je potrebné riešiť vonkajšou činnosťou, sa v uplynulých rokoch zvýšili. Svet sa stal charakterizovaným rastúcou nestabilitou spôsobenou viacerými krízami v susedstve EÚ a mimo neho. Regionálne konflikty, terorizmus, hospodárske nerovnosti a rastúce migračné tlaky sú súčasťou tejto novej reality, ktorá sa spája s rastom populácie, zmenou klímy a zhoršovaním životného prostredia. Zároveň, hoci úroveň chudoby sa celosvetovo znížila, počet ľudí žijúcich v chudobe je naďalej veľkým problémom, a to aj v rozvíjajúcich sa hospodárstvach. Hoci niektorí partneri dosiahli významný pokrok, iní zostávajú uviaznutí v nestabilných situáciách.

V rámci viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020 existuje spolu viacero nástrojov financovania v rámci okruhu Globálna Európa, pričom platnosť väčšiny z nich sa skončí 31. decembra 2020. Ich účel sa líši v rámci všeobecných cieľov vonkajšej činnosti EÚ, medzi ktoré patrí:

- znižovanie chudoby a udržateľný rozvoj [nariadenie (EÚ) č. 233/2014, ktorým sa ustanovuje nástroj financovania rozvojovej spolupráce],
- presadzovanie strategických záujmov Únie (nariadenie č. 234/2014, ktorým sa ustanovuje nástroj partnerstva),
- pomoc susedstvu Únie [nariadenie (EÚ) č. 232/2014, ktorým sa ustanovuje nástroj európskeho susedstva],
- ochrana ľudských práv [nariadenie (EÚ) č. 235/2014, ktorým sa ustanovuje európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva na celom svete],
- reakcie na krízy, predchádzanie konfliktom a činnosti zamerané na budovanie mieru v partnerských krajinách (nariadenie č. 230/2014, ktorým sa ustanovuje nástroj na podporu stability a mieru),
- podpora vysokej úrovne jadrovej bezpečnosti [nariadenie (EURATOM) č. 237/2014, ktorým sa ustanovuje nástroj spolupráce v oblasti jadrovej bezpečnosti],

¹ COM(2018) 321 final.

- podpora obnovy udržateľnej finančnej situácie pri súčasnej podpore reforiem hospodárskej úpravy (makrofinančná pomoc)²,
- podpora malých a stredných podnikov v cieľových tretích krajinách a rozvoj sociálnej a hospodárskej infraštruktúry a podpora projektov súvisiacich so zmenou klímy [rozhodnutie (EÚ) 2018/412, ktorým sa mení rozhodnutie č. 466/2014/EÚ o mandátoch pre vonkajšie pôžičky],
- garančný fond pre vonkajšie opatrenia [nariadenie (ES, Euratom) č. 480/2009], a
- Európsky fond pre udržateľný rozvoj, jeho záruka a jeho Garančný fond [nariadenie (EÚ) 2017/1601].

Skončiť sa má aj platnosť spoločného vykonávacieho nariadenia [nariadenie (EÚ) č. 236/2014], ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá a postupy pre vykonávanie nástrojov EÚ pre vonkajšiu činnosť.

11. Európsky rozvojový fond³, hoci v súčasnosti financovaný z prostriedkov mimo rozpočtu EÚ, je jedným z hlavných nástrojov vonkajšieho financovania, ktorého platnosť sa končí na konci roka 2020. Jeho cieľom je zabezpečiť spoluprácu s africkými, karibskými a tichomorskými štátmi, zmluvnými stranami dohody o partnerstve z Cotonou, a so zámorskými krajinami a územiaми.

V súlade s oznámením s názvom „Nový, moderný viacročný finančný rámec, ktorý Európskej únii umožní efektívne naplňovať priority po roku 2020“⁴ a ako sa uvádza v hodnotení vplyvu⁵, ktorý je súčasťou tohto nariadenia, všetky vyššie uvedené nástroje by sa mali zlúčiť do jedného všeobecného nástroja s výnimkou grantov na makrofinančnú pomoc a časti nástroja na spoluprácu v oblasti jadrovej bezpečnosti⁶.

V nedávnych preskúmaniach a hodnoteniach⁷ vonkajších nástrojov sa preukázala ich pridaná hodnota a význam. Zdôraznili sa v nich však aj možnosti zlepšenia, najmä potreba zjednodušiť spôsoby práce a umožniť EÚ flexibilnejšie reagovať na nepredvídané okolnosti. Získané poznatky spolu s narastajúcimi výzvami podnietili Komisiu, aby upravila štruktúru nástrojov na financovanie vonkajšej činnosti a začlenila do rozpočtu činnosti v súčasnosti financované z Európskeho rozvojového fondu. Prostredníctvom tohto návrhu bude EÚ aj naďalej schopná zohrávať aktívnu úlohu pri podpore ľudských práv, stabilizácie, rozvoja, bezpečnosti, boja proti prvotným príčinám neregulárnej migrácie, obchodu, boja proti zmene klímy a okrem iného, ochrany životného prostredia. Bude však schopná to dosiahnuť komplexnejším spôsobom, pričom poskytne väčšiu flexibilitu na presun zdrojov tam, kde sú potrebné v dôsledku zmeny medzinárodného kontextu.

V tomto návrhu sa ako dátum začatia uplatňovania stanovuje 1. január 2021 a tento návrh sa predkladá Únii 27 členských štátov v súlade s oznámením Spojeného kráľovstva o jeho

² Makrofinančná pomoc je finančný nástroj, ktorý sa používa v jednotlivých prípadoch na pomoc krajinám, ktoré sú najmä v geografickej blízkosti EÚ a ktoré riešia vážne problémy s platobnou bilanciou.

³ Vnútná dohoda o 11. Európskom rozvojovom fonde - Ú. v. EÚ L 210, 6. augusta 2013, s. 1; nariadenie Rady (EÚ) 2015/322 o vykonávaní 11. Európskeho rozvojového fondu a rozhodnutie Rady (EÚ) 2015/334, ktorým sa mení vnútorná dohoda.

⁴ COM/2018/092 final.

⁵ SWD (2018) 337.

⁶ Činnosti súvisiace s jadrovou energiou si vyžadujú osobitný právny základ a ich prijatie sa riadi osobitným postupom podľa Zmluvy o Euratome.

⁷ https://ec.europa.eu/europeaid/mid-term-review-report-external-financing-instruments_en.

zámere vystúpiť z Európskej únie a Euratomu na základe článku 50 Zmluvy o Európskej únii, ktoré bolo Európskej rade doručené 29. marca 2017.

- **Súlady s existujúcimi ustanoveniami politiky**

Týmto návrhom sa poskytuje podporný rámec, prostredníctvom ktorého možno vykonávať politiky vonkajšej činnosti a medzinárodné záväzky. Medzi medzinárodné záväzky patrí Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj⁸, Parížska dohoda o zmene klímy⁹, akčný program z Addis Abeby¹⁰, Sendaiský rámec pre znižovanie rizika katastrof (2015 – 2030)¹¹ a rezolúcia Bezpečnostnej rady OSN 2282 (2016) o udržiavaní mieru¹². Politický rámec v rámci EÚ zahŕňa ustanovenia Zmluvy týkajúce sa vonkajšej činnosti, ktoré sa podrobnejšie uvádzajú prostredníctvom globálnej stratégie pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ¹³, nového Európskeho konsenzu o rozvoji¹⁴, obnoveného partnerstva medzi EÚ a Afrikou¹⁵ a revidovanej európskej susedskej politiky¹⁶ okrem iných politických dokumentov¹⁷. Nariadenie bude okrem toho tvoriť rámec na vykonávanie následného partnerstva k súčasnej dohode z Cotonou¹⁸, ktorou sa stanovuje pridruženie a partnerstvo medzi členmi skupiny afrických, karibských a tichomorských štátov a Európskou uniou a jeho členskými štátmi.

- **Súlady s ostatnými politikami Únie**

Pri vykonávaní tohto nariadenia sa zabezpečí súlad s inými oblasťami vonkajšej činnosti a s inými príslušnými politikami EÚ spolu s politickou súdržnosťou v záujme rozvoja¹⁹. Ako sa uvádza v Agende 2030, znamená to zohľadnenie vplyvu všetkých politík na udržateľný rozvoj na všetkých úrovniach – na vnútroštátnej úrovni, v rámci EÚ, v iných krajinách a na svetovej úrovni.

Okrem toho je potrebné sa usilovať o synergie s akciami v rámci iných programov EÚ, aby sa maximalizoval vplyv kombinovaných intervencií. Interakcia a doplnkovosť s takýmito programami by mala umožniť lepší vplyv Únie. Akcie financované v rámci tohto návrhu by mali byť v súlade s akciami vykonávanými v rámci Nástroja predvstupovej pomoci III²⁰,

⁸ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

⁹ http://unfccc.int/paris_agreement/items/9485.php.

¹⁰ http://www.un.org/esa/ffd/wp-content/uploads/2015/08/AAAA_Outcome.pdf.

¹¹ <https://www.unisdr.org/we/coordinate/sendai-framework>.

¹² Prijatá Bezpečnostnou radou na jej 7680. zasadnutí 27. apríla 2016:

<http://www.securitycouncilreport.org/un-documents/document/sres2282.php>.

¹³ <https://europa.eu/globalstrategy/en/global-strategy-foreign-and-security-policy-european-union>.

¹⁴ https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/european-consensus-on-development-final-20170626_en.pdf.

¹⁵ <https://www.africa-eu-partnership.org/en>.

¹⁶ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/neighbourhood/pdf/key-documents/151118_joint-communication_review-of-the-enp_sk.pdf

¹⁷ Okrem iného politika EÚ pre Arktídu [JOIN(2016) 21 final, Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu a Rade, „Integrovaná politika Európskej únie pre Arktídu“ z 27. apríla 2016] a Čiernomorská synergia [KOM(2007) 160 final, Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu, „Čiernomorská synergia – Nová iniciatíva regionálnej spolupráce“, 11. apríl 2007].

¹⁸ https://ec.europa.eu/europeaid/regions/african-caribbean-and-pacific-acp-region/cotonou-agreement_en

¹⁹ https://ec.europa.eu/europeaid/policies/policy-coherence-development_en.

²⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje nástroj predvstupovej pomoci (IPA III), COM (2018) 465 final.

rozhodnutia o zámorských krajinách a územiach²¹, Európskeho nástroja pre jadrovú bezpečnosť dopĺňajúceho Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce na základe Zmluvy o Euratome²², spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a novo navrhovaného Európskeho mierového nástroja²³, ktorý je financovaný mimo rozpočtu EÚ. Humanitárna pomoc stanovená v článku 214 Zmluvy o fungovaní Európskej únie nebude financovaná v rámci tohto návrhu, keďže bude naďalej financovaná na základe nariadenia o humanitárnej pomoci²⁴.

Záruka pre vonkajšiu činnosť financovaná týmto nariadením a nástrojom IPA III pokrývajú aj poskytovanie makrofinančnej pomoci na riešenie krízy platobnej bilancie v príslušných krajinách. Poskytnutie záruky pre vonkajšiu činnosť pre makrofinančnú pomoc by malo byť primerané na riešenie politických výziev a hospodárskej nestability týchto krajín, berúc do úvahy ročný objem úverov dohodnutý v preskúmaní viacročného finančného rámca v polovici obdobia na obdobie 2014 – 2020. Táto neprogramovateľná podpora by mala byť komplementárna s ostatnými spôsobmi pomoci stanovenými v tomto nariadení.

Financovanie podľa nariadenia by sa malo použiť aj na financovanie akcií súvisiacich s mobilitou v oblasti vzdelávania tretích krajín, z tretích krajín alebo medzi tretími krajinami v rámci programu Erasmus, ako aj na spoluprácu a politický dialóg v oblasti vzdelávania a kultúry s týmito krajinami, a to spôsobom, ktorý je v súlade s nariadením o programe Erasmus a nariadením o programe Kreatívna Európa.

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Tento návrh vychádza z článkov 209, 212 a 322 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Je predložený Komisiou v súlade s postupom ustanoveným v článku 294 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

V časti päť hlave III kapitolách 1 a 2 Zmluvy o fungovaní Európskej Únie sa stanovuje právny rámec pre spoluprácu s partnerskými krajinami a regiónmi.

• Subsidiarita

EÚ má z viacerých dôvodov jedinečné postavenie na to, aby mohla poskytovať vonkajšiu pomoc. Jej pôsobenie ako nadnárodného subjektu so sebou prináša politický vplyv a následný pákový efekt. EÚ je celosvetovo prítomná prostredníctvom svojich delegácií, čo zabezpečuje rozsiahlu sieť informácií o vývoji s vplyvom na krajiny na celom svete. EÚ je aj zmluvnou stranou väčšiny mnohostranných procesov zameraných na riešenie globálnych výziev. To umožňuje EÚ, aby bola neustále informovaná o nových potrebách a problémoch, a teda aby podľa toho prerozdeľovala zdroje. Doplnkovosť medzi akciami EÚ a akciami vykonávanými členskými štátmi sa zvyšuje. Tým sa posilňuje dialóg a spolupráca s partnerskými krajinami, čo sa čoraz viac zabezpečuje prostredníctvom spoločného programovania s členskými štátmi.

²¹ Návrh rozhodnutia Rady o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii vrátane vzťahov medzi Európskou uniou na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane druhej („rozhodnutie o pridružení zámoria“), COM(2018) 461 final.

²² Návrh nariadenia Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky nástroj pre jadrovú bezpečnosť dopĺňajúci Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce na základe Zmluvy o Euratome, COM(2018) 462 final.

²³ Návrh rozhodnutia Rady o zriadení Európskeho mierového nástroja, predložený Rade Vysokou predstaviteľkou Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, C(2018) 3800 final.

²⁴ Nariadenie Rady (ES) č. 1257/96 z 20. júna 1996 o humanitárnej pomoci (Ú. v. ES L 163, 2.7.1996, s. 1).

EÚ okrem toho dokáže dopĺňať činnosti členských štátov pri riešení prípadných nebezpečných situácií alebo v prípade mimoriadne nákladných zásahov. V niektorých oblastiach, v ktorých členské štáty nie sú aktívne, zostáva EÚ hlavným a niekedy jediným subjektom, ktorý môže zasiahnuť. Je to tak napríklad v citlivých súvislostiach, ako je obrana ľudských práv a volebné pozorovateľské misie.

EÚ má príležitosť nadviazať dialóg a spoluprácu s medzinárodnými a regionálnymi organizáciami, napríklad so skupinou štátov AKT a s Africkou úniou.

EÚ môže poskytnúť pridanú hodnotu založenú na objeme zdrojov poskytovaných prostredníctvom svojich nástrojov, jej pomerne flexibilných spôsoboch riadenia a predvídateľnosti zdrojov počas obdobia viacročného finančného rámca.

EÚ má značné vedomosti v určitých oblastiach s pôvodom v histórii samotnej Európy (napríklad regionálna integrácia a prechod k demokracii) a v úspešných politikách (napríklad vedomosti o potravinovej bezpečnosti získané prostredníctvom spoločnej poľnohospodárskej politiky a spoločnej rybárskej politiky, a o technických normách jednotného trhu). Má medzinárodne uznávanú reputáciu ako činiteľ mieru a predchádzania konfliktom a ako aktívny podporovateľ slobodných volieb a ľudských práv.

- **Proporcionalita**

V súlade so zásadou proporcionality navrhované nariadenie neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie jeho cieľov.

- **Výber nástroja**

V súlade s článkami 209 a 212 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, v ktorých sa stanovuje riadny legislatívny postup, ktorý sa má použiť pri prijímaní opatrení na vykonávanie spolupráce s tretími krajinami, má návrh formu nariadenia, ktorým sa zabezpečuje jeho jednotné uplatňovanie, záväzná povaha v celom rozsahu a priama uplatniteľnosť.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Retrospektívne hodnotenia/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

V správe o preskúmaní v polovici obdobia²⁵ prijatej Komisiou v súvislosti s desiatimi nástrojmi na financovanie vonkajšej činnosti²⁶, v správach o *ex post* hodnotení makrofinančnej pomoci a v preskúmaní v polovici obdobia mandátu Európskej investičnej banky na poskytovanie vonkajších úverov²⁷, sa dospelo k záveru, že nástroje na financovanie vonkajšej činnosti sú vo všeobecnosti vhodné na svoj účel a že v súvislosti

²⁵ Správa o preskúmaní v polovici obdobia COM(2017) 720 final bola založená na desiatich pracovných dokumentoch útvarov Komisie, jeden dokument na nástroj (pozri zoznam ďalej), ktoré sa zasa opierali o desať nezávislých hodnotení. Správa o preskúmaní v polovici obdobia, pracovné dokumenty útvarov Komisie a nezávislé hodnotenia sú k dispozícii na: https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en.

²⁶ Týmito desiatimi nástrojmi boli: Nástroj rozvojovej spolupráce (DCI); Európsky rozvojový fond (ERF); Nástroj európskeho susedstva (ENI); Nástroj predvstupovej pomoci (IPA II); Nástroj na podporu stability a mieru (IcSP); Európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva (EIDHR); Nástroj partnerstva (PI); Nástroj spolupráce v oblasti jadrovej bezpečnosti (INSC); Rozhodnutie o Grónsku (GD); a spoločné vykonávacie nariadenie (CIR).

²⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016DC0584>

s dosahovaním cieľov sa objavovali pozitívne trendy. Z uvedených správ vyplýva, že na nástroje na financovanie vonkajšej činnosti je potrebných viac zdrojov, pretože dosahujú svoj finančný limit.

Týmito nástrojmi sa stanovuje rozsah, ciele a postupy na vykonávanie politík. V správe o preskúmaní v polovici obdobia sa ukázalo, že ich umožňujúci charakter im umožňuje pokryť väčšinu potrieb a cieľov vonkajšej činnosti EÚ. Bolo by pre ne prínosom, keby lepšie odzrkadľovali viaceré vývojové trendy, ako napríklad: nový politický rámec zahŕňajúci všeobecné pokrytie Programu 2030, migračná/utečenecká kríza a premietanie vnútorných politík do vonkajších. Okrem toho treba venovať väčšiu pozornosť prepojeniam medzi rozvojom a bezpečnosťou a celkovej úrovni ambícií pre mier a bezpečnosť vo vonkajších činnostiach.

Zavedenie zásady odstupňovania²⁸ v určitých nástrojoch (t. j. v nástroji financovania rozvojovej spolupráce) zanechalo medzeru v schopnosti EÚ spolupracovať s krajinami s vyšším stredným príjmom v rámci dvojstrannej spolupráce. Keďže niektoré situácie v týchto krajinách si môžu vyžadovať takúto podporu (napr. v pokrízových situáciách), zistilo sa, že EÚ by mala nájsť inovačné spôsoby spolupráce, ako sa uvádza v novom Európskom konsenze o rozvoji²⁹ s rozvinutejšími rozvojovými krajinami a strategickými partnermi v súlade so všeobecným pokrytím Agendy 2030.

Podpora základných hodnôt a ľudských práv je podstatou nástrojov. V niektorých krajinách však došlo k ťažkostiam pri presadzovaní a prijímaní tejto agendy a zistilo sa, že v mnohých krajinách sa zužuje priestor pre organizácie občianskej spoločnosti. Z toho dôvodu je náročné pracovať na týchto otázkach a zdôrazňuje to napätie medzi podporou agendy ľudských práv a vlastnými prioritnými záujmami partnerov.

V súčasnom kontexte mnohých kríz a konfliktov musí byť EÚ schopná rýchlo reagovať na meniace sa udalosti. Pokiaľ však ide o niektoré nástroje, schopnosť reagovať bola zhoršená v dôsledku nedostatočnej finančnej flexibility. S príchodom nových priorít, ako je migračná/utečenecká kríza, sa narazilo na problémy pri prerozdelení finančných prostriedkov v rámci nástrojov v rámci rozpočtu, keďže veľké množstvá boli viazané v dlhodobých programoch a neumožňovali dostatočnú rezervu. Ako sa uvádza v správe o preskúmaní v polovici obdobia, treba zlepšiť flexibilitu.

Je potrebný súlad medzi jednotlivými zložkami nástroja, medzi rôznymi nástrojmi a s darcami. V správe o preskúmaní v polovici obdobia sa zaznamenali zmiešané zistenia o súlade. Pokiaľ ide o súlad v rámci nástrojov, zistenia boli uspokojivé. Medzi nástrojmi bola určitá miera súladu, ale množstvo programov niekedy viedlo k prekryvajúcim sa akciám, najmä zložitej spolupráci s rozvinutejšími rozvojovými krajinami. Okrem toho vzájomné pôsobenie medzi geografickými a tematickými prístupmi niekedy viedlo k nejednotným reakciám na úrovni krajín. Spätná väzba od delegácií EÚ ukázala, že považujú za náročné spravovať a využívať doplnkovosť a vytvárať synergie medzi nástrojmi. Celkovo sa usúdilo, že EÚ chýbali príležitosti na koordinované stratégie pre danú krajinu/región.

Pokiaľ ide o súlad s členskými štátmi, v preskúmaní sa zistilo, že existuje potenciál na ďalšie posilnenie spoločného programovania. V niektorých prípadoch by to však vyžadovalo väčšiu angažovanosť zo strany vlád partnerských krajín, ako aj členských štátov.

²⁸ V súčasnej spolupráci EÚ „odstupňovanie“ znamená, že krajiny s vyšším stredným príjmom už nie sú oprávnené na dvojstrannú spoluprácu EÚ.

²⁹ Body 91 – 93.

V správe o preskúmaní v polovici obdobia sa poukazuje na pozitívne trendy, ktoré sa objavujú v súvislosti s dosiahnutím výsledkov. Boli však zaznamenané ťažkosti pri meraní dosiahnutých výsledkov. Pokiaľ ide o systémy monitorovania uvedené v nástrojoch, informácie boli často obmedzené. Chýbali údaje (vrátane základných údajov), aby sa zistilo, či sú nástroje na dobrej ceste k splneniu niektorých svojich cieľov (najmä cieľov na vysokej úrovni), ako aj pochopenie toho, že mnohé vonkajšie faktory (napríklad politiky partnerských krajín a ostatní darcovia) majú vplyv na dosiahnutie cieľov.

Pokiaľ ide o začleňovanie priorít EÚ, zaznamenal sa významný pokrok v rámci existujúcich nástrojov v oblasti zmeny klímy³⁰, no treba urobiť viac, aby sa riešil rozsah ďalších environmentálnych výziev, ako je strata biodiverzity a vyčerpávanie prírodných zdrojov. Začlenenie ľudských práv vrátane rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien sa vo väčšine prípadov považovalo za „prebiehajúcu prácu“, pričom partnerské vlády niekedy vyjadrujú nedostatočný záujem o tieto oblasti alebo vzdor voči nim.

Hoci sa zistilo, že celková organizačná výkonnosť je efektívna, niektoré subjekty sa domnievali, že vykonávanie niektorých nástrojov bolo administratívne zaťažujúce.

Z hľadiska pákového efektu bol plán pre vonkajšie investície schopný prilákať značné súkromné investície do životaschopných obchodných návrhov navrhnutých s cieľom reagovať na potreby udržateľného rozvoja s obmedzenými verejnými finančnými prostriedkami. Záruka Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj prispieva k zvýšeniu investícií potrebných v partnerských krajinách vrátane vysokorizikových oblastí a sektorov a mala sľubný začiatok. Európsky fond pre udržateľný rozvoj plus (EFSD+) a záruka pre vonkajšiu činnosť by mali pokračovať v budovaní tejto pozitívnej skúsenosti.

• Konzultácie so zainteresovanými stranami

Pri príprave hodnotiacich dokumentov, ktoré boli začlenené do správy o preskúmaní v polovici obdobia, sa uskutočnili tri typy konzultácií so zainteresovanými stranami. Hodnotitelia uskutočnili približne tisíc štruktúrovaných alebo pološtruktúrovaných rozhovorov s úradníkmi EÚ a zástupcami inštitúcií EÚ, členských štátov a partnerských krajín. Uskutočnilo sa niekoľko technických seminárov, na ktorých sa predkladali návrhy hodnotenia a diskutovalo sa o nich s účastníkmi z Európskeho parlamentu, pracovných skupín Rady, výborov členských štátov a organizácií občianskej spoločnosti a miestnych orgánov. V roku 2017 sa uskutočnila otvorená verejná konzultácia³¹. Jej cieľom bolo zozbierať spätnú väzbu od zainteresovaných strán o zisteniach vyplývajúcich z hodnotení nástrojov a o budúcich nástrojoch na financovanie vonkajšej činnosti po roku 2020³².

Hlavné odkazy od zainteresovaných strán, s ktorými sa konzultovalo, sú zhrnuté ďalej.

Flexibilita: Zainteresované strany sa zhodli na tom, že nové finančné nástroje by mali byť flexibilnejšie pri reagovaní na nepredvídateľné problémy a krízy. Zdôraznili najmä potrebu uľahčiť presun finančných prostriedkov medzi regiónmi a medzi spôsobmi pomoci.

³⁰ Napríklad príspevky 11. ERF v oblasti klímy sa zvýšili z 3,3 % v roku 2014 na 23,3 % v roku 2016 a príspevky nástroja financovania rozvojovej spolupráce v oblasti zmeny klímy vzrástli zo 17,7 % v roku 2014 na 24,9 % v roku 2016. Zdroj: ukazovateľ 12b, rámec EÚ pre výsledky v oblasti medzinárodnej spolupráce a rozvoja s príspevkom zo systému podávania správ veriteľmi Výboru OECD pre rozvojovú pomoc.

³¹ https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en

³² Ďalšie informácie o verejnej konzultácii sú na adrese https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en.

Zdôraznilo sa však aj to, že rastúca flexibilita by nemala byť za cenu nižšej predvídateľnosti, slabšej zodpovednosti krajín a menšieho zamerania na dosiahnutie dlhodobých cieľov v oblasti rozvoja. Na zabezpečenie flexibility a predvídateľnosti niektorí respondenti argumentovali v prospech dostatočných rezerv.

Súdržnosť: Zainteresované strany považovali za potrebné zabezpečiť väčšiu konzistentnosť medzi vnútornými a vonkajšími politikami EÚ a medzi samotnými vonkajšími nástrojmi. Niektorí zdôraznili potrebu posilnenia doplnkovosti a synergie medzi geografickými a tematickými nástrojmi. Iní tvrdili, že ciele udržateľného rozvoja poskytujú najvhodnejší základ pre zvýšenie konzistentnosti medzi vnútornými a vonkajšími politikami. Väčšina odporúčala, aby EÚ prevzala vedúcu úlohu pri zlepšovaní doplnkovosti medzi rôznymi zainteresovanými stranami, a to v EÚ i mimo nej.

Niektorí respondenti zdôraznili riziko prekrývania, v dôsledku ktorého sú rovnaké politické ciele financované z viacerých nástrojov. Respondenti okrem toho vyzvali na jasné vymedzenie nástrojov a zároveň zdôraznili potrebu zabezpečiť, aby geografické a tematické programy využívali medzisektorové synergie a prepojenia medzi nimi.

Doplnkovosť: Pokiaľ ide o štruktúru budúcich nástrojov, zainteresované strany sa zhodli, že kombinovanie geografických a tematických programov prináša pozitívne výsledky. Zdôraznili, že hodnota geograficky štruktúrovaných nástrojov spočíva v ich schopnosti riešiť špecifické potreby partnerských krajín prispôbeným spôsobom. To je dôležité vzhľadom na rôznorodosť výziev a potrieb v týchto krajinách. Zúčastnené strany ocenili aj globálne a cielečné zásahy, ktoré ponúkajú nástroje ako nástroj partnerstva a nástroj na podporu stability a mieru.

Zjednodušenie: EÚ bola dôrazne vyzvaná, aby ďalej zjednodušila celkovú štruktúru nástrojov. EÚ by okrem toho mala pokračovať vo svojom úsilí o zjednodušenie ťažkopádnych administratívnych a finančných postupov. Občianska spoločnosť a miestne orgány zdôraznili, že postupy a pravidlá, ktoré sa v súčasnosti uplatňujú, majú významný vplyv na ich schopnosť zapojiť sa do rozvoje spolupráce.

Pákový efekt: Zainteresované strany sa zhodli na tom, že finančné nástroje môžu zohrávať dôležitú úlohu pri zvyšovaní verejného a súkromného financovania vonkajšej pomoci EÚ. Pozitívne zistenia o pákovom efekte a finančnej doplnkovosti takýchto nástrojov v nedávnom hodnotení kombinovaného financovania³³ sú považované za priaznivé. Respondenti občianskej spoločnosti však vyjadrili obavy týkajúce sa priorit súkromného sektora prevyšujúcich cieľ znižovania chudoby v partnerských krajinách.

Týmto návrhom sa reaguje na väčšinu obáv vyjadrených zúčastnenými stranami.

• Externá expertíza

Správa o preskúmaní v polovici obdobia a súvisiace pracovné dokumenty útvarov Komisie boli zväčša založené na súbore nezávislých hodnotiacich správ uskutočnených v rokoch 2016 až 2017 (jedno hodnotenie na jeden nástroj). Súčasne sa vypracovala nezávislá správa o súbore nástrojov vonkajšej činnosti, na ktorý sa vzťahuje správa o preskúmaní v polovici obdobia, pričom sa z nich vyvodili hlavné poučenia a odkazy³⁴.

³³ Pozri https://ec.europa.eu/europeaid/evaluation-blending_en.

³⁴ Pozri https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en.

Okrem týchto nedávnych správ sa v rámci partnerského preskúmania Výboru pre rozvojovú pomoc OECD rozvojovej spolupráce EÚ v roku 2012³⁵ predložil súbor odporúčaní týkajúcich sa štruktúry, pravidiel a postupov vonkajších finančných nástrojov EÚ. OECD napríklad vyzvala EÚ, aby ďalej zjednodušila a zmodernizovala spoluprácu znížením počtu rozpočtových položiek, zosúladením pravidiel nástroja financovania rozvojovej spolupráce a Európskeho rozvojového fondu, zjednodušením postupov schvaľovania a zvýšením súladu medzi regionálnymi a tematickými programami. EÚ bola vyzvaná, aby sa stala efektívnejšou, včasnejšou a flexibilnejšou na úrovni programu a v celom súbore nástrojov. Druhé uvedené bolo obzvlášť požadované v nestabilných a krízových situáciách, kde OECD zaznamenala značný priestor na zlepšenie.

• **Posúdenie vplyvu**

Komisia v roku 2018 vykonala posúdenie vplyvu³⁶ týkajúce sa okruhu vonkajších činností „Globálna Európa“ v medziach rozpočtového finančného rámca na roky 2014 – 2020, zamerané na hlavné zmeny navrhované pre vonkajšiu činnosť, ako aj na zlúčenie viacerých nástrojov do jedného rozsiahleho nástroja a na integráciu činností, ktoré v súčasnosti financuje Európsky rozvojový fond, do rozpočtu EÚ.

V analýze sa dospelo k záveru, že výhody vyplývajúce zo zastavenia financovania rozvojových činností prostredníctvom Európskeho rozvojového fondu mimo rozpočtu EÚ by prevažovali nad nevýhodami, pokiaľ by sa splnili určité predpoklady. Medzi ne patrili:

- suma pridelená na vonkajšiu činnosť by nemala byť nižšia ako súčet súm ERF a ostatných nástrojov na financovanie vonkajšej činnosti,
- flexibilita ERF by sa mala v rámci možností presunúť do rozpočtu EÚ; a
- vojenské operácie financované v rámci mierového nástroja pre Afriku v rámci Európskeho rozvojového fondu by mali pokračovať prostredníctvom iného mimorozpočtového mechanizmu – Európskeho mierového nástroja, ktorý je predmetom samostatného návrhu.

V posúdení vplyvu sa okrem toho dospelo k záveru, že väčšina nástrojov, okrem nástrojov veľmi osobitnej povahy, ako je humanitárna pomoc so svojou zásadou neutrality, by sa mohli zlúčiť do jedného nástroja, konkrétne: spoločné vykonávacie nariadenie, nástroj financovania rozvojovej spolupráce, Európsky rozvojový fond, Európsky fond pre udržateľný rozvoj, mandát na poskytovanie vonkajších úverov, nástroj európskeho susedstva, európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva, záručný fond, nástroj na podporu stability a mieru a nástroj partnerstva. Nástroje, ktoré by mali zostať oddelené, sú: nástroj predvstupovej pomoci; humanitárna pomoc; rozpočet spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky; námorské krajiny a územia vrátane Grónska; mechanizmus EÚ v oblasti civilnej ochrany; iniciatíva Dobrovoľníci pomoci EÚ; podpora komunity cyperských Turkov; rezerva na núdzovú pomoc a nový Európsky mierový nástroj.

Ako uviedla Komisia³⁷ a na základe spätnej väzby od partnerov počas otvorenej verejnej konzultácie je súčasná štruktúra nástrojov na financovanie vonkajšej činnosti príliš zložitá. Zlúčenie viacerých nástrojov do jedného všeobecného nástroja by poskytlo príležitosť na

³⁵ <http://www.oecd.org/dac/peer-reviews/europeanunion2012dacpeerreviewmainfindingsandrecommendations.htm>.

³⁶ SWD (2018) 337.

³⁷ Najmä v „Diskusnom dokumente o budúcnosti financií EÚ“ (jún 2017) a v oznámení Komisie Európskemu parlamentu a Rade (február 2018).

racionalizáciu ich systémov riadenia a dohľadu, a tak znížilo administratívne zaťaženie všetkých zainteresovaných strán. Zjednodušený systém dohľadu by umožnil príslušným inštitúciám získať lepší a komplexnejší pohľad na vonkajšie výdavky EÚ.

Všeobecný nástroj by poskytol geograficky a tematicky komplexnejší prístup, ktorý by uľahčil vykonávanie rôznych politík na medziregionálnej, viacsektorovej a globálnej úrovni. EÚ by uľahčila koherentné reakcie a synergie, pričom by prekonala tematické a geografické medze.

Odstránilo by sa prekrývanie, najmä medzi súčasným nástrojom partnerstva a nástrojom financovania rozvojovej spolupráce, v súvislosti s inovačnou spoluprácou s rozvinutejšími rozvojovými krajinami a medzi geografickými a tematickými programami (t. j. geografickými programami Európskeho rozvojového fondu a tematickými programami nástroja financovania rozvojovej spolupráce).

Výbor pre kontrolu regulácie 25. apríla 2018 preskúmal posúdenie vplyvu a vydal k nemu pozitívne stanovisko s výhradami³⁸, pričom posúdenie by sa malo upraviť s cieľom začleniť odporúčania výboru, pokiaľ ide o určité aspekty. Posúdenie bolo preto revidované tak, aby:

- poskytovalo viac informácií o riadení nového nástroja, ako aj viac informácií o rozhodovacích postupoch,
- bližšie vysvetľovalo niekoľko otázok týkajúcich sa financovania vrátane východiska financovania, účelovej viazanosti pre regióny a tematických oblastí a kľúča na určenie príspevkov členských štátov do Európskeho rozvojového fondu; a
- sa v ňom vypracovalo, ako budú fungovať budúce systémy monitorovania a hodnotenia.

Stanovisko výboru a súvisiace zmeny vykonané v posúdení vplyvu sú ďalej opísané v prílohe 1 posúdenia vplyvu.

• **Zjednodušenie**

Prioritou Komisie vo viacročnom finančnom rámci je zjednodušiť jeho regulačné prostredie.

Zlúčenie viacerých nástrojov do jedného všeobecného nástroja poskytne príležitosť na racionalizáciu systémov riadenia a dohľadu, a tak zníži administratívne zaťaženie inštitúcií EÚ a členských štátov. Namiesto zamerania sa na viaceré procesy programovania by sa diskusie zameriavali viac na politické ciele a spoluprácu s externými partnermi. Okrem toho činnosti, ktoré získajú kumulatívne financovanie z rôznych programov Únie sa skontrolujú iba jedenkrát, pričom sa pokryjú všetky príslušné programy a ich príslušné uplatniteľné pravidlá.

Zjednodušenie neznamena menšej kontroly alebo zodpovednosti. Medziinštitucionálna rovnováha by bola plne zachovaná. Rozpočtové a kontrolné právomoci Európskeho parlamentu by sa skôr rozšírili tým, že činnosti, ktoré sú v súčasnosti financované z Európskeho rozvojového fondu, by sa začlenili do rozpočtu EÚ.

Pokiaľ ide o zosúladenie pravidiel, začlenenie ustanovení zo spoločného vykonávacieho nariadenia poskytne novému nástroju koherentný súbor zásad vo všetkých jeho častiach a uľahčí jeho pochopenie pre partnerov a vykonávacie orgány.

³⁸

Placeholder

- **Základné práva**

EÚ je založená na silnom záväzku presadzovať a chrániť základné práva, ľudské práva, demokraciu a právny štát. Aktívne podporuje tieto práva a zásady v rámci svojich, ale aj pri zapájaní sa do vzťahov s tretími krajinami.

Týmto nariadením sa nahrádza existujúci Európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva a podporujú sa zásady v oblasti ľudských práv, základných slobôd a demokracie v tretích krajinách. Cieľom návrhu je podporovať občiansku spoločnosť ako účinný nástroj pre politickú reformu a obranu ľudských práv.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Európska komisia vo svojom oznámení z 2. mája 2018³⁹ navrhla vyčleniť 89 200 000 000 EUR (v bežných cenách) na Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce na obdobie 2021 – 2027.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Prínos navrhovaného nariadenia k záväzku Únie bojovať proti zmene klímy**

V rámci záväzkov prijatých v Parížskej dohode a cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti trvalo udržateľného rozvoja by sa týmto nariadením malo prispieť k začleňovaniu akcií v oblasti klímy do politik Únie. Boj proti zmene klímy patrí k najväčším výzvam, ktorým svet čelí a v ktorých je naliehavo potrebný národný a medzinárodný zásah. V tejto súvislosti je cieľom Únie určiť najmenej 25 % svojho rozpočtu na boj proti zmene klímy. Aby sa prispelo k dosiahnutiu tohto cieľa, očakáva sa, že 25 % celkového finančného krytia akcií v rámci tohto nariadenia bude smerovať na plnenie cieľov v oblasti klímy.

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Komisia bude pravidelne monitorovať svoje akcie a skúmať pokrok pri dosahovaní výsledkov. Komisia vykoná priebežné a záverečné hodnotenie v súlade s odsekmi 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody z 13. apríla 2016⁴⁰, v ktorej tri inštitúcie potvrdili, že hodnotenia existujúcich právnych predpisov a politiky by mali poskytovať základ pre posúdenia vplyvu možností ďalšieho konania. V hodnoteniach sa posúdia účinky nástroja v praxi na základe jeho ukazovateľov a podrobná analýza miery, do akej možno nástroj považovať za relevantný, účinný a efektívny, poskytuje dostatočnú pridanú hodnotu EÚ a je v súlade s ostatnými politikami EÚ. Hodnotenia zahŕňajú získané poznatky na identifikáciu akýchkoľvek problémov alebo akéhokoľvek potenciálu na zlepšenie opatrení a ich výsledkov a na maximalizáciu ich vplyvu.

Záverov hodnotení, ku ktorým sa pripoja pripomienky, sa oznámia Európskemu parlamentu a Rade.

Pokrok sa bude monitorovať na základe ukazovateľov zosúladených s cieľmi návrhu. Komisia bude od roku 2022 posielat' Európskemu parlamentu a Rade výročnú správu o dosiahnutých cieľoch tohto nariadenia.

³⁹ COM (2018) 321, 2.5.2018.

⁴⁰ Medziinštitucionálna dohoda medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o lepšom zákonodarstve z 13. apríla 2016; Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1-14.

Hodnotenia sa vykonávajú včas, aby sa mohli využiť v rozhodovacom procese. Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce by sa mal hodnotiť, keď bude k dispozícii dostatok informácií o jeho vykonávaní.

- **Geografický rozsah pôsobnosti a účasť tretích krajín**

Navrhované nariadenie má celosvetový geografický rozsah pôsobnosti. Z toho dôvodu môžu mať rôzne subjekty z členských štátov a zo štátov mimo Únie prístup k jeho finančným prostriedkom a/alebo sa môžu stať partnermi na ich implementáciu.

Pokiaľ ide o prijímateľov finančných prostriedkov mimo Únie, subjekty z rozvojových krajín a z území, ktoré sú hlavnými príjemcami tohto nariadenia, sú oprávnené na financovanie zo strany Únie. Oprávnené môžu byť aj iné tretie krajiny, a to v súlade s podmienkami stanovenými v článku 24 tohto návrhu, ktoré sú v súlade s medzinárodnými záväzkami Únie, pokiaľ ide o účinnosť pomoci, najmä s odporúčaním OECD o odstúpení od viazania pomoci⁴¹ a s fórom na vysokej úrovni v Nairobi v roku 2016. V článku 24 sa stanovuje, že subjekty z tretích rozvinutých krajín môžu byť spravidla príjemcami finančných prostriedkov podľa tohto nariadenia len na základe reciprocity prístupu k ich vlastnej rozvojovej pomoci, ktorú uznalo rozhodnutie Komisie. Programy stability a mieru a ľudských práv a demokracie, ako aj činnosti rýchlej reakcie, sú otvorené pre subjekty zo všetkých krajín na základe záujmu Únie mať čo najširšiu možnú ponuku vzhľadom na celosvetový rozsah opatrení, na ťažké okolnosti, za ktorých sa poskytuje pomoc a vzhľadom na potrebu rýchlo konať. Medzinárodné organizácie sú takisto oprávnené.

Pokiaľ ide o výber partnerov mimo Únie, Komisia môže rozhodnúť aj o spolupráci s medzinárodnými organizáciami, partnerskými krajinami alebo subjektmi z iných tretích krajín v rámci nepriameho riadenia na vykonávanie osobitnej činnosti, ak je to v záujme Únie a cieľov takejto činnosti a na základe pravidiel a podmienok stanovených v nariadení o rozpočtových pravidlách. Tento výber by si vyžadoval rozhodnutie Komisie. Členské štáty a tretie krajiny môžu navyše prispieť k záruke pre vonkajšiu činnosť, a tak by sa ich subjekty mohli stať potenciálne oprávnenými protistranami pre jej plnenie. Pokiaľ ide o tretie krajiny iné ako zmluvné strany Dohody o Európskom hospodárskom priestore, tieto príspevky si vyžadujú predchádzajúci súhlas Komisie. Podmienky takéhoto príspevku by sa mali zohľadniť v dohode medzi Komisiou a tretou krajinou.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

HLAVA I: VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Predmet úpravy – v článku 1 sa vymedzuje nástroj vytvorený nariadením, ktorý je jedným z programov EÚ pre vonkajšiu činnosť.

Vymedzenie pojmov – v článku 2 sa uvádzajú vymedzenia základných pojmov používaných v nariadení.

Ciele – v článku 3 sa stanovuje všeobecný cieľ uplatniteľný na všetky piliere nástroja, ako aj špecifické ciele.

⁴¹ Revidované odporúčanie Výboru pre rozvojovú pomoc o zrušení viazanosti oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA) pre najmenej rozvinuté krajiny a vysoko zadlžené chudobné krajiny z 12. augusta 2014 [DCD/DAC(2014)37/FINAL].

Rozsah pôsobnosti a štruktúra – článok 4 opisuje jednotlivé zložky nástroja: geografickú, tematickú a zložku rýchlej reakcie. Stanovuje sa ním geografický a vecný rozsah pôsobnosti každej zložky a vysvetľuje sa vzťah medzi zložkami.

Geografická zložka pozostáva z geografických programov pre európske susedstvo, subsaharskú Afriku, Áziu a Tichomorie a Severnú a Južnú Ameriku a Karibik. Krajiny v oblasti susedstva sú uvedené v prílohe I; zoznam slúži ako základ pre vymedzenie krajín v príslušných oblastiach. Ostatné krajiny patria do štandardných geografických oblastí. Vecný rozsah pôsobnosti geografických programov s oblasťami spolupráce je uvedený v prílohe II.

Tematická zložka sa zameriava na globálne výzvy, najmä prostredníctvom špecializovaných tematických programov zameraných na ľudské práva a demokraciu, organizácie občianskej spoločnosti, stabilitu a mier a globálne výzvy, ktoré sa týkajú záležitostí ako zdravie, vzdelávanie a odborná príprava, ženy a deti, dôstojná práca a sociálna ochrana, kultúra, migrácia, životné prostredie a zmena klímy, udržateľná energia, udržateľný a inkluzívny rast, súkromný sektor, jadrová bezpečnosť a miestne orgány. Tieto programy dopĺňajú geografické programy s celosvetovým pokrytím. Vecný rozsah pôsobnosti tematických programov, najmä intervenčné oblasti, je uvedený v prílohe III.

Zložka rýchlej reakcie sa zaoberá schopnosťou rýchlej reakcie na krízové riadenie, predchádzanie konfliktom a budovanie mieru; posilnenie odolnosti a prepojenie humanitárnych a rozvojových opatrení; a potreby a priority prijímania opatrení v oblasti zahraničnej politiky. Aj táto zložka má celosvetové pokrytie. Oblasť intervencie sú vymedzené v prílohe IV. V rámci tejto zložky nie je potrebné programovanie; implementácia má podobu priameho prijímania opatrení výnimočnej pomoci, akčných plánov a jednotlivých opatrení.

Súdržnosť, súlad a doplnkovosť – v článku 5 sa vysvetľuje vzťah medzi týmto nástrojom a inými nástrojmi v rámci vonkajšej činnosti spolu s jeho prepojeniami a súladom s vnútornými programami EÚ.

Rozpočet – článok 6 sa vzťahuje na celkové finančné krytie na nástroj a poskytuje sa v ňom podrobné členenie podľa geografickej oblasti, tematických programov a činností rýchlej reakcie. Okrem toho sa vzťahuje na „rezervu na vznikajúce výzvy a priority“, ktorá môže zvýšiť sumy uvedené v článku.

Politický rámec – článok 7 sa vzťahuje na celkový politický rámec na vykonávanie nástroja. Existujúce dohody, stratégie, závery, uznesenia a iné podobné dokumenty určujú politiku, na ktorej by sa zakladalo vykonávanie nástroja.

Všeobecné zásady – v článku 8 sa uvádzajú rôzne zásady, ktoré sa vzťahujú na celý nástroj, napríklad demokracia, právny štát a dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd, prístup založený na právach, spolupráca, dialóg, partnerstvo, účinnosť rozvoja, začleňovanie zmeny klímy, ochrana životného prostredia a rodová rovnosť. V tomto článku sa zdôrazňuje aj potreba spolupráce s členskými štátmi. Zahŕňa povinnosť informovať a pravidelne uskutočňovať výmenu názorov s Európskym parlamentom, čo by Komisii a Európskemu parlamentu umožnilo pravidelné diskusie o politike a vykonávaní nástroja.

Budovanie kapacít vojenských aktérov pri podpore rozvoja a bezpečnosti pre rozvoj

– cieľom článku 9 je vymedziť činnosti súvisiace s bezpečnosťou, ktoré môžu byť podporované prostredníctvom tohto nástroja voči činnostiam, ktoré nemôžu byť financované z rozpočtu EÚ.

HLAVA II – VYKONÁVANIE NÁSTROJA

V hlave II sú zoskupené kapitoly týkajúce sa vykonávania nástroja, čo zahŕňa viacročné programovanie.

Kapitola I – Programovanie (články 10 – 15) sa vzťahuje na rôzne ustanovenia o viacročnom programovaní, najmä všeobecný prístup, osobitné zásady pre geografické programy, obsah programových dokumentov pre geografické a tematické programy a postupy ich prijímania. V článku 15 sa stanovuje, ako funguje rezerva na vznikajúce výzvy a priority.

Kapitola II – Osobitné ustanovenia pre susedstvo (články 16 – 18) obsahuje osobitné pravidlá pre oblasť susedstva, najmä pokiaľ ide o kritériá prideľovania, prístup založený na výsledkoch a cezhraničnú spoluprácu.

Kapitola III – Akčné plány, opatrenia a spôsoby plnenia (články 19 – 25) obsahuje ustanovenia, ktoré dopĺňajú nariadenie o rozpočtových pravidlách vzhľadom na osobitnú povahu vonkajšej činnosti. Článok 25 obsahuje ustanovenia potrebné na zavedenie predchádzajúcich možností flexibility ERF.

V kapitole IV – EFSD+, rozpočtové záruky a finančná pomoc tretím krajinám (články 26 – 30) sa zlučujú a nahrádzajú existujúce ustanovenia o Európskom fonde pre udržateľný rozvoj, mandáte na poskytovanie vonkajších úverov a o záručnom fonde pre vonkajšie činnosti.

Kapitola V – Monitorovanie, predkladanie správ a hodnotenie (články 31 – 32) obsahuje ustanovenia týkajúce sa rámcov ukazovateľov a výsledkov, ktoré sa používajú pri monitorovaní a hodnotení vonkajšej činnosti, a ustanovenia týkajúce sa výročnej správy a priebežnej a záverečnej hodnotiacej správy.

HLAVA III – ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Hlava III (články 33 – 41) vo veľkej miere nadväzuje na ustanovenia programov v oblasti vnútornej politiky, pokiaľ ide o inštitucionálne otázky, informácií, komunikáciu a propagácie, ako aj zrušenie a nadobudnutie účinnosti. Zahŕňa sa výnimka, pokiaľ ide o viditeľnosť, doložka o Európskej službe pre vonkajšiu činnosť a ustanovenia o účasti podľa krajiny alebo územia, na ktoré sa nevzťahuje toto nariadenie.

Článok 34 tejto hlavy sa týka výkonu delegovania právomocí v súvislosti s mierou tvorby rezerv (delegovanie právomocí uvedené v článku 26 ods. 3), oblasťami spolupráce a intervencie uvedenými v prílohe II, v prílohe III a v prílohe IV (delegovanie právomocí uvedené v článku 4 ods. 6), prioritnými oblasťami operácií Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj + a jeho správou uvedenými v prílohách V a VI (delegovanie právomocí uvedené v článku 27 ods. 9); ukazovateľmi výkonnosti uvedenými prílohe VII a vytvorením rámca pre monitorovanie a hodnotenie (delegovanie právomocí uvedené v článku 31 ods. 9).

Ďalšia podstatná záležitosť súvisí s postupom výboru: Článkom 35 sa ustanovuje výbor pre susedstvo, rozvoj a medzinárodnú spoluprácu v súlade s nariadením (EÚ) č. 182/2011. Tento výbor je zodpovedný za poskytovanie stanoviska k viacročným programovým dokumentom a ročným pracovným programom (akčné plány a opatrenia).

Návrh obsahuje sedem príloh:

- Príloha I – Zoznam krajín a území v oblasti susedstva
- Príloha II – Oblasti spolupráce pre geografické programy
- Príloha III – Intervenčné oblasti pre tematické programy
- Príloha IV – Intervenčné oblasti pre činnosti rýchlej reakcie
- Príloha V – Prioritné oblasti operácií Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj +
- Príloha VI – Správa Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj +
- Príloha VII – Zoznam kľúčových ukazovateľov výkonu

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,**ktorým sa zriaďuje Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 209, článok 212 a článok 322 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru⁴²,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov⁴³,

So zreteľom na stanovisko Dvora audítorov⁴⁴,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) Všeobecným cieľom programu s názvom „Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce“ (ďalej len „nástroj“) by mala byť podpora a presadzovanie hodnôt a záujmov Únie na celom svete na účely sledovania cieľov a zásad vonkajšej činnosti Únie, ako sa stanovujú v článku 3 ods. 5, článku 8 a článku 21 Zmluvy o Európskej únii.
- (2) Únia v súlade s článkom 21 Zmluvy o Európskej únii presadzuje súlad medzi rôznymi oblasťami svojej vonkajšej činnosti a medzi týmito oblasťami a svojimi ostatnými politikami, a tiež pracuje s cieľom dosiahnuť vysoký stupeň spolupráce vo všetkých oblastiach medzinárodných vzťahov. Široká škála akcií, ktoré umožňujú toto nariadenie, by mala prispievať k cieľom stanoveným v tomto článku Zmluvy.
- (3) Únia v súlade s článkom 8 Zmluvy o Európskej únii rozvíja osobitné vzťahy so susednými krajinami s cieľom vytvoriť priestor prosperity a dobrého susedstva, ktorý je založený na hodnotách Únie a charakterizovaný blízkymi a mierovými vzťahmi založenými na spolupráci. Toto nariadenie by malo prispievať k tomuto cieľu.
- (4) Hlavným cieľom politiky Únie v oblasti rozvojovej spolupráce, ako sa stanovuje v článku 208 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, je zníženie a z dlhodobého hľadiska odstránenie chudoby. Politika rozvojovej spolupráce Únie okrem toho prispieva k cieľom vonkajšej činnosti Únie, najmä k cieľu posilňovať trvalo udržateľný hospodársky, sociálny a environmentálny rozvoj rozvojových krajín s hlavným cieľom

⁴² Ú. v. EÚ C , , s. .

⁴³ Ú. v. EÚ C , , s. .

⁴⁴ Placeholder

odstrániť chudobu, ako sa stanovuje v článku 21 ods. 2 písm. d) Zmluvy o Európskej únii.

- (5) Únia zabezpečuje politickú súdržnosť v záujme rozvoja, ako sa vyžaduje v článku 208 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Únia by mala vziať do úvahy cieľ rozvojovej spolupráce v politikách, ktoré pravdepodobne môžu ovplyvniť rozvojové krajiny a ktoré budú zásadným prvkom stratégie na dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja vymedzených v Agende 2030 pre udržateľný rozvoj (ďalej len „Agenda 2030“), ktorú prijala Organizácia Spojených národov v septembri 2015⁴⁵. Zabezpečenie politickej súdržnosti v záujme udržateľného rozvoja, ako sa stanovuje v Agende 2030 vyžaduje zohľadnenie vplyvu všetkých politík na udržateľný rozvoj na všetkých úrovniach – na vnútroštátnej úrovni, v rámci Únie, v iných krajinách a na svetovej úrovni.
- (6) Tento nástroj stanovuje akcie na podporu uvedených cieľov a politík v oblasti vonkajšej činnosti a vychádza z opatrení, ktoré boli predtým podporované podľa nariadenia (EÚ) č. 233/2014⁴⁶; vnútornej dohody o 11. Európskom rozvojovom fonde (ERF)⁴⁷ a jeho vykonávacieho nariadenia⁴⁸; nariadenia (EÚ) č. 232/2014⁴⁹; nariadenia (EÚ) č. 230/2014⁵⁰; nariadenia (EÚ) č. 235/2014⁵¹; nariadenia (EÚ) č. 234/2014⁵²; nariadenia (Euratom) č. 237/2014⁵³; nariadenia (EÚ) č. 236/2014⁵⁴; rozhodnutia č. 466/2014/EÚ; nariadenia (ES, Euratom) č. 480/2009⁵⁵ a nariadenia (EÚ) 2017/1601⁵⁶.
- (7) Globálnym kontextom činnosti je dodržiavanie globálneho poriadku založeného na pravidlách, ktorého hlavnou zásadou je multilateralizmus a v centre ktorého stojí Organizácia Spojených národov. Agenda 2030 spolu s Parížskou dohodou o zmene klímy⁵⁷ a s akčným programom z Addis Abeby⁵⁸ sú reakciou medzinárodného

⁴⁵ „Transformujeme náš svet: program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030“ prijatý na samite Organizácie Spojených národov o udržateľnom rozvoji 25. septembra 2015 (A/RES/70/1).

⁴⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 233/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj financovania rozvojovej spolupráce na obdobie 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ L 77 15.3.2014, s. 44.)

⁴⁷ Vnútrošná dohoda medzi zástupcami vlád členských štátov Európskej únie zasadajúcimi v Rade o financovaní pomoci Európskej únie na základe viacročného finančného rámca na obdobie rokov 2014 – 2020 v súlade s Dohodou o partnerstve AKT – EÚ a o poskytnutí finančnej pomoci zámorským krajinám a územiám, na ktoré sa vzťahuje štvrtá časť Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 210/1, 6.8.2013).

⁴⁸ Nariadenie Rady (EÚ) 2015/322 z 2. marca 2015 o vykonávaní 11. Európskeho rozvojového fondu (Ú. v. EÚ L 58/1, 3.3.2015).

⁴⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 232/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj európskeho susedstva (Ú. v. EÚ L 77, 15.3.2014, s. 27).

⁵⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 230/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj na podporu stability a mieru (Ú. v. EÚ L 77, 15.3.2014, s. 1).

⁵¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 235/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj financovania pre demokraciu a ľudské práva (Ú. v. EÚ L 77, 15.3.2014, s. 85).

⁵² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 234/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj partnerstva pre spoluprácu s tretími krajinami (Ú. v. EÚ L 77, 15.3.2014, s. 77).

⁵³ Nariadenie Rady (Euratom) č. 237/2014 z 13. decembra 2013, ktorým sa ustanovuje nástroj spolupráce v oblasti jadrovej bezpečnosti (Ú. v. EÚ L 77, 15.3.2014, s. 109).

⁵⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 236/2014, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá a postupy pre vykonávanie nástrojov Únie na financovanie vonkajšej činnosti (Ú. v. EÚ L 77, 15.3.2014, s. 95).

⁵⁵ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 z 25. mája 2009, ktorým sa zriaďuje Garančný fond pre vonkajšie opatrenia (Ú. v. EÚ L 145, 10.6.2009, s. 10).

⁵⁶ Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1601 z 26. septembra 2017 o zriadení Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj (EFSD), záruky EFSD a záručného fondu EFSD.

⁵⁷ Podpísaná v New Yorku 22. apríla 2016.

spoločenstva na globálne výzvy a trendy v súvislosti s udržateľným rozvojom. S cieľmi udržateľného rozvoja v jej centre je Agenda 2030 transformačným rámcom na odstránenie chudoby a dosiahnutie udržateľného rozvoja na celom svete. Svojim rozsahom pôsobnosti je univerzálna a poskytuje sa v nej komplexný spoločný rámec pre činnosť, ktorá sa vzťahuje na Úniu, jej členské štáty a jej partnerov. Vyrovnáva ekonomické, sociálne a environmentálne rozmery udržateľného rozvoja a uznávajú sa v nej základné prepojenia medzi jej cieľmi a zámermi. Cieľom Agendy 2030 je na nikoho nezabudnúť. Vykonávanie Agendy 2030 bude úzko koordinované s ďalšími relevantnými medzinárodnými záväzkami Únie. V rámci akcií vykonávaných podľa tohto nariadenia by sa mala venovať osobitná pozornosť prepojeniam medzi cieľmi udržateľného rozvoja a integrovaným činnostiam, ktoré môžu vytvárať spoločné výhody a koherentným spôsobom splňať viaceré ciele.

- (8) Vykonávanie tohto nariadenia by sa malo riadiť piatimi prioritami stanovenými v Globálnej stratégii pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie (ďalej len „globálna stratégia“)⁵⁹, predloženej 19. júna 2016, ktorá predstavuje víziu Únie a rámec pre jednotnú a zodpovednú spoluprácu v partnerstve s ostatnými s cieľom presadzovať jej hodnoty a záujmy. Únia by mala posilniť partnerstvá, podporovať politický dialóg a kolektívne reakcie na výzvy celosvetového záujmu. Jej činnosť by mala podporovať záujmy a hodnoty Únie vo všetkých jej aspektoch vrátane zachovania mieru, predchádzania konfliktom, posilnenia medzinárodnej bezpečnosti, boja proti hlavným príčinám neregulárnej migrácie a pomoci obyvateľom, krajinám a regiónom postihnutým prírodnými katastrofami alebo katastrofami spôsobenými ľudskou činnosťou, podpory obchodnej politiky, hospodárskej diplomacie a hospodárskej spolupráce, podpory digitálnych riešení a technológií a presadzovania medzinárodného rozmeru politík Únie. Pri presadzovaní svojich záujmov by Únia mala dodržiavať a podporovať zásady rešpektovania vysokých sociálnych a environmentálnych noriem, právneho štátu, medzinárodného práva a ľudských práv.
- (9) V novom Európskom konsenze o rozvoji (ďalej len „konsenzus“)⁶⁰ podpísanom 7. júna 2017 sa poskytuje rámec pre spoločný prístup Únie a jej členských štátov k rozvojovej spolupráci pri vykonávaní Agendy 2030 a akčného programu z Addis Abeby. Odstránenie chudoby, boj proti diskriminácii a nerovnosti, dodržiavanie zásady „na nikoho nezabudnúť“ a posilnenie odolnosti sú stredobodom politiky v oblasti rozvojovej spolupráce.
- (10) S cieľom vykonávať nový medzinárodný rámec Globálna stratégia a konsenzus stanovený v Agende 2030 by sa toto nariadenie malo zamerať na zvýšenie súdržnosti a zabezpečenie účinnosti vonkajšej činnosti Únie tým, že prostredníctvom zjednodušeného nástroja sústredí svoje úsilie na zlepšenie vykonávania rôznych politík vonkajšej činnosti.

⁵⁸ „Akčný program tretej Medzinárodnej konferencie o financovaní rozvoja z Addis Abeby“ prijatý 16. júna 2015 a schválený Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov 27. júla 2015 (A/RES/69/313).

⁵⁹ „Spoločná vízia, spoločný postup: Silnejšia Európa. Globálna stratégia pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie“, jún 2016.

⁶⁰ Nový Európsky konsenzus o rozvoji „Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť“, spoločné vyhlásenie Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, Európskeho parlamentu a Európskej komisie 8. júna 2017.

- (11) V súlade s globálnou stratégiou a Sendaiským rámcom pre znižovanie rizika katastrof (2015 – 2030) prijatým 18. marca 2015⁶¹ by sa mala uznať potreba prechodu od reakcie na krízu a obmedzenia jej šírenia k štrukturálnejšiemu a dlhodobejšiemu prístupu, ktorým sa účinnejšie riešia nestabilné situácie, prírodné katastrofy a katastrofy spôsobené ľudskou činnosťou a dlhotrvajúce krízy. Je potrebný väčší dôraz a kolektívne prístupy k znižovaniu, prevencii a zmierneniu rizika a k pripravenosti na riziko; a je potrebné ďalšie úsilie na zvýšenie rýchlej reakcie a trvalej obnovy. Týmto nariadením by sa preto malo prispieť k posilneniu odolnosti a prepojeniu humanitárnej pomoci a rozvojovej činnosti prostredníctvom činností rýchlej reakcie.
- (12) V súlade s medzinárodnými záväzkami Únie o účinnosti rozvoja, ktoré boli prijaté v Busane v roku 2011 a obnovené na fóre na vysokej úrovni v Nairobi v roku 2016 a pripomenuté v konsenze, by sa v rámci rozvojovej spolupráce Únie mali uplatňovať zásady účinnosti rozvoja, konkrétne zodpovednosť rozvojových krajín za rozvojové priority, zameranie sa na výsledky, inkluzívne rozvojové partnerstvá, ako aj transparentnosť a zodpovednosť.
- (13) V súlade s cieľmi udržateľného rozvoja by toto nariadenie malo prispieť k posilnenému monitorovaniu a podávaniu správ s dôrazom na výsledky, zahŕňajúce vykonanú činnosť, jej prínosy a vplyv v partnerských krajinách využívajúcich vonkajšiu finančnú pomoc Únie. Ako sa odsúhlasilo v konsenze, očakáva sa najmä, že akcie v rámci tohto nariadenia prispedia 20 % oficiálnej rozvojovej pomoci financovanej v rámci tohto nariadenia na sociálnu inklúziu a ľudský rozvoj vrátane rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien.
- (14) Ak je to možné a vhodné, mali by sa výsledky vonkajšej činnosti Únie monitorovať a posudzovať na základe vopred vymedzených, transparentných, pre krajinu špecifických a merateľných ukazovateľov prispôbovaných osobitnému charakteru a cieľom nástroja, ktoré sú, pokiaľ je to možné, založené na rámci výsledkov partnerskej krajiny.
- (15) Týmto nariadením by sa malo prispieť ku kolektívnemu cieľu Únie, ktorým je poskytnúť ako oficiálnu rozvojovú pomoc 0,7 % hrubého národného dôchodku v časovom rámci trvania Agendy 2030. V tejto súvislosti by aspoň 92 % finančných prostriedkov v rámci tohto nariadenia malo prispieť k akciám navrhnutým tak, aby spĺňali kritériá pre oficiálnu rozvojovú pomoc stanovené Výborom pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj.
- (16) S cieľom zabezpečiť, aby sa zdroje poskytovali tam, kde sú najviac potrebné, najmä najmenej rozvinutým krajinám a krajinám v nestabilných a konfliktných situáciách, by toto nariadenie malo prispieť ku kolektívnemu cieľu, ktorým je dosiahnuť 0,20 % hrubého národného dôchodku Únie pre najmenej rozvinuté krajiny v časovom rámci trvania Agendy 2030.
- (17) V tomto nariadení by sa mala odzrkadľovať potreba zamerať sa na strategické priority, a to geograficky – na európske susedstvo a Afriku, ako aj na nestabilné krajiny, ktoré to najviac potrebujú, ale aj tematicky – na bezpečnosť, migráciu, zmenu klímy a ľudské práva.

⁶¹ „Sendaiský rámec pre znižovanie rizika katastrof“, prijatý 18. marca 2015 a schválený Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov 3. júna 2015 (A/RES/69/283).

- (18) Týmto nariadením by sa malo podporovať vykonávanie európskej susedskej politiky po jej revízii v roku 2015 a vykonávanie rámcov regionálnej spolupráce, ako je cezhraničná spolupráca a vonkajšie aspekty príslušných stratégií a politík pre makroregióny a pre morské oblasti. Tieto iniciatívy poskytujú politické rámce pre prehľbovanie vzťahov s partnerskými krajinami a medzi nimi na základe zásad vzájomnej zodpovednosti, spoločnej zodpovednosti za vlastné záležitosti a zodpovedného prístupu.
- (19) Európska susedská politika revidovaná v roku 2015⁶² sa zameriava na stabilizáciu susedných krajín a posilnenie odolnosti, najmä posilnením hospodárskeho rozvoja, ako hlavných politických priorít Únie. S cieľom dosiahnuť svoj cieľ sa revidovaná európska susedská politika sústreďuje na štyri prioritné oblasti: dobrá správa vecí verejných, demokracia, právny štát a ľudské práva s osobitným zameraním na ďalšie zapojenie občianskej spoločnosti; hospodársky rozvoj; bezpečnosť; migráciu a mobilitu vrátane riešenia základných príčin nelegálnej migrácie a núteného vysídľovania. Diferenciácia a posilnená vzájomná zodpovednosť sú základnou myšlienkou európskej susedskej politiky, uznávajúc rôzne úrovne angažovanosti a odrážajúc záujmy každej krajiny v súvislosti s povahou a zameraním svojho partnerstva s Úniou.
- (20) Týmto nariadením by sa malo podporovať vykonávanie modernizovanej dohody o pridružení s krajinami skupiny afrických, karibských a tichomorských štátov (štáty AKT) a umožniť EÚ a jej partnerom zo štátov AKT ďalej rozvíjať silné spojenectvá v súvislosti s kľúčovými globálnymi výzvami. Týmto nariadením by sa malo najmä podporovať pokračovanie nadviazanej spolupráce medzi Úniou a Africkou úniou v súlade so spoločnou stratégiou EÚ a Afriky a stavať na budúcej dohode medzi EÚ a štátmi AKT po roku 2020, a to aj prostredníctvom kontinentálneho prístupu k Afrike.
- (21) Únia by sa mala usilovať o čo najefektívnejšie využívanie dostupných zdrojov s cieľom optimalizovať vplyv svojej vonkajšej činnosti. To by sa malo dosiahnuť prostredníctvom súdržnosti a doplnkovosti medzi nástrojmi vonkajšieho financovania Únie, najmä Nástrojom predvstupovej pomoci III⁶³, Nástrojom humanitárnej pomoci⁶⁴, rozhodnutím o zámorských krajinách a územiach⁶⁵, Európskym nástrojom pre jadrovú bezpečnosť dopĺňajúcim Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce na základe Zmluvy o Euratome⁶⁶, spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou a novo navrhovaným Európskym mierovým nástrojom⁶⁷, ktorý je financovaný mimo rozpočtu Únie, ako aj využitím synergií s ostatnými politikami a programami Únie. To zahŕňa súdržnosť a doplnkovosť s makrofinančnou pomocou, ak je to relevantné. S cieľom maximalizovať vplyv kombinovaných intervencií na dosiahnutie

⁶² Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, „Preskúmanie európskej susedskej politiky“, 18. novembra 2015.

⁶³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje nástroj predvstupovej pomoci (IPA III), COM (2018) 465 final.

⁶⁴ Nariadenie Rady (ES) č. 1257/96 z 20. júna 1996 o humanitárnej pomoci (Ú. v. ES L 163, 2.7.1996, s. 1).

⁶⁵ Návrh rozhodnutia Rady o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii vrátane vzťahov medzi Európskou úniou na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane druhej („rozhodnutie o pridružení zámoria“), COM(2018) 461 final.

⁶⁶ Návrh nariadenia Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky nástroj pre jadrovú bezpečnosť dopĺňajúci Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce na základe Zmluvy o Euratome, COM(2018) 462 final.

⁶⁷ Návrh rozhodnutia Rady o zriadení Európskeho mierového nástroja, predložený Rade Vysokou predstaviteľkou Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, C(2018) 3800 final.

spoločného cieľa by sa týmto nariadením mala umožniť kombinácia financovania s ďalšími programami Únie, pokiaľ príspevky nezahŕňajú rovnaké náklady.

- (22) Financovanie na základe tohto nariadenia by sa malo používať aj na financovanie akcií v rámci medzinárodného rozmeru programu Erasmus, ktoré by sa malo implementovať v súlade s nariadením o programe Erasmus⁶⁸.
- (23) Hlavný prístup k akciám v rámci tohto nariadenia by mal byť prostredníctvom geografických programov s cieľom maximalizovať vplyv pomoci Únie a priblížiť činnosť Únie k partnerským krajinám a obyvateľstvu. Tento všeobecný prístup by mal byť doplnený tematickými programami a prípadne činnosťami rýchlej reakcie.
- (24) Únia a jej členské štáty by v súlade s konsenzom mali posilniť spoločné programovanie s cieľom zvýšiť ich kolektívny vplyv spojením svojich zdrojov a kapacít. Spoločné programovanie by malo vychádzať z angažovanosti, stotožnenia a zodpovednosti partnerských krajín. Únia a jej členské štáty by sa mali snažiť podporovať partnerské krajiny prostredníctvom spoločného vykonávania pri každej vhodnej príležitosti.
- (25) Zatiaľ čo demokracia a ľudské práva vrátane rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien by sa mali zohľadňovať počas vykonávania tohto nariadenia, pomoc Únie v rámci tematických programov pre ľudské práva a demokraciu a organizácie občianskej spoločnosti by mala mať osobitnú doplnujúcu a prídavnú úlohu vďaka svojej globálnej povahe a činnosti nezávislej od súhlasu vlád a orgánov verejnej správy dotknutých tretích krajín.
- (26) Organizácie občianskej spoločnosti by mali zahŕňať širokú škálu subjektov s rôznymi úlohami a mandátmi, medzi ktoré patria všetky neštátne, neziskové štruktúry, nestranné a nenásilné, prostredníctvom ktorých sa ľudia organizujú v záujme uskutočňovania spoločných cieľov a ideálov, či už politických, kultúrnych, sociálnych alebo hospodárskych. Tieto štruktúry pôsobia na miestnej, vnútroštátnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni a zahŕňajú mestské aj vidiecke, formálne aj neformálne organizácie.
- (27) Týmto nariadením sa stanovuje finančné krytie pre tento nástroj, ktorý má v priebehu ročného rozpočtového postupu predstavovať pre Európsky parlament a Radu hlavnú referenčnú sumu v zmysle bodu 17 Medziinštitucionálnej dohody z 2. decembra 2013 medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových otázkach a riadnom finančnom hospodárení⁶⁹.
- (28) Vzhľadom na význam boja proti zmene klímy v súlade so záväzkami Únie na vykonávanie Parížskej dohody a cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti trvalo udržateľného rozvoja by sa týmto nariadením malo prispieť k začleňovaniu opatrení v oblasti zmeny klímy do politik Únie a k dosiahnutiu celkového cieľa, ktorým je vyčlenenie sumy vo výške 25 % rozpočtových výdavkov Únie na podporu cieľov v oblasti zmeny klímy. Očakáva sa, že 25 % celkového finančného krytia akcií v rámci tohto nariadenia bude prispievať k dosahovaniu cieľov v oblasti klímy. Príslušné akcie sa určia počas vykonávania tohto nariadenia a celkový prínos tohto nariadenia by mal byť súčasťou príslušných hodnotení a procesov preskúmania.

⁶⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje „Erasmus“: program Únie pre vzdelávanie, odbornú prípravu, mládež a šport, a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1288/2013, COM (2018) 367 final.

⁶⁹ Ú. v. EÚ C 373, 20.12.2013, s. 1.

- (29) Je nevyhnutné ďalej zintenzívniť spoluprácu s partnerskými krajinami v oblasti migrácie, využívať výhody dobre riadenej a legálnej migrácie a účinne riešiť neregulárnu migráciu. Takáto spolupráca by mala prispieť k zabezpečeniu prístupu k medzinárodnej ochrane, riešeniu základných príčin neregulárnej migrácie, posilneniu riadenia hraníc a úsiliu v boji proti neregulárnej migrácii, obchodovaniu s ľuďmi a prevádzaniu migrantov, a k práci na návratoch, readmisii a prípadne opätovnom začlenení, na základe vzájomnej zodpovednosti a plného rešpektovania humanitárnych záväzkov a záväzkov v oblasti ľudských práv. Účinná spolupráca tretích krajín s Úniou v tejto oblasti by preto mala byť neoddeliteľnou súčasťou všeobecných zásad tohto nariadenia. Zvýšenie súdržnosti medzi politikami v oblasti migrácie a rozvojovej spolupráce je dôležité, aby sa zabezpečilo, že rozvojová pomoc pomôže partnerským krajinám účinnejšie riadiť migráciu. Týmto nariadením by sa malo prispieť ku koordinovanému, komplexnému a štruktúrovanému prístupu k migrácii, maximalizácii synergií a uplatňovaniu potrebného pákového efektu.
- (30) Toto nariadenie by malo Únii umožniť, aby reagovala na výzvy, potreby a príležitosti súvisiace s migráciou, a to v súčinnosti s migračnou politikou Únie. S cieľom prispieť k tomuto cieľu a bez toho, aby tým boli dotknuté nepredvídané okolnosti, sa očakáva, že 10 % jeho finančného krytia bude venovaných na riešenie základných príčin neregulárnej migrácie a núteného vysídľovania a na podporu správy a riadenia migrácie vrátane ochrany práv utečencov a migrantov v rámci cieľov tohto nariadenia.
- (31) Na toto nariadenie by sa mali vzťahovať horizontálne finančné pravidlá prijaté Európskym parlamentom a Radou na základe článku 322 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Tieto pravidlá sú stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách a určujú najmä postup pre zostavovanie a plnenie rozpočtu prostredníctvom grantov, verejného obstarávania, cien, nepriamej implementácie, finančnej pomoci, rozpočtovej podpory, trustových fondov, finančných nástrojov a rozpočtových záruk a zabezpečujú kontroly zodpovednosti účastníkov finančných operácií. Pravidlá prijaté na základe článku 322 ZFEÚ sa týkajú aj ochrany rozpočtu Únie v prípade všeobecných nedostatkov v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu v členských štátoch a tretích krajinách, keďže dodržiavanie zásad právneho štátu je nevyhnutné pre správne finančné riadenie a efektívne financovanie z prostriedkov EÚ.
- (32) Typy financovania a spôsoby plnenia v rámci tohto nariadenia by sa mali zvoliť na základe ich schopnosti splniť špecifické ciele akcií a dosiahnuť výsledky, berúc do úvahy najmä náklady na kontroly, administratívnu záťaž a predpokladané riziko nesplnenia povinností. To by malo zahŕňať posúdenie použitia jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a jednotkových nákladov, ako aj financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, ako sa uvádza v článku 125 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
- (33) Nový Európsky fond pre udržateľný rozvoj plus (ďalej len „EFSD+“), ktorý vychádza z jeho úspešného predchodcu EFSD⁷⁰, by mal predstavovať integrovaný finančný balík poskytujúci finančnú kapacitu vo forme grantov, rozpočtových záruk a finančných nástrojov na celom svete. EFSD+ by mal podporovať plán pre vonkajšie investície a spájať operácie kombinovaného financovania a rozpočtovej záruky, na ktoré sa vzťahuje záruka pre vonkajšiu činnosť vrátane operácií týkajúcich sa rizík štátneho dlhu súvisiacich s úverovými operáciami, ktoré sa predtým vykonávali v rámci mandátu na poskytovanie vonkajších úverov pre Európsku investičnú banku.

⁷⁰

Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1601 z 26. septembra 2017 o zriadení Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj (EFSD), záruky EFSD a záručného fondu EFSD.

Vzhľadom na svoju úlohu vyplývajúcu zo Zmlúv a na jej skúsenosti v posledných desaťročiach pri podpore politík Únie by Európska investičná banka mala zostať prirodzeným partnerom Komisie pri vykonávaní operácií v rámci záruky pre vonkajšiu činnosť.

- (34) EFSD+ by sa mal zamerať na podporu investícií ako prostriedku, ktorý prispeje k dosiahnutiu cieľov trvalo udržateľného rozvoja podporovaním udržateľného a inkluzívneho hospodárskeho a sociálneho rozvoja a presadzovaním sociálno-ekonomickej odolnosti v partnerských krajinách s osobitným dôrazom na odstraňovanie chudoby, udržateľný a inkluzívny rast, vytváranie dôstojných pracovných miest, hospodárske príležitosti, zručnosti a podnikanie, sociálno-ekonomické sektory, mikropodniky, malé a stredné podniky, ako aj na riešenie osobitných sociálno-ekonomických základných príčin neregulárnej migrácie v súlade s príslušnými orientačnými programovými dokumentmi. Osobitná pozornosť by sa mala venovať krajinám, ktoré sú nestabilné alebo sú zasiahnuté konfliktom, najmenej rozvinutým krajinám a vysoko zadlženým chudobným krajinám.
- (35) EFSD+ by mal maximalizovať doplnkovosť financovania, riešiť zlyhania trhu a suboptimálne investičné situácie, zabezpečovať inovačné produkty a prilákať finančné prostriedky súkromného sektora. Zapojenie súkromného sektora do spolupráce Únie s partnerskými krajinami prostredníctvom EFSD+ by malo prinášať merateľný dosah z hľadiska ďalšieho rozvoja bez narušania trhu a malo by byť nákladovo efektívne, založené na vzájomnej zodpovednosti a rozdelení rizika a nákladov. EFSD+ by mal fungovať ako jednotné kontaktné miesto na prijímanie finančných návrhov od finančných inštitúcií a verejných alebo súkromných investorov a poskytovať široký rozsah finančnej podpory pre oprávnené investície.
- (36) Záruka pre vonkajšiu činnosť by sa mala vytvoriť na základe existujúcej záruky EFSD a Garančného fondu pre vonkajšie opatrenia. Záruka pre vonkajšiu činnosť by mala podporovať operácie EFSD+, na ktoré sa vzťahujú rozpočtové záruky, makrofinančnú pomoc a úvery pre tretie krajiny na základe rozhodnutia Rady 77/270/Euratom⁷¹. Tieto operácie by mali byť podporené rozpočtovými prostriedkami podľa tohto nariadenia spolu s rozpočtovými prostriedkami podľa nariadenia (EÚ) .../... (IPA III) a nariadenia (EÚ) .../... (EINS), ktoré by sa mali vzťahovať aj na tvorbu rezerv a záväzky vyplývajúce z pôžičiek makrofinančnej pomoci a pôžičiek pre tretie krajiny uvedených v článku 10 ods. 2 nariadenia o ENIS. Pri financovaní operácií EFSD+ by sa mali prednostne financovať tie, ktoré uprednostňujú vytváranie pracovných miest a ktorých pomer nákladov a výnosov posilňuje udržateľnosť investície. Operácie podporované v rámci záruky pre vonkajšiu činnosť by mali byť sprevádzané dôkladným posúdením *ex ante* environmentálnych, finančných a sociálnych aspektov podľa potreby a v súlade s požiadavkami lepšej právnej regulácie. Záruka pre vonkajšiu činnosť by sa nemala využívať na poskytovanie základných verejných služieb, ktoré zostávajú úlohou vlády daného štátu.
- (37) S cieľom zabezpečiť flexibilitu, zvýšiť prítťažlivosť pre súkromný sektor a maximalizovať vplyv investícií by sa mala poskytnúť výnimka z pravidiel týkajúcich sa metód plnenia rozpočtu Únie stanovených v nariadení o rozpočtových pravidlách, pokiaľ ide o oprávnené protistrany. Týmito oprávnenými protistranami by mohli byť

⁷¹

Rozhodnutie Rady 77/270/Euratom z 29. marca 1977, ktorým sa Komisia splnomocňuje na uzatváranie zmlúv Euratom o pôžičke na účely príspevkov na financovanie jadrových elektrární (Ú. v. ES L 88, 6.4.1977, s. 9).

aj orgány, ktoré nie sú poverené vykonávaním verejno-súkromného partnerstva a mohli by to byť aj súkromnoprávne subjekty spravované právom partnerskej krajiny.

- (38) V záujme zvýšenia vplyvu záruky pre vonkajšiu činnosť by členské štáty a zmluvné strany Dohody o Európskom hospodárskom priestore mali mať možnosť poskytovať príspevky vo forme hotovosti alebo záruky. Príspevok vo forme záruky by nemal presiahnuť 50 % sumy operácií zaručených Úniou. Finančné záväzky vyplývajúce z tejto záruky by sa nemali poskytovať a spoločný rezervný fond by mal poskytovať vankúš likvidity.
- (39) Vonkajšie činnosti sa často vykonávajú vo veľmi nestálom prostredí, ktoré si vyžaduje nepretržité a rýchle prispôbovanie sa vznikajúcim potrebám partnerov Únie a globálnym výzvam v oblasti ľudských práv, demokracie a dobrej správy vecí verejných, bezpečnosti a stability, zmeny klímy a životného prostredia, oceánov a migračnej krízy a príčin jej vzniku. Zosúladenie zásady predvídateľnosti s potrebou rýchlej reakcie na nové potreby teda znamená prispôbenie finančnej implementácie programov. S cieľom zvýšiť schopnosť EÚ reagovať na nepredvídané potreby, vychádzajúc z úspešných skúseností Európskeho rozvojového fondu (ERF), by sa mala ponechať nevyčlenená suma ako rezerva na vznikajúce výzvy a priority. Mala by sa mobilizovať v súlade s postupmi stanovenými v tomto nariadení.
- (40) Preto pri dodržiavaní zásady spočívajúcej v tom, že rozpočet Únie sa stanovuje ročne, by sa týmto nariadením mala zachovať možnosť uplatňovať možnosti flexibility, ktoré už umožňuje nariadenie o rozpočtových pravidlách pre iné politiky, konkrétne prenosy a opätovné viazanie rozpočtových prostriedkov, aby sa zabezpečilo účinné využívanie finančných prostriedkov Únie pre občanov Únie a partnerské krajiny, čím sa maximalizujú finančné prostriedky Únie, ktoré sú k dispozícii na intervencie Únie v oblasti vonkajšej činnosti.
- (41) Podľa článku 83 rozhodnutia Rady .../... (ZKÚ), osoby a subjekty usadené v zámorských krajinách a zámorských územiach by mali byť oprávnené získať financovanie v rámci tohto nariadenia s výhradou jeho pravidiel a cieľov a prípadných dojednaní uplatniteľných na členský štát, s ktorým je zámorská krajina alebo územie spojené. Okrem toho v oblastiach spoločného záujmu by sa mala podporovať aj spolupráca medzi partnerskými krajinami a zámorskými krajinami a územiami, ako aj najvzdialenejšími regiónmi podľa článku 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.
- (42) S cieľom zvýšiť zodpovednosť partnerských krajín za ich rozvojové procesy a udržateľnosť vonkajšej pomoci by Únia v prípade potreby mala podporovať využívanie vlastných inštitúcií partnerských krajín a systémov a postupov partnerských krajín pre všetky aspekty projektového cyklu pre spoluprácu.
- (43) Ročné alebo viacročné akčné plány a opatrenia uvedené v článku 19 predstavujú pracovné programy podľa nariadenia o rozpočtových pravidlách. Ročné alebo viacročné akčné plány pozostávajú zo súboru opatrení zoskupených do jedného dokumentu.
- (44) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013⁷², nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95⁷³,

⁷²

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

nariadením Rady (Euratom, ES) č. 2185/96⁷⁴ a nariadením Rady (EÚ) 2017/1939⁷⁵, majú byť finančné záujmy Únie chránené účinnými a primeranými opatreniami vrátane prevencie, zisťovania, nápravy a vyšetrovania nezrovnalostí, vrátane podvodov, vymáhania stratených, nesprávne vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov a prípadne ukladania administratívnych sankcií. Konkrétne môže Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) vykonávať v súlade s nariadením (EÚ, Euratom) č. 883/2013 a nariadením (Euratom, ES) č. 2185/96 administratívne vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, korupcii alebo akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie. Európska prokuratúra môže v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 vyšetrovať a stíhať podvody a iné trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371⁷⁶. V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách má každá osoba alebo každý subjekt, ktoré prijímajú finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie a udeliť Komisii, úradu OLAF a Európskemu dvoru audítorov potrebné práva a prístup a zabezpečiť, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva; z tohto dôvodu by dohody s tretími krajinami a územiami a s medzinárodnými organizáciami a akákoľvek zmluva alebo dohoda vyplývajúca z vykonávania tohto nariadenia mali obsahovať ustanovenia, ktorými sa Komisia, Dvor audítorov a úrad OLAF výslovne splnomocňujú na vykonávanie takýchto auditov, kontrol a inšpekcií na mieste v súlade s ich príslušnými právomocami a ktorými sa zabezpečí, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva.

- (45) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania príslušných ustanovení tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Tieto právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011⁷⁷.
- (46) S cieľom doplniť alebo zmeniť nepodstatné prvky tohto nariadenia by sa na Komisiu mala delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, pokiaľ ide o miery tvorby rezerv stanovené v článku 26 ods. 3, oblasti spolupráce a intervencie uvedené v prílohách II, III a IV, prioritné oblasti operácií EFSD+ uvedené v prílohe V, správu EFSD+ uvedenú v prílohe VI, na účely preskúmania alebo doplnenia ukazovateľov uvedených v prílohe VII, ak sa to považuje za potrebné, a s cieľom doplniť toto nariadenie o ustanovenia týkajúce sa zavedenia rámca pre monitorovanie a hodnotenie.

⁷³ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).

⁷⁴ Nariadenie Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁷⁵ Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s.1.

⁷⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29).

⁷⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie. (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (47) Podľa odsekov 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody o lepšej tvorbe práva z 13. apríla 2016⁷⁸ je potrebné vyhodnotiť tento program na základe informácií zhromaždených prostredníctvom osobitných požiadaviek na monitorovanie a zároveň zabrániť nadmernej regulácii a administratívnej záťaži, najmä pokiaľ ide o členské štáty. Tieto požiadavky môžu podľa potreby obsahovať merateľné ukazovatele ako základ pre hodnotenie účinkov programu v praxi. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby sa tieto konzultácie viedli v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva. Predovšetkým v záujme zaistenia rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov sa všetky dokumenty poskytujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako expertom z členských štátov a experti Európskeho parlamentu a Rady majú stály prístup na zasadnutia expertných skupín Komisie, ktoré sa venujú príprave delegovaných aktov.
- (48) Odkazy na nástroje Únie uvedené v článku 9 rozhodnutia Rady 2010/427/EÚ⁷⁹, ktoré sa nahrádzajú týmto nariadením, by sa mali chápať ako odkazy na toto nariadenie a Komisia by mala zabezpečiť, aby sa toto nariadenie vykonávalo v súlade s úlohou ESVC, ako sa stanovuje v tomto rozhodnutí.
- (49) V rámci plánovaných akcií stanovených v tomto dokumente by sa mali prísne dodržiavať podmienky a postupy stanovené reštriktívnymi opatreniami Únie,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

HLAVA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa zriaďuje program „susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce“ (ďalej len „nástroj“).

Stanovujú sa v ňom ciele nástroja, rozpočet na obdobie 2021 – 2027, formy financovania zo strany Únie a pravidiel poskytovania tohto financovania.

Okrem toho sa ním zriaďuje Európsky fond pre udržateľný rozvoj plus (ďalej len „EFSD+“) a záruka pre vonkajšiu činnosť.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „program pre krajinu“ je orientačný program vzťahujúci sa na jednu krajinu;
2. „program pre viaceré krajiny“ je orientačný program vzťahujúci sa na viac ako jednu krajinu;

⁷⁸ Medziinštitucionálna dohoda medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o lepšom zákonodarstve z 13. apríla 2016; Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1-14.

⁷⁹ Rozhodnutie Rady 2010/427/EÚ z 26. júla 2010 o organizácii a fungovaní Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (Ú. v. EÚ L 201, 3.8.2010, s. 30).

3. „cezhraničná spolupráca“ je spolupráca medzi jedným alebo viacerými členskými štátmi a jednou alebo viacerými tretími krajinami a územiami pozdĺž vonkajších hraníc Únie;
4. „regionálny program“ je orientačný program pre viaceré krajiny, ktorý sa vzťahuje na viac ako jednu tretiu krajinu v rámci rovnakej geografickej oblasti stanovenej v článku 4 ods. 2;
5. „nadregionálny program“ je orientačný program pre viaceré krajiny, ktorý sa vzťahuje na viac ako jednu tretiu krajinu z rôznych oblastí stanovených v článku 4 ods. 2 tohto nariadenia;
6. „právny subjekt“ je každá fyzická alebo právnická osoba zriadená a uznaná ako taká podľa vnútroštátneho práva, práva Únie alebo medzinárodného práva, ktorá má právnu subjektivitu a ktorá, konajúc vo svojom vlastnom mene, môže vykonávať práva a podliehať povinnostiam, alebo subjekt bez právnej subjektivity v súlade s článkom 197 ods. 2 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách;
7. „investičné okno“ je cieľová oblasť pre podporu prostredníctvom záruky EFSD+ portfóliám investícií v osobitných regiónoch, krajinách alebo sektoroch;
8. „prispievateľ“ je členský štát, medzinárodná finančná inštitúcia alebo verejná inštitúcia členského štátu, verejná agentúra alebo iné subjekty, ktoré do spoločného rezervného fondu prispievajú hotovosťou alebo zárukami.

Článok 3

Ciele

1. Všeobecným cieľom tohto nariadenia je podpora a presadzovanie hodnôt a záujmov Únie na celom svete v záujme sledovania cieľov a zásad vonkajšej činnosti Únie, ako sa stanovuje v článku 3 ods. 5, článku 8 a článku 21 Zmluvy o Európskej únii.
2. V súlade s odsekom 1 sú špecifické ciele tohto nariadenia tieto:
 - a) podporovať a posilňovať dialóg a spoluprácu s tretími krajinami a regiónmi v susedstve, subsaharskej Afrike, Ázii a Tichomorí a Severnej a Južnej Amerike a Karibiku;
 - b) na globálnej úrovni upevňovať a presadzovať demokraciu, právny štát a ľudské práva, podporovať organizácie občianskej spoločnosti, ďalšiu stabilitu a mier a riešiť iné globálne výzvy vrátane migrácie a mobility;
 - c) reagovať rýchlo na: krízové situácie, nestabilitu a konflikty; výzvy v oblasti odolnosti a prepojenie humanitárnej pomoci a rozvojovej činnosti a potreby a priority zahraničnej politiky.Dosiahnutie týchto cieľov sa meria pomocou príslušných ukazovateľov uvedených v článku 31.
3. Najmenej 92 % výdavkov v rámci tohto nariadenia musí spĺňať kritériá pre oficiálnu rozvojovú pomoc stanovené Výborom pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj.

Článok 4
Rozsah pôsobnosti a štruktúra

1. Financovanie zo strany Únie na základe tohto nariadenia sa implementuje prostredníctvom:
 - a) geografických programov;
 - b) tematických programov;
 - c) činností rýchlej reakcie.

2. Geografické programy zahŕňajú spoluprácu na úrovni jednotlivých krajín a viacerých krajín v týchto oblastiach:

- a) susedstvo;
- b) subsaharská Afrika;
- c) Ázia a Tichomorie;
- d) Severná a Južná Amerika a Karibik.

Geografické programy sa môžu vzťahovať na všetky tretie krajiny okrem kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátskych krajín vymedzených v nariadení (EÚ) .../...⁸⁰ (IPA) a zámorské krajiny a územia vymedzené v rozhodnutí Rady .../... (EÚ).

Geografické programy v oblasti susedstva sa môžu týkať ktorejkoľvek krajiny uvedenej v prílohe I.

V záujme dosiahnutia cieľov stanovených v článku 3 sa geografické programy zakladajú na oblastiach spolupráce uvedených v prílohe II.

3. Tematické programy zahŕňajú akcie spojené s plnením cieľov trvalo udržateľného rozvoja na globálnej úrovni v týchto oblastiach:

- a) ľudské práva a demokracia;
- b) organizácie občianskej spoločnosti;
- c) stabilita a mier;
- d) globálne výzvy.

Tematické programy sa môžu vzťahovať na všetky tretie krajiny, ako aj zámorské krajiny a územia, ktoré sú vymedzené v rozhodnutí Rady .../... (EÚ).

V záujme dosiahnutia cieľov stanovených v článku 3 sa tematické programy zakladajú na intervenčných oblastiach uvedených v prílohe III.

4. Činnosti rýchlej reakcie umožnia včasné opatrenia s cieľom:

- a) prispieť k stabilite a predchádzaniu konfliktom v naliehavých situáciách, vznikajúcich krízach, krízach a po kríze;
- b) prispieť k posilneniu odolnosti štátov, spoločností, komunít a jednotlivcov a k prepojeniu humanitárnej pomoci a rozvojovej činnosti;
- c) riešiť potreby a priority zahraničnej politiky.

⁸⁰

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje nástroj predvstupovej pomoci (Ú. v. EÚ L).

Činnosti rýchlej reakcie sa môžu vzťahovať na všetky tretie krajiny, ako aj zámorské krajiny a územia, ktoré sú vymedzené v rozhodnutí Rady .../... (EÚ).

V záujme dosiahnutia cieľov stanovených v článku 3 sa činnosti rýchlej reakcie zakladajú na intervenčných oblastiach uvedených v prílohe IV.

5. Akcie v rámci tohto nariadenia sa vykonávajú predovšetkým prostredníctvom geografických programov.

Akcie implementované prostredníctvom tematických programov dopĺňajú akcie, ktoré sú financované v rámci geografických programov a podporujú globálne a nadregionálne iniciatívy na dosiahnutie medzinárodne dohodnutých cieľov, najmä cieľov trvalo udržateľného rozvoja, ochrany globálnych verejných statkov alebo riešenia globálnych výziev. Akcie implementované prostredníctvom tematických programov sa môžu vykonávať aj vtedy, ak neexistuje žiadny geografický program alebo ak bol tento program pozastavený, alebo ak s dotknutou partnerskou krajinou neexistuje žiadna dohoda o akcii, alebo ak akciu nie je možné primerane realizovať prostredníctvom geografického programu.

Činnosti rýchlej reakcie dopĺňajú geografické a tematické programy. Tieto činnosti sa navrhnu a vykonajú tak, aby v náležitých prípadoch bolo možné zaistiť ich kontinuitu v rámci geografických alebo tematických programov.

6. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 34 s cieľom doplniť alebo zmeniť prílohy II, III a IV.

Článok 5

Súdržnosť, súlad a doplnkovosť

1. Pri vykonávaní tohto nariadenia sa zabezpečí súlad, synergie a doplnkovosť s ostatnými oblasťami vonkajšej činnosti Únie, s ostatnými príslušnými politikami a programami Únie, ako aj politická súdržnosť v záujme rozvoja.
2. Akcie spadajúce do rozsahu pôsobnosti nariadenia Rady (ES) č. 1257/96 nie sú financované v rámci tohto nariadenia.
3. Na akcie ustanovené na základe tohto nariadenia môžu v náležitých prípadoch prispieť iné programy Únie, ak tieto príspevky nepokrývajú tie isté náklady. Toto nariadenie môže taktiež prispievať na opatrenia ustanovené v rámci iných programov Únie, ak tieto príspevky nepokrývajú tie isté náklady. V takých prípadoch sa v pracovnom programe, ktorý sa vzťahuje na tieto akcie, určí, ktorý súbor pravidiel sa bude uplatňovať.

Článok 6

Rozpočet

1. Finančné krytie na vykonávanie tohto nariadenia na obdobie 2021 – 2027 je 89 200 miliónov EUR v bežných cenách.
2. Finančné krytie uvedené v odseku 1 tvorí:
 - a) suma 68 000 miliónov EUR na geografické programy:
 - susedstvo najmenej 22 000 miliónov EUR,
 - subsaharská Afrika najmenej 32 000 miliónov EUR,

- Ázia a Tichomorie 10 000 miliónov EUR,
 - Severná a Južná Amerika a Karibik 4 000 miliónov EUR,
 - b) suma 7 000 miliónov EUR na tematické programy:
 - ľudské práva a demokracia 1 500 miliónov EUR,
 - organizácie občianskej spoločnosti 1 500 miliónov EUR,
 - stabilita a mier 1 000 miliónov EUR,
 - globálne výzvy 3 000 miliónov EUR,
 - c) 4 000 miliónov EUR na činnosti rýchlej reakcie.
3. Rezerva na vznikajúce výzvy a priority vo výške 10 200 miliónov EUR zvyšuje sumy uvedené v odseku 2 v súlade s článkom 15.
 4. Finančné krytie uvedené v odseku 2 písm. a) zodpovedá najmenej 75 % finančného krytia uvedeného v odseku 1.

Článok 7

Politický rámec

Celkový politický rámec pre vykonávanie tohto nariadenia predstavujú dohody o pridružení, dohody o partnerstve a spolupráci, mnohostranné dohody a iné dohody, ktorými sa stanovuje právne záväzný vzťah s partnerskými krajinami, ako aj závery Európskej rady a závery Rady, vyhlásenia zo samitov alebo závery zasadnutí na vysokej úrovni s partnerskými krajinami, príslušné uznesenia Európskeho parlamentu, oznámenia Komisie alebo spoločné oznámenia Komisie a Vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku.

Článok 8

Všeobecné zásady

1. Únia sa snaží podporovať, rozvíjať a konsolidovať zásady demokracie, právneho štátu, dodržiavania ľudských práv a základných slobôd, na ktorých bola založená, a to prostredníctvom dialógu a spolupráce s partnerskými krajinami a regiónmi.
2. Uplatňuje sa prístup založený na právach zahŕňajúci všetky ľudské práva, či už občianske a politické, alebo hospodárske, spoločenské a kultúrne, s cieľom začleniť zásady v oblasti ľudských práv, podporiť nositeľov práv, a to najmä chudobné a zraniteľnejšie skupiny, pri uplatňovaní svojich nárokov a pomôcť partnerským krajinám pri plnení ich medzinárodných záväzkov týkajúcich sa ľudských práv. Týmto nariadením sa podporuje rodová rovnosť a posilnenie postavenia žien.
3. Únia v prípade potreby podporuje vykonávanie dvojstrannej, regionálnej a mnohostrannej spolupráce a dialógu, partnerské dohody a trojstrannú spoluprácu.
 Únia podporuje mnohostranný prístup a prístup založený na pravidlách k celosvetovým statkom a výzvam a v tejto súvislosti spolupracuje s členskými štátmi, partnerskými krajinami, medzinárodnými organizáciami a inými darcami.
 Únia podporuje spoluprácu s medzinárodnými organizáciami a inými darcami.

Vo vzťahoch s partnerskými krajinami sa zohľadňujú ich výsledky pri plnení záväzkov, medzinárodných dohôd a zmluvných vzťahov s Úniou.

4. Spolupráca medzi Úniou a členskými štátmi na jednej strane a partnerskými krajinami na druhej strane je založená na zásadách účinnosti rozvoja, ktoré prípadne podporuje, a to: zodpovednosti partnerských krajín za rozvojové priority, zameraní sa na výsledky, inkluzívnych rozvojových partnerstvách, transparentnosti a vzájomnej zodpovednosti. Únia podporuje účinnú a efektívnu mobilizáciu zdrojov a ich využívanie.

Ak je to vhodné, Komisia v súlade so zásadou inkluzívneho partnerstva zabezpečuje, aby sa v procese návrhu, vykonávania a súvisiacich postupov monitorovania programov uskutočnili riadne konzultácie s relevantnými zainteresovanými stranami v partnerských krajinách vrátane organizácií občianskej spoločnosti a miestnych orgánov verejnej správy a aby všetky tieto zainteresované strany mali včas prístup k relevantným informáciám, ktoré im umožnia zohrávať v tomto procese zmysuplnú úlohu.

Ak je to vhodné, Komisia v súlade so zásadou zodpovednosti uprednostní pri vykonávaní programov využívanie systémov partnerských krajín.

5. Aby sa prehĺbila doplnkovosť a efektívnosť ich činnosti, Únia a členské štáty koordinujú svoje politiky a uskutočňujú vzájomné konzultácie osvojich programoch pomoci, a to aj v rámci medzinárodných organizácií a na medzinárodných konferenciách.
6. V programoch a akciách v rámci tohto nariadenia sa uplatňuje hľadisko zmeny klímy, ochrany životného prostredia a rodovej rovnosti a riešia sa nimi prepojenia medzi cieľmi trvalo udržateľného rozvoja s cieľom podporiť integrované akcie, ktoré môžu vytvárať spoločné výhody a koherentným spôsobom spĺňať viaceré ciele. Tieto programy a akcie sú založené na analýze rizík a zraniteľnosti, integrujú prístup zameraný na zvyšovanie odolnosti a sú citlivé na konflikty. Riadia sa zásadou „na nikoho nezabudnúť“.
7. Spolu s partnermi sa uplatňuje koordinovanejší, komplexnejší a štruktúrovanejší prístup k migrácii, ktorého účinnosť sa pravidelne posudzuje.
8. Komisia informuje Európsky parlament a má s ním pravidelnú výmenu názorov.

Článok 9

Budovanie kapacít vojenských aktérov pri podpore rozvoja a bezpečnosti pre rozvoj

1. V súlade s článkom 41 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii sa finančné prostriedky Únie v rámci tohto nariadenia nesmú použiť na financovanie obstarávania zbraní alebo munície, ani na operácie s vojenskými alebo obrannými dôsledkami.
2. S cieľom prispieť k trvalo udržateľnému rozvoju, ktorý predpokladá dosiahnutie stabilných, mierových a inkluzívnych spoločností, sa pomoc Únie v rámci tohto nariadenia môže za výnimočných okolností uvedených v odseku 4 použiť v kontexte širšej reformy sektora bezpečnosti alebo na budovanie kapacít vojenských aktérov v partnerských krajinách na účely vykonávania rozvojových činností a činnosti v oblasti bezpečnosti pre rozvoj.
3. Pomoc podľa tohto článku sa môže vzťahovať najmä na zaisťovanie programov budovania kapacít na podporu rozvoja a bezpečnosti pre rozvoj vrátane odbornej

prípravy, mentorstva a poradenstva, ako aj poskytovanie vybavenia, zlepšenie infraštruktúry a poskytovanie služieb priamo súvisiacich s uvedenou pomocou.

4. Pomoc podľa tohto článku sa poskytne len za týchto podmienok:
 - a) ak požiadavky na primerané dosiahnutie cieľov Únie podľa tohto nariadenia nie je možné splniť pomocou nevojenských aktérov a ak je ohrozená existencia fungujúcich štátnych inštitúcií alebo ochrana ľudských práv a základných slobôd a štátne inštitúcie nie sú schopné túto hrozbu zvládnuť a
 - b) ak sa príslušná partnerská krajina a Únia zhodnú na tom, že vojenský aktéri sú kľúčoví pre zachovanie, vytvorenie alebo obnovenie podmienok nevyhnutných pre trvalo udržateľný rozvoj, a to aj v období kríz a nestabilných alebo destabilizujúcich podmienok a situácií.
5. Pomoc Únie podľa tohto článku sa nesmie použiť na financovanie budovania kapacít vojenských aktérov na iné účely, ako na zabezpečovanie rozvojových činností a činností v oblasti bezpečnosti pre rozvoj. Nesmie sa použiť najmä na financovanie:
 - a) opakujúcich sa vojenských výdavkov;
 - b) obstarávania zbraní a munície alebo akéhokoľvek iného zariadenia určeného na použitie smrtiacej sily;
 - c) odbornej prípravy, ktorá má pomôcť výhradne k bojaschopnosti ozbrojených síl.
6. Pri navrhovaní a vykonávaní opatrení podľa tohto článku Komisia podporuje zodpovednosť partnerskej krajiny. Vypracuje tiež nevyhnutné prvky a osvedčené postupy potrebné na zabezpečenie udržateľnosti v strednodobom a dlhodobom horizonte a presadzuje právny štát a uznávané zásady medzinárodného práva.
7. Komisia vypracuje vhodné postupy posúdenia rizík, monitorovania a hodnotenia opatrení prijatých podľa tohto článku.

HLAVA II VYKONÁVANIE TOHTO NARIADENIA

Kapitola I Programovanie

Článok 10

Všeobecný prístup založený na programovaní

1. Spolupráca a intervencie podľa tohto nariadenia sa programujú, s výnimkou činností rýchlej reakcie uvedených v článku 4 ods. 4.
2. Na základe článku 7 je programovanie v rámci tohto nariadenia založené na týchto zásadách:
 - a) programové dokumenty poskytujú ucelený rámec pre spoluprácu medzi Úniou a partnerskými krajinami alebo regiónmi v súlade s celkovým účelom a rozsahom pôsobnosti, cieľmi a zásadami stanovenými v tomto nariadení;

- b) Únia a členské štáty sa navzájom radia v začiatkovej fáze procesu programovania a počas neho, aby sa podporila súdržnosť, doplnkovosť a súlad ich činností spolupráce. Spoločné programovanie je uprednostňovaný prístup pre programovanie týkajúce sa jednotlivých krajín. Spoločné programovanie je v prípade potreby otvorené pre iných darcov;
- c) Únia sa v prípade potreby radí aj s inými darcami a subjektmi vrátane zástupcov občianskej spoločnosti a miestnych orgánov.
- d) tematické programy pre ľudské práva a demokraciu a občiansku spoločnosť uvedené v článku 4 ods. 3 písm. a) a b) poskytujú pomoc nezávisle od súhlasu vlád a ostatných verejných orgánov dotknutých tretích krajín. Tieto tematické programy podporujú najmä organizácie občianskej spoločnosti.

Článok 11

Zásady programovania geografických programov

1. Programovanie geografických programov sa zakladá na týchto zásadách:
 - a) bez toho, aby bol dotknutý odsek 4 sa akcie podľa možností zakladajú na dialógu medzi Úniou, členskými štátmi a dotknutými partnerskými krajinami vrátane vnútroštátnych a miestnych orgánov a zahŕňajú občiansku spoločnosť a národné a miestne parlamenty a ostatné zainteresované strany s cieľom zvýšiť zodpovednosť za proces a stimulovať podporu pre vnútroštátne a regionálne stratégie;
 - b) ak je to vhodné, programové obdobie sa zosúladí so strategickými cyklami partnerských krajín;
 - c) programovanie môže zahŕňať činnosti spolupráce financované z rôznych súm pridelených prostriedkov uvedených v článku 6 ods. 2 a z iných programov Únie v súlade s ich základnými aktmi.
2. Programovanie geografických programov poskytuje špecifický a prispôsobený rámec spolupráce založený na:
 - a) potrebách partnerov stanovených na základe konkrétnych kritérií, berúc do úvahy počet obyvateľov, chudobu, nerovnosť, ľudský rozvoj, hospodársku a environmentálnu zraniteľnosť a odolnosť štátu a spoločnosti;
 - b) schopnosti partnerov vytvárať finančné zdroje a získavať k nim prístup a ich absorpčných kapacitách;
 - c) záväzkoch a výkonnosti partnerov stanovených na základe kritérií, ako sú politická reforma a hospodársky a sociálny rozvoj;
 - d) potenciálnom vplyve financovania z prostriedkov Únie v partnerských krajinách a regiónoch;
 - e) schopnosti a záväzku partnera presadzovať spoločné záujmy a hodnoty a podporovať spoločné ciele a mnohostranné aliancie, ako aj pokrok pri dosahovaní priorit Únie.
3. Prednosť pri prideliťovaní zdrojov majú krajiny, ktoré pomoc najviac potrebujú, a to predovšetkým najmenej rozvinuté krajiny, krajiny s nízkymi príjmami, krajiny

v krízovej, pokrízovej, nestabilnej a zraniteľnej situácii vrátane malých ostrovných rozvojových štátov.

4. Spolupráca s industrializovanými krajinami sa zameriava na podporu záujmov Únie a spoločných záujmov.
5. Programové dokumenty pre geografické programy sú založené na výsledkoch a v prípade potreby zohľadňujú medzinárodne dohodnuté ciele a ukazovatele, najmä tie, ktoré sú stanovené pre ciele trvalo udržateľného rozvoja, ako aj rámce výsledkov na úrovni jednotlivých krajín, s cieľom posúdiť a oznámiť prínos Únie k výsledkom na úrovni výstupov, výsledkov a vplyvu.
6. Pri vypracúvaní programových dokumentov pre krajiny a regióny, ktoré sa nachádzajú v krízovej, pokrízovej, nestabilnej alebo zraniteľnej situácii, sa náležite zohľadňujú osobitné potreby a okolnosti dotknutých krajín alebo regiónov.

Ak sú partnerské krajiny alebo regióny priamo dotknuté alebo ovplyvnené krízou, situáciou po kríze alebo nestabilnou situáciou, osobitný dôraz sa kladie na posilnenie koordinácie medzi všetkými dotknutými aktérmi, aby sa napomohlo prechodu z núdzovej situácie do fázy rozvoja.
7. Týmto nariadením sa prispieva k akciám zavedeným v rámci nariadenia (EÚ) .../... (Erasmus). Na základe tohto nariadenia sa vypracuje jednotný programový dokument na obdobie siedmich rokov, ktorý bude zahŕňať finančné prostriedky z nariadenia (EÚ) .../... (IPA III). Na použitie týchto finančných prostriedkov sa vzťahuje nariadenie (EÚ) .../... (Erasmus).

Článok 12

Programové dokumenty pre geografické programy

1. Vykonávanie tohto nariadenia sa v prípade geografických programov uskutočňuje prostredníctvom viacročných orientačných programov pre krajinu a viacročných orientačných programov pre viaceré krajiny.
2. Vo viacročných orientačných programoch sa stanovujú prioritné oblasti vybrané na financovanie z prostriedkov Únie, špecifické ciele, očakávané výsledky, jasné a konkrétne ukazovatele výkonnosti a orientačné pridelenia prostriedkov, a to celkové, ako aj pre jednotlivé prioritné oblasti.
3. Viacročné orientačné programy sa zakladajú na:
 - a) národnej alebo regionálnej stratégii v podobe rozvojového plánu alebo podobného dokumentu schváleného Komisiou ako základ pre príslušný viacročný orientačný program v čase prijatia uvedeného dokumentu;
 - b) rámcovom dokumente, v ktorom sa stanovuje politika Únie voči dotknutému partnerovi alebo dotknutým partnerom vrátane spoločného dokumentu medzi Úniou a členskými štátmi;
 - c) spoločnom dokumente medzi Úniou a dotknutým partnerom alebo dotknutými partnermi, v ktorom sa stanovujú spoločné priority.
4. Ak je to možné, v záujme zvýšenia vplyvu kolektívnej spolupráce Únie spoločný programový dokument nahradí programové dokumenty Únie a členských štátov. Spoločný programový dokument môže nahradiť viacročný orientačný program Únie za predpokladu, že je v súlade s článkami 10 a 11, obsahuje prvky uvedené v odseku

2 tohto článku a stanovuje sa v ňom rozdelenie práce medzi Úniou a členskými štátmi.

Článok 13

Programové dokumenty pre tematické programy

1. Vykonávanie tohto nariadenia sa v prípade tematických programov uskutočňuje prostredníctvom viacročných orientačných programov.
2. Vo viacročných orientačných programoch pre tematické programy sa stanoví stratégia Únie, priority vybrané na financovanie Úniou, špecifické ciele, očakávané výsledky, jasné a konkrétne ukazovatele výkonnosti a medzinárodná situácia a činnosti hlavných partnerov, pokiaľ ide o dotknutú tému.

V prípade potreby sa stanovia zdroje a priority intervencií pre účasť na celosvetových iniciatívach.

Vo viacročných orientačných programoch pre tematické programy sa stanovuje aj orientačné pridelenie finančných prostriedkov, a to tak z celkového hľadiska, ako aj podľa jednotlivých oblastí spolupráce a jednotlivých priorít. Orientačné pridelenie finančných prostriedkov sa môže uviesť vo forme rozpätia.

Článok 14

Prijímanie a zmena viacročných orientačných programov

1. Komisia prijme prostredníctvom vykonávacích aktov viacročné orientačné programy uvedené v článkoch 12 a 13. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 35 ods. 2. Tento postup sa uplatňuje aj na preskúmania uvedené v odsekoch 3, 4 a 5 tohto článku, v dôsledku ktorých sa výrazne mení obsah viacročného orientačného programu.
2. Pri prijímaní spoločných viacročných programových dokumentov uvedených v článku 12, sa rozhodnutie Komisie vzťahuje len na príspevok Únie k spoločnému viacročnému programovému dokumentu.
3. Viacročné orientačné programy pre geografické programy sa v prípade potreby môžu preskúmať s cieľom zaistiť účinné vykonávanie, najmä ak došlo k podstatným zmenám politického rámca uvedeného v článku 7 alebo po krízovej alebo pokrízovej situácii.
4. Viacročné orientačné programy pre tematické programy sa v prípade potreby môžu preskúmať s cieľom zaistiť účinné vykonávanie, najmä ak došlo k podstatným zmenám politického rámca uvedeného v článku 7.
5. V prípade riadne odôvodnených vážnych a naliehavých dôvodov, ako sú krízy alebo bezprostredné ohrozenie demokracie, právneho štátu, ľudských práv alebo základných slobôd, môže Komisia zmeniť viacročné orientačné programy uvedené v článkoch 12 a 13 tohto nariadenia prostredníctvom vykonávacích aktov, ktoré prijme v súlade s postupom pre naliehavé prípady uvedeným v článku 35 ods. 4.

Článok 15

Rezerva na vznikajúce výzvy a priority

1. Suma uvedená v článku 6 ods. 3 sa okrem iného použije na:
 - a) zabezpečenie primeranej reakcie Únie v prípade nepredvídaných okolností;
 - b) riešenie nových potrieb alebo vznikajúcich výziev, ako sú tie na hraniciach Únie alebo jej susedov súvisiace s krízovými alebo pokrízovými situáciami alebo s migračným tlakom;
 - c) podporu nových iniciatív alebo priorít pod vedením Únie alebo medzinárodných iniciatív alebo priorít.
2. Rozhodnutie o využití týchto finančných prostriedkov sa prijme v súlade s postupmi stanovenými v článkoch 14 a 21.

Kapitola II

Osobitné ustanovenia pre susedstvo

Článok 16

Programové dokumenty a kritériá pridelovania prostriedkov

1. Pokiaľ ide o partnerské krajiny uvedené v prílohe I, prioritné oblasti na financovanie z prostriedkov Únie sa vyberú najmä z tých, ktoré sú zahrnuté v dokumentoch uvedených v článku 12 ods. 3 písm. c), v súlade s oblastami spolupráce v rámci oblasti susedstva stanovenými v prílohe II.
2. Odchyľne od článku 11 ods. 2 je podpora zo strany Únie v rámci geografických programov v oblasti susedstva diferencovaná, pokiaľ ide o formu a príslušné sumy, pričom sa zohľadňujú nasledovné prvky, ktoré v súvislosti s partnerskou krajinou odrážajú:
 - a) jej potreby, a to na základe ukazovateľov ako počet obyvateľov a stupeň rozvoja;
 - b) záväzok uskutočňovať spoločne dohodnuté ciele politických, hospodárskych a sociálnych reforiem a dosahovanie pokroku pri ich uskutočňovaní;
 - c) záväzok budovať prehĺbenú a udržateľnú demokraciu a dosahovanie pokroku pri jej budovaní;
 - d) partnerstvo s Úniou vrátane miery jej ambícií voči tomuto partnerstvu;
 - e) absorpčnú kapacitu a potenciálny vplyv podpory zo strany Únie na základe tohto nariadenia.
3. Podpora uvedená v odseku 2 sa zohľadňuje v rámci programových dokumentov uvedených v článku 12.

Článok 17

Prístup založený na výkonnosti

1. Na vykonávanie prístupu založeného na výkonnosti sa partnerským krajinám uvedeným v prílohe I pridelí orientačne 10 % finančného krytia stanoveného

v článku 4 ods. 2 písm. a) na doplnenie rozpočtových prostriedkov pridelených jednotlivým krajinám podľa článku 12. O pridelení rozpočtových prostriedkov na základe výkonnosti sa rozhodne podľa ich pokroku smerom k demokracii, ľudským právam, právnemu štátu, spolupráci v oblasti migrácie, správe hospodárskych záležitostí a reformám. Pokrok partnerských krajín sa posudzuje každý rok.

2. Prístup založený na výkonnosti sa nevzťahuje na podporu určenú pre občiansku spoločnosť, kontakty medzi ľuďmi vrátane spolupráce medzi miestnymi orgánmi, podporu zlepšovania situácie v oblasti ľudských práv alebo podporné opatrenia pri krízach. V prípade vážneho alebo pretrvávajúceho zhoršovania demokracie, ľudských práv a právneho štátu možno zvýšiť podporu týchto akcií.

Článok 18

Cezhraničná spolupráca

1. Cezhraničná spolupráca, ako je vymedzená v článku 2 ods. 3, zahŕňa spoluprácu na príľahlých pozemných hraniciach, nadnárodnú spoluprácu v rámci väčších nadnárodných území, námornú spoluprácu v okolí morských oblastí, ako aj medziregionálnu spoluprácu.
2. Oblasť susedstva prispieva k programom cezhraničnej spolupráce uvedeným v odseku 1 spolufinancovaným Európskym fondom regionálneho rozvoja v rámci [nariadenia o EÚS⁸¹]. Na podporu týchto programov sa orientačne pridelí suma až do výšky 4 % finančného krytia pre oblasť susedstva.
3. Príspevky na programy cezhraničnej spolupráce sa určia a použijú podľa článku 10 ods. 3 [nariadenia o EÚS].
4. Miera spolufinancovania Únie nesmie byť vyššia ako 90 % oprávnených výdavkov programu cezhraničnej spolupráce. V prípade technickej pomoci je miera spolufinancovania 100 %.
5. Predbežné financovanie programov cezhraničnej spolupráce sa určí v pracovnom programe v súlade s potrebami zúčastnených tretích krajín a území a môže prekročiť percentuálny podiel uvedený v článku 49 [nariadenia o EÚS].
6. Viacročný orientačný strategický dokument pre cezhraničnú spoluprácu, v ktorom sa stanovujú prvky uvedené v článku 12 ods. 2 tohto nariadenia, sa prijme v súlade s článkom 10 ods. 1 [nariadenia o EÚS].
7. Ak sa programy cezhraničnej spolupráce ukončia v súlade s článkom 12 [nariadenia o EÚS], podpora z oblasti susedstva pre ukončený program, ktorá ešte je k dispozícii, sa môže použiť na financovanie akejkoľvek inej činnosti v rámci oblasti susedstva.

⁸¹

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Európska územná spolupráca (Interreg) podporovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a vonkajších finančných nástrojov, COM(2018) 374 final.

Kapitola III

Akčné plány, opatrenia a spôsoby plnenia

Článok 19

Akčné plány a opatrenia

1. Komisia prijme ročné alebo viacročné akčné plány alebo opatrenia. Opatrenia môžu mať formu individuálnych opatrení, osobitných opatrení, podporných opatrení alebo opatrení výnimočnej pomoci. V akčných plánoch a opatreniach sa pre každú akciu spresnia sledované ciele, očakávané výsledky a hlavné činnosti, spôsoby plnenia, rozpočet a všetky súvisiace výdavky na podporu.
2. Akčné plány sú založené na programových dokumentoch s výnimkou prípadov uvedených v odsekoch 3 a 4.

V prípade potreby sa opatrenie môže prijať ako individuálne opatrenie pred prijatím alebo po prijatí akčných plánov. Individuálne opatrenia sú založené na programových dokumentoch s výnimkou prípadov uvedených v odseku 3 a v iných riadne odôvodnených prípadoch.

V prípade nepredvídaných potrieb alebo okolností a ak nie je možné financovanie z vhodnejších zdrojov, môže Komisia prijať osobitné opatrenia, ktoré nie sú uvedené v programových dokumentoch.

3. Ročné alebo viacročné akčné plány a individuálne opatrenia sa môžu použiť na implementáciu činností rýchlej reakcie uvedených v článku 4 ods. 4 písm. b) a c).
4. Komisia môže pre činnosti rýchlej reakcie prijať opatrenia výnimočnej pomoci, ako sa uvádza v článku 4 ods. 4 písm. a).

Opatrenie výnimočnej pomoci môže trvať najviac 18 mesiacov a v prípade objektívnych a nepredvídaných prekážok pri jeho vykonávaní sa môže predĺžiť dvakrát o ďalších najviac šesť mesiacov, a to celkovo maximálne na 30 mesiacov pod podmienkou, že sa nezvýši finančná suma opatrenia.

V prípade dlhodobých krízových situácií a konfliktov môže Komisia prijať druhé opatrenie výnimočnej pomoci s dĺžkou trvania až 18 mesiacov. V riadne odôvodnených prípadoch možno prijať ďalšie opatrenia, pokiaľ je kontinuita činnosti Únie nevyhnutná a nemožno ju zabezpečiť inými prostriedkami.

Článok 20

Podporné opatrenia

1. Z financovania Únie sa môžu hrať výdavky na podporu implementácie nástroja a na dosahovania jeho cieľov vrátane administratívnej podpory súvisiacej s prípravnými, následnými, monitorovacími, kontrolnými, audítorskými a hodnotiacimi činnosťami, ktoré sú potrebné na túto implementáciu, ako aj výdavky v centrálnych a delegáciách Únie na administratívnu podporu potrebnú pre program a na riadenie operácií financovaných v rámci tohto nariadenia vrátane informačných a komunikačných opatrení a systémov informačných technológií na úrovni inštitúcií.

2. Ak v akčných plánoch alebo opatreniach uvedených v článku 21 nie sú zahrnuté výdavky na podporu, Komisia v prípade potreby prijme podporné opatrenia. Financovanie z prostriedkov Únie v rámci podporných opatrení môže zahŕňať:
- a) štúdie, stretnutia, informácie, zvyšovanie informovanosti, odbornú prípravu, prípravu a výmenu získaných skúseností a najlepších postupov, publikačnú činnosť a akékoľvek ďalšie výdavky na administratívnu alebo technickú pomoc potrebnú na programovanie a riadenie akcií vrátane platených externých expertov;
 - b) výskumné a inovačné činnosti a štúdie relevantných záležitostí a šírenie ich výsledkov;
 - c) výdavky týkajúce sa realizácie informačných a komunikačných opatrení vrátane vývoja komunikačných stratégií a informovania o politických prioritách Únie a viditeľnosti týchto priorít.

Článok 21

Prijímanie akčných plánov a opatrení

1. Akčné plány a v nich obsiahnuté opatrenia sa prijímajú prostredníctvom vykonávacích aktov v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 35 ods. 2.
2. Postup uvedený v odseku 1 sa nevyžaduje pri:
 - a) akčných plánoch, individuálnych opatreniach a podporných opatreniach, pri ktorých financovanie z prostriedkov Únie nepresahuje 10 miliónov EUR;
 - b) osobitných opatreniach, ako aj akčných plánoch a opatreniach prijatých na účel implementácie činností rýchlej reakcie, v prípade ktorých financovanie z prostriedkov Únie nepresahuje 20 miliónov EUR;
 - c) technických zmenách, ak takéto zmeny podstatným spôsobom neovplyvnia ciele dotknutého akčného plánu alebo opatrenia, ako sú:
 - i) zmena spôsobu plnenia;
 - ii) prerozdelenie finančných prostriedkov medzi akcie obsiahnuté v akčnom pláne;
 - iii) zvýšenie alebo zníženie rozpočtu akčných plánov a opatrení najviac o 20 % pôvodného rozpočtu a maximálne 10 miliónov EUR;

V prípade viacročných akčných plánov a opatrení sa prahové hodnoty uvedené v odseku 2 písm. a) a b) a písm. c) bode iii) uplatňujú na ročnom základe.

Pokiaľ je opatrenie prijaté v súlade s týmto odsekom, akčné plány a v nich obsiahnuté opatrenia, s výnimkou opatrení výnimočnej pomoci, a technické zmeny sa do jedného mesiaca od ich prijatia oznámia Európskemu parlamentu a členským štátom prostredníctvom príslušného výboru uvedeného v článku 35.

3. Pred prijatím alebo predĺžením opatrení výnimočnej pomoci, ktoré neprevyšujú 20 miliónov EUR, Komisia informuje Radu o ich povahe a cieľoch a plánovaných finančných sumách. Komisia informuje Radu pred uskutočnením významných a podstatných zmien týkajúcich sa už prijatých opatrení výnimočnej pomoci. Komisia v záujme plánovania a následnej implementácie týchto opatrení zohľadňuje príslušný politický prístup Rady v záujme súladu vonkajšej činnosti Únie.

Komisia riadne a včas informuje Európsky parlament o plánoch a vykonávaní opatrení výnimočnej pomoci podľa tohto článku vrátane plánovaných finančných súm a takisto informuje Európsky parlament v prípade uskutočnenia podstatných zmien alebo predĺžení uvedenej pomoci.

4. V prípade riadne odôvodnených vážnych a naliehavých dôvodov, ako sú krízy vrátane prírodných alebo človekom spôsobených katastrof, bezprostredné ohrozenie demokracie, právneho štátu, ľudských práv alebo základných slobôd, môže Komisia prijať akčné plány a opatrenia alebo zmeny existujúcich akčných plánov a opatrení ako okamžité uplatniteľné vykonávacie akty v súlade s postupom uvedeným v článku 35 ods. 4.
5. Na úrovni akcií sa v súlade s uplatniteľnými právnymi aktmi Únie vrátane smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ⁸² a smernice Rady 85/337/EHS⁸³ uskutoční primeraný environmentálny skríning, ako aj skríning vplyvu na zmenu klímy a biodiverzitu vrátane, ak je to vhodné, posúdenia vplyvu na životné prostredie pri environmentálne citlivých akciách, najmä v prípade novej významnej infraštruktúry.

V prípade potreby sa pri vykonávaní sektorových programov využijú strategické environmentálne hodnotenia. Pri vypracovaní environmentálnych hodnotení sa zaistí účasť zainteresovaných strán, ako aj prístup verejnosti k výsledkom takýchto posúdení.

Článok 22

Metódy spolupráce

1. Financovanie v rámci tohto nástroja implementuje Komisia v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách buď priamo prostredníctvom útvarov Komisie, delegácií Únie a výkonných agentúr, alebo nepriamo prostredníctvom niektorého zo subjektov uvedených v článku 62 ods. 1 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Financovanie v rámci tohto nástroja sa môže poskytovať aj prostredníctvom príspevkov do medzinárodných, regionálnych alebo vnútroštátnych fondov, ako sú napr. fondy zriadené alebo spravované EIB, členskými štátmi, partnerskými krajinami a regiónmi alebo medzinárodnými organizáciami alebo inými darcami.
3. Subjekty uvedené v článku 62 ods. 1 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách a v článku 29 ods. 1 tohto nariadenia každoročne plnia svoje oznamovacie povinnosti podľa článku 155 nariadenia o rozpočtových pravidlách. Požiadavky na podávanie správ týmito subjektmi sú stanovené v rámcovej dohode o partnerstve, dohode o príspevku, dohode o rozpočtových zárukách alebo dohode o financovaní.
4. Akcie financované v rámci nástroja sa môžu implementovať prostredníctvom paralelného alebo spoločného spolufinancovania.
5. V prípade paralelného spolufinancovania sa akcia rozdelí na niekoľko jasne identifikovateľných zložiek, z ktorých každú financujú iní partneri zabezpečujúci

⁸² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (kodifikácia) (Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012, s. 1).

⁸³ Smernica Rady z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. ES L 175, 5.7.1985, s. 0040 – 0048).

spolufinancovanie spôsobom, pri ktorom je vždy možné identifikovať konečné využitie finančných prostriedkov.

6. V prípade spoločného spolufinancovania sa celkové náklady na akciu rozdelia medzi partnerov, ktorí poskytujú spolufinancovanie, pričom zdroje sa spoja tak, že pri žiadnej konkrétnej činnosti vykonávanej v rámci akcie už nie je možné určiť zdroj finančných prostriedkov.
7. Spolupráca medzi Úniou a jej partnermi môže mať okrem iného podobu:
 - a) trojstranných dojednaní, pomocou ktorých Únia koordinuje svoju finančnú pomoc partnerskej krajine alebo regiónu s tretími krajinami;
 - b) opatrení administratívnej spolupráce, ako je twinning medzi verejnými inštitúciami, miestnymi orgánmi, vnútroštátnymi verejnými orgánmi alebo súkromnoprávnymi subjektmi poverenými plnením úloh vo verejnom záujme členského štátu a takýchto inštitúcií, orgánov a subjektov partnerského štátu alebo regiónu, ako aj opatrení spolupráce za účasti expertov z verejného sektora vyslaných z členských štátov a ich regionálnych a miestnych orgánov;
 - c) príspevkov na nevyhnutné náklady na zriadenie a správu verejno-súkromného partnerstva;
 - d) podporných programov sektorovej politiky, prostredníctvom ktorých Únia poskytuje podporu sektorovému programu partnerskej krajiny;
 - e) príspevkov na náklady súvisiace s účasťou krajín na programoch Únie a akciách implementovaných agentúrami a orgánmi Únie, ako aj orgánmi alebo osobami poverenými vykonávaním osobitných činností v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky podľa hlavy V Zmluvy o Európskej únii;
 - f) bonifikácie úrokových sadzieb.

Článok 23

Formy financovania zo strany EÚ a spôsoby plnenia

1. Financovanie zo strany Únie sa môže poskytovať prostredníctvom druhov financovania uvedených v nariadení o rozpočtových pravidlách, a to najmä prostredníctvom:
 - a) grantov;
 - b) verejných zákaziek na poskytnutie služieb, dodanie tovaru alebo uskutočnenie stavebných prác;
 - c) rozpočtovej podpory;
 - d) príspevkov do trustových fondov zriadených Komisiou v súlade s článkom 234 nariadenia o rozpočtových pravidlách;
 - e) finančných nástrojov;
 - f) rozpočtových záruk;
 - g) kombinovaného financovania;
 - h) odpustenia dlhov v kontexte medzinárodne schváleného programu znižovania zadlženosti;
 - i) finančnej pomoci;

- j) platených externých expertov.
2. Komisia v rámci spolupráce so zainteresovanými stranami z partnerských krajín pri stanovovaní spôsobov financovania, druhu príspevku, spôsobov udeľovania a administratívnych postupov pre riadenie grantov zohľadní osobitosti týchto zainteresovaných strán, vrátane ich potrieb a príslušného kontextu, a to s cieľom obsiahnuť čo najširšiu škálu takýchto zainteresovaných strán a čo najlepšie reagovať na ich situáciu. V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách sa podporujú osobitné spôsoby, ako sú dohody o partnerstve, schválenia finančnej podpory tretím stranám, priame zadanie zákazky alebo výzvy na predkladanie návrhov s obmedzením oprávnenosti, alebo jednorazové platby, jednotkové náklady a paušálne financovanie, ako aj financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, uvedené v článku 125 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
3. Okrem prípadov uvedených v článku 195 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa môže postup priameho zadania zákazky použiť v prípade:
- a) grantov s nízkou hodnotou pre obhajcov ľudských práv na financovanie naliehavých ochranných akcií, prípadne bez potreby spolufinancovania;
 - b) grantov, prípadne bez potreby spolufinancovania, na financovanie opatrení v najťažších podmienkach, kde by uverejnenie výzvy na predkladanie návrhov nebolo primerané vrátane situácií, v ktorých výrazne absentujú základné slobody, v ktorých je najviac ohrozená bezpečnosť ľudí alebo v ktorých organizácie a obhajcovia ľudských práv pracujú za najťažších podmienok. Takéto granty nesmú presiahnuť 1 000 000 EUR a trvajú najviac 18 mesiacov, pričom toto obdobie môže byť predĺžené o ďalších 12 mesiacov v prípade objektívnych a nepredvídaných prekážok v ich implementácii;
 - c) grantov pre Úrad vysokého komisára OSN pre ľudské práva, ako aj Globálny kampus, Európske medziuniverzitné centrum pre ľudské práva a demokratizáciu, ktoré zabezpečuje európsky magisterský program v oblasti ľudských práv a demokratizácie, a pre jeho pridruženú sieť univerzít zabezpečujúcich postgraduálne štúdium v oblasti ľudských práv vrátane štipendií pre študentov a obhajcov ľudských práv z tretích krajín.

Rozpočtová podpora uvedená v odseku 1 písm. c), a to aj prostredníctvom zmlúv o vykonávaní sektorových reforiem, je založená na zodpovednosti krajiny, vzájomnej zodpovednosti a spoločnej oddanosti univerzálnym hodnotám, demokracii, ľudským právam, právnemu štátu a zameriava sa na posilňovanie partnerstiev medzi Úniou a partnerskými krajinami. Zahŕňa posilnený politický dialóg, budovanie kapacít a lepšiu správu vecí verejných a dopĺňa úsilie partnerov zhromaždiť viac zdrojov a lepšie ich vynakladať na podporu udržateľného a inkluzívneho hospodárskeho rastu a zamestnanosti a odstránenie chudoby.

Akékoľvek rozhodnutie poskytnúť rozpočtovú podporu je založené na politikách rozpočtovej podpory schválených Úniou, jasne stanovených kritériách oprávnenosti a starostlivom posúdení rizík a prínosov.

4. Rozpočtová podpora sa diferencuje takým spôsobom, aby lepšie reagovala na politické, hospodárske a sociálne okolnosti v partnerskej krajine, pričom sa zohľadňujú situácie nestability.

Pri poskytovaní rozpočtovej podpory v súlade s článkom 236 nariadenia o rozpočtových pravidlách Komisia jasne vymedzí a monitoruje kritériá podmienenosti rozpočtovej podpory vrátane pokroku v oblasti reforiem

a transparentnosti a podporuje rozvoj kapacít parlamentnej kontroly a vnútroštátneho auditu a zlepšovanie transparentnosti a prístupu verejnosti k informáciám.

5. Úhrada rozpočtovej podpory je založená na ukazovateľoch preukazujúcich uspokojivý pokrok uskutočnený pri dosahovaní cieľov dohodnutých s partnerskou krajinou.
6. Finančné nástroje v rámci tohto nariadenia môžu mať napríklad formu úverov, záruk, kapitálu, kvázi kapitál, investícií alebo účastí a nástrojov na rozdelenie rizika, vždy, keď je to možné a v súlade so zásadami stanovenými v článku 209 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách, pod vedením EIB, mnohostrannej európskej finančnej inštitúcie, ako je Európska banka pre obnovu a rozvoj, alebo dvojstrannej európskej finančnej inštitúcie, ako sú napríklad dvojstranné rozvojové banky, prípadne spojené s dodatočnými inými formami finančnej podpory od členských štátov a tretích strán.

Príspevky na finančné nástroje Únie v rámci tohto nariadenia môžu poskytovať členské štáty, ako aj akékoľvek iné subjekty uvedené v článku 62 ods. 1 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách.
7. Uvedené finančné nástroje sa môžu na účely implementácie a podávania správ zoskupovať do facilit.
8. Financovanie z prostriedkov Únie nesmie byť základom žiadnych osobitných daní, ciel ani poplatkov, ani nesmie aktivovať ich výber
9. Dane, clá a poplatky ukladané partnerskými krajinami môžu byť oprávnené na financovanie podľa tohto nariadenia.

Článok 24

Oprávnené osoby a subjekty

1. Účasť na postupoch verejného obstarávania, udeľovania grantov a cien v prípade akcií financovaných v rámci geografických programov a v rámci programov v oblasti organizácií občianskej spoločnosti a globálnych výziev je otvorená pre medzinárodné organizácie a pre všetky ostatné právne subjekty, ktoré sú štátnymi príslušníkmi nasledujúcich krajín alebo území, a, ak ide o právnické osoby, ktoré sú v nasledujúcich krajinách alebo na nasledujúcich územiach aj skutočne usadené:
 - a) členské štáty, prijímatelia podľa nariadenia (EÚ) .../...(IPA III) a zmluvné strany Dohody o Európskom hospodárskom priestore;
 - b) partnerské krajiny susedstva a Ruská federácia, ak sa príslušný postup uskutočňuje v rámci programov uvedených v prílohe I, na ktorých sa zúčastňuje;
 - c) rozvojové krajiny a územia uvedené na zozname príjemcov oficiálnej rozvojovej pomoci, ktorý zverejnil Výbor pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, ktoré nie sú členmi skupiny G-20, a námorské krajiny a územia vymedzené v rozhodnutí Rady .../... (EÚ);
 - d) rozvojové krajiny, uvedené na zozname príjemcov oficiálnej rozvojovej pomoci, ktoré sú členmi skupiny G-20, a iné krajiny a územia, ak sa príslušný postup uskutočňuje v rámci akcie financovanej Úniou podľa tohto nariadenia, na ktorých sa zúčastňujú;

- e) krajiny, pre ktoré Komisia stanoví recipročný prístup k externému financovaniu; tento prístup môže byť priznaný na obmedzené obdobie aspoň jedného roka vždy, keď krajina prizná oprávnenosť za rovnakých podmienok subjektom z Únie a z krajín oprávnených podľa tohto nariadenia; Komisia rozhodne o vzájomnom prístupe a o jeho trvaní po konzultácii s dotknutou prijímajúcou krajinou alebo krajinami;
 - f) členské krajiny Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj v prípade zákaziek realizovaných v niektorej z najmenej rozvinutých krajín alebo vysoko zadlžených chudobných krajín, ktoré sú uvedené na zozname príjemcov oficiálnej rozvojovej pomoci.
2. Bez toho, aby boli dotknuté obmedzenia vyplývajúce z povahy a cieľov akcie je účasť na postupoch verejného obstarávania, udeľovania grantov a cien v prípade akcií financovaných v rámci programov v oblasti ľudských práv a demokracie a stability a mieru, ako aj činností rýchlejšej reakcie, otvorená bez obmedzenia.
 3. Všetky dodávky a materiály financované podľa tohto nariadenia môžu pochádzať z akejkolvek krajiny.
 4. Pravidlá uvedené v tomto článku sa nevzťahujú na fyzické osoby, ktoré sú zamestnané oprávnenými dodávateľmi, prípadne subdodávateľmi, alebo ktoré majú s nimi zákonne uzavreté iné zmluvy, a nepredstavujú pre ne obmedzenia týkajúce sa štátnej príslušnosti.
 5. Pokiaľ ide o akcie spoločne spolufinancované subjektom alebo vykonávané prostredníctvom priameho alebo nepriameho riadenia subjektmi uvedenými v článku 62 ods. 1 písm. c) bodoch ii) až viii) nariadenia o rozpočtových pravidlách, uplatňujú sa pravidlá oprávnenosti týchto subjektov.
 6. Ak darcovia poskytujú financovanie trustovému fondu založenému Komisiou alebo prostredníctvom vonkajších pripísaných príjmov, uplatňujú sa pravidlá oprávnenosti stanovené v akte, ktorým sa zriaďuje trustový fond, alebo v dohode s darcom v prípade vonkajších pripísaných príjmov.
 7. V prípade akcií financovaných v rámci tohto nariadenia a z iného programu Únie sa za oprávnené považujú oprávnené subjekty v rámci ktoréhokolvek z týchto programov.
 8. V prípade akcií pre viaceré krajiny sa za oprávnené môžu považovať právne subjekty, ktoré sú štátnymi príslušníkmi krajín a území, ktorých sa akcia týka, a v prípade právnických osôb právne subjekty, ktoré sú v týchto krajinách a na týchto územiach aj skutočne usadené.
 9. Pravidlá oprávnenosti tohto článku sa môžu obmedziť, pokiaľ ide o štátnu príslušnosť, zemepisnú polohu alebo povahu žiadateľov, ak sa takéto obmedzenia vyžadujú z dôvodu osobitnej povahy a cieľov akcie a ak sú nevyhnutné na účely jej efektívnej implementácie.
 10. Uchádzači, žiadatelia a záujemcovia z neoprávnených krajín sa môžu považovať za oprávnených v prípadoch naliehavosti alebo nedostupnosti služieb na trhoch dotknutých krajín alebo území alebo v iných riadne odôvodnených prípadoch, keď by uplatňovanie pravidiel oprávnenosti spôsobilo, že implementácia akcie by nebola možná alebo by bola neprimerane náročná.
 11. S cieľom podporiť miestne kapacity, trhy a nákupy sa uprednostnia miestni a regionálni dodávatelia v prípade, keď sa v nariadení o rozpočtových pravidlách

stanovuje zadávanie zákaziek na základe jedinej ponuky. Vo všetkých ostatných prípadoch sa podporuje účasť miestnych a regionálnych dodávateľov v súlade s príslušnými ustanoveniami uvedeného nariadenia.

12. V rámci programu v oblasti demokracie a ľudských práv je akýkoľvek subjekt, na ktorý sa nevzťahuje definícia právneho subjektu uvedená v článku 2 bode 6, oprávnený, ak je to potrebné so zreteľom na intervenčné oblasti tohto programu.

Článok 25

Prenosy, ročné čiastkové platby, viazané rozpočtové prostriedky, splátky a príjmy z finančných nástrojov

1. Okrem článku 12 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa nepoužité viazané a platobné rozpočtové prostriedky v rámci tohto nariadenia automaticky prenášajú a môžu sa viazať až do 31. decembra nasledujúceho rozpočtového roka. Prenášaná suma na sa v nasledujúcom rozpočtovom roku použije ako prvá.

Komisia informuje Európsky parlament a Radu o prenášaných viazaných rozpočtových prostriedkoch v súlade s článkom 12 ods. 6 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

2. Okrem pravidiel stanovených v článku 15 nariadenia o rozpočtových pravidlách pokiaľ ide o opätovné sprístupnenie rozpočtových prostriedkov, viazané rozpočtové prostriedky zodpovedajúce sume zrušení viazanosti v dôsledku úplného alebo čiastočného neimplementovania akcie podľa tohto nariadenia sa znova sprístupnia v prospech pôvodného rozpočtového riadku.

Odkazy na článok 15 nariadenia o rozpočtových pravidlách v článku 12 ods. 1 písm. b) nariadenia, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec, sa považujú aj za odkazy na tento odsek na účely tohto nariadenia.

3. Rozpočtové záväzky, ktoré sa vzťahujú na akcie trvajúce viac ako jeden rozpočtový rok, sa môžu rozdeliť na ročné čiastkové platby vykonávané počas viacerých rokov v súlade s článkom 112 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 114 ods. 2 tretí pododsek nariadenia o rozpočtových pravidlách sa nevzťahuje na tieto viacročné akcie. Komisia automaticky zruší viazanosť akejkoľvek časti rozpočtových záväzkov týkajúcich sa akcie, ktorá nebola do 31. decembra piateho roku nasledujúceho po roku prijatia daného rozpočtového záväzku využitá na účely predbežného financovania alebo uskutočnenia priebežných platieb, alebo v súvislosti s ktorou nebol predložený žiadny overený výkaz výdavkov ani žiadna žiadosť o platbu.

Odsek 2 tohto článku sa vzťahuje aj na ročné čiastkové platby.

4. Odchylné od článku 209 ods. 3 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa splátky a príjmy z finančných nástrojov pripíšu do pôvodného rozpočtového riadku ako vnútorné pripísané príjmy po odpočítaní nákladov a poplatkov súvisiacich s riadením. Komisia každých päť rokov preskúma prínos existujúcich finančných nástrojov z hľadiska dosahovania cieľov Únie a ich efektívnosť.

Kapitola IV

EFSD +, rozpočtové záruky a finančná pomoc tretím krajinám

Článok 26

Rozsah pôsobnosti a financovanie

1. Z finančného krytia uvedeného v článku 6 ods. 2 písm. a) sa financuje Európsky fond pre udržateľný rozvoj plus (EFSD+) a záruka pre vonkajšiu činnosť.
Účelom EFSD+ ako integrovaného finančného balíka, ktorý poskytuje finančnú kapacitu, pričom využíva spôsoby plnenia stanovené v článku 23 ods. 1 písm. a), e), f) a g), je podporovať investície a zlepšiť prístup k financovaniu s cieľom podporiť udržateľný a inkluzívny hospodársky a sociálny rozvoj a sociálno-ekonomickú odolnosť v partnerských krajinách s osobitným dôrazom na odstraňovanie chudoby, udržateľný a inkluzívny rast, vytváranie dôstojných pracovných miest, hospodárske príležitosti, zručnosti a podnikanie, sociálno-ekonomické sektory, mikropodniky, malé a stredné podniky, ako aj riešenie osobitných sociálno-ekonomických príčin nelegálnej migrácie v súlade s príslušnými orientačnými programovými dokumentmi. Osobitná pozornosť sa venuje krajinám, ktoré sa považujú za nestabilné alebo za zasiahnuté konfliktom, najmenej rozvinutým krajinám a vysoko zadlženým chudobným krajinám.
2. Zo záruky pre vonkajšiu činnosť sa podporujú operácie EFSD+, na ktoré sa vzťahujú rozpočtové záruky v súlade s článkami 27, 28 a 29 tohto nariadenia, makrofinančná pomoc a úvery pre tretie krajiny uvedené v článku 10 ods. 2 nariadenia o EINS.
3. V rámci záruky pre vonkajšiu činnosť môže Únia zaručiť operácie podpísané v období od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027, a to do výšky 60 000 000 000 EUR.
4. Miera tvorby rezerv sa pohybuje od 9 % do 50 % v závislosti od typu operácií.
Miera tvorby rezerv pre záruku pre vonkajšiu činnosť je 9 % v prípade makrofinančnej pomoci Únie a rozpočtových záruk, ktoré kryjú riziko zlyhania štátu súvisiace s úverovými operáciami.
Miery tvorby rezerv sa preskúmajú každé tri roky od dátumu začatia uplatňovania tohto nariadenia stanoveného v článku 40. Komisia je oprávnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 34 s cieľom doplniť alebo meniť tieto sadzby.
5. Záruka pre vonkajšiu činnosť sa považuje za jednotnú záruku v spoločnom rezervnom fonde zriadenom článkom 212 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
6. Z EFSD+ a záruky pre vonkajšiu činnosť sa môžu podporovať operácie financovania a investičné operácie v partnerských krajinách v geografických oblastiach uvedených v článku 4 ods. 2. Tvorba rezerv na záruku pre vonkajšiu činnosť sa financuje z rozpočtu príslušných geografických programov stanovených v článku 6 ods. 2 písm. a) a tieto rezervy sa presunú do spoločného rezervného fondu. Z EFSD+ a záruky pre vonkajšiu činnosť sa môžu podporovať aj operácie v prijímateľských krajinách uvedených v prílohe I k nariadeniu o IPA III. Financovanie týchto operácií v rámci EFSD+ a tvorba rezerv na záruku pre vonkajšiu činnosť sa financuje podľa nariadenia o IPA. Tvorba rezerv na záruku pre vonkajšiu činnosť na úvery pre tretie krajiny uvedená v článku 10 ods. 2 nariadenia o ENIS sa financuje na základe nariadenia o ENIS.

7. Rezerva uvedená v článku 211 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa vytvára na základe celkových neuhradených záväzkov Únie vyplývajúcich z každej operácie vrátane operácií podpísaných pred rokom 2021 a zaručených Úniou. Požadovaná ročná suma rezerv sa môže vytvárať počas obdobia maximálne siedmich rokov.
8. Zostatok aktív k 31. decembru 2020 v záručnom fonde EFSD zriadenom nariadením Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2017/1601 a v Garančnom fonde pre vonkajšie opatrenia zriadenom nariadením Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 sa presunie do spoločného rezervného fondu na účely tvorby rezerv pre jeho príslušné operácie na základe tej istej jednotnej záruky stanovenej v odseku 4 tohto článku.

Článok 27

Oprávnenosť a výber operácií a protistrán

1. Operácie financovania a investičné operácie oprávnené na podporu prostredníctvom záruky pre vonkajšiu činnosť sú konzistentné a zosúladené s politikami Únie, ako aj so stratégiami a politikami partnerských krajín. Podporujú najmä ciele, všeobecné zásady a politický rámec tohto nariadenia a príslušné orientačné programové dokumenty s náležitým zreteľom na prioritné oblasti stanovené v prílohe V.
2. Záruka pre vonkajšiu činnosť podporuje financovanie a investičné operácie, ktoré sú v súlade s podmienkami stanovenými v článku 209 ods. 2 písm. a) až c) nariadenia o rozpočtových pravidlách a ktoré:
 - a) zabezpečujú doplnkovosť s inými iniciatívami;
 - b) sú hospodársky a finančne životaschopné s náležitým zreteľom na prípadnú podporu a spolufinancovanie projektu zo strany partnerov zo súkromného a verejného sektora a súčasne zohľadňujú konkrétne operačné prostredie a kapacity krajín, ktoré sú považované za nestabilné alebo za zasiahnuté konfliktom, najmenej rozvinutých krajín a vysoko zadlžených chudobných krajín, ktoré môžu využívať zvýhodnené podmienky;
 - c) sú technicky životaschopné a udržateľné z environmentálneho a sociálneho hľadiska.
3. Záruka pre vonkajšiu činnosť sa použije na krytie rizika v prípade týchto nástrojov:
 - a) úvery vrátane úverov v miestnej mene a úverov v rámci makrofinančnej pomoci;
 - b) záruky;
 - c) protizáruky;
 - d) nástroje kapitálového trhu;
 - e) akákoľvek iná forma financovania alebo zvýšenie kreditnej kvality, poistenie a kapitálová alebo kvázi kapitálová účasť.
4. Oprávnené protistrany na účely záruky pre vonkajšiu činnosť sú protistrany, ktoré sú uvedené v článku 208 ods. 4 nariadenia o rozpočtových pravidlách, vrátane protistrán z tretích krajín, ktoré prispievajú na záruku pre vonkajšiu činnosť na základe schválenia Komisiou v súlade s článkom 28 tohto nariadenia. Okrem toho, odchylné od článku 62 ods. 2 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách, súkromnoprávne

subjekty spravované právom členského štátu alebo tretej krajiny, ktorá prispela na záruku pre vonkajšiu činnosť v súlade s článkom 28, a ktoré poskytnú primerané uistenie o ich finančnej kapacite, sú oprávnené na účely záruky.

5. Oprávnené protistrany musia dodržiavať pravidlá a podmienky stanovené v článku 62 ods. 2 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách. V prípade súkromnoprávnych subjektov spravovaných právom členského štátu alebo tretej krajiny, ktorá prispela na záruku pre vonkajšiu činnosť v súlade s článkom 28 tohto nariadenia, sa uprednostnia tie subjekty, ktoré poskytnú informácie týkajúce sa kritérií v environmentálnej a sociálnej oblasti a v oblasti správy a riadenia spoločností.

Komisia zabezpečí účinné, efektívne a spravodlivé použitie dostupných zdrojov oprávnenými protistranami, pričom podporuje ich vzájomnú spoluprácu.

Komisia zabezpečí spravodlivé zaobchádzanie so všetkými protistranami a zaistí, aby sa v období implementácie EFSD+ predchádzalo konfliktom záujmov. S cieľom zabezpečiť doplnkovosť môže Komisia požadovať od oprávnených protistrán akékoľvek relevantné informácie o ich operáciách mimo EFSD+.

6. Komisia vyberie oprávnené protistrany v súlade s článkom 154 nariadenia o rozpočtových pravidlách, pričom náležite zohľadní:
 - a) odporúčanie strategických a regionálnych operačných rád v súlade s prílohou VI;
 - b) ciele investičného okna;
 - c) skúsenosti a kapacitu v oblasti riadenia rizika oprávnenej protistrany;
 - d) výšku vlastných zdrojov, ako aj spolufinancovania zo súkromného sektora, ktoré je oprávnená protistrana pripravená zmobilizovať pre investičné okno.

7. Komisia vytvorí investičné okná pre regióny, konkrétne partnerské krajiny alebo pre oboje, pre konkrétne sektory, alebo pre konkrétne projekty, konkrétne kategórie konečných prijímateľov alebo pre oboje, ktoré majú byť financované na základe tohto nariadenia, na ktoré sa má vzťahovať záruka pre vonkajšiu činnosť až do stanovenej výšky. Komisia informuje Európsky parlament a Radu o tom, ako sú investičné okná v súlade s týmto článkom a o ich podrobných prioritách financovania. Všetky žiadosti o finančnú podporu v rámci investičného okna sa predkladajú Komisii.

Výber investičných okien sa riadne odôvodní analýzou zlyhaní trhu alebo suboptimálnych investičných situácií. Túto analýzu vykonáva Komisia v spolupráci s potenciálne oprávnenými protistranami a so zainteresovanými stranami.

Oprávnené protistrany môžu poskytnúť nástroje uvedené v odseku 3 v rámci investičného okna alebo jednotlivého projektu spravovaného oprávnenou protistranou. Tieto nástroje možno poskytnúť v prospech partnerských krajín vrátane krajín, ktoré sú nestabilné alebo zasiahnuté konfliktom, alebo krajín, ktoré čelia problémom rekonštrukcie a obnovy po skončení konfliktu, v prospech inštitúcií týchto partnerských krajín vrátane ich verejných národných a súkromných miestnych bánk a finančných inštitúcií, ako aj v prospech subjektov súkromného sektora týchto partnerských krajín.

8. Komisia posúdi operácie podporované prostredníctvom záruky pre vonkajšiu činnosť podľa kritérií oprávnenosti stanovených v odsekoch 2 a 3, pričom v rámci možnosti

vychádza z existujúcich systémov oprávnených protistrán na meranie výsledkov. Komisia každoročne zverejňuje výsledky svojho posúdenia každého investičného okna.

9. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 34 s cieľom doplniť alebo zmeniť prioritné oblasti uvedené v prílohe V a správu EFSD+ v prílohe VI.

Článok 28

Príspevok iných darcov na záruku pre vonkajšiu činnosť

1. Členské štáty, tretie krajiny a iné tretie strany môžu prispieť na záruku pre vonkajšiu činnosť.

Odchyľne od článku 218 ods. 2 druhého pododseku nariadenia o rozpočtových pravidlách môžu zmluvné strany Dohody o Európskom hospodárskom priestore prispieť v podobe záruk alebo hotovosti.

Príspevok od tretích krajín iných ako sú zmluvné strany Dohody o Európskom hospodárskom priestore a od iných tretích strán má formu hotovosti a podlieha schváleniu zo strany Komisie.

Komisia o potvrdených príspevkoch bezodkladne informuje Európsky parlament a Radu.

Na žiadosť členských štátov sa ich príspevky môžu vyčleniť na začatie akcií v konkrétnych regiónoch, krajinách, sektoroch alebo existujúcich investičných oknách.

2. Príspevky v podobe záruky nesmú presiahnuť 50 % sumy uvedenej v článku 26 ods. 2 tohto nariadenia.

Príspevky poskytnuté členskými štátmi a zmluvnými stranami Dohody o Európskom hospodárskom priestore vo forme záruky sa môžu vyžadovať na platby výziev na uplatnenie záruky až po tom, ako sa na platby výziev na uplatnenie záruky použili finančné prostriedky poskytnuté zo všeobecného rozpočtu Únie zvýšené o akékoľvek iné hotovostné príspevky.

Na krytie výziev na uplatnenie záruky sa môže použiť akýkoľvek príspevok bez ohľadu na jeho účelové viazanie.

Medzi Komisiou v mene Únie a prispievateľom sa uzatvorí dohoda o príspevku, ktorá musí obsahovať najmä ustanovenia týkajúce sa platobných podmienok.

Článok 29

Vykonávanie dohôd o záruke pre vonkajšiu činnosť

1. Komisia uzavrie v mene Únie dohody o záruke pre vonkajšiu činnosť s oprávnenými partnermi vybranými podľa článku 27. Dohody možno uzatvoriť s konzorciom dvoch alebo viacerých oprávnených protistrán.
2. Medzi Komisiou a vybranou oprávnenou protistranou alebo vybranými oprávnenými protistranami sa uzatvorí jedna alebo viacero dohôd o záruke pre vonkajšiu činnosť pre každé investičné okno. Okrem toho na riešenie osobitných potrieb sa záruka pre

vonkajšiu činnosť môže poskytnúť na individuálne financovanie alebo investičné operácie.

Všetky dohody o záruke pre vonkajšiu činnosť sa na požiadanie sprístupnia Európskemu parlamentu a Rade, pričom sa zohľadní ochrana dôverných a citlivých obchodných informácií.

3. Dohody o záruke pre vonkajšiu činnosť obsahujú najmä:

- a) podrobné pravidlá týkajúce sa krytia, požiadaviek, oprávnenosti, oprávnených protistrán a postupov;
- b) podrobné pravidlá poskytovania záruky pre vonkajšiu činnosť vrátane spôsobov jej krytia a jej vymedzeného krytia portfólií a projektov v rámci konkrétnych druhov nástrojov, ako aj analýzy rizika projektov a portfólií projektov, a to aj na sektorovej, regionálnej a národnej úrovni;
- c) uvedenie cieľov a účelu tohto nariadenia, posúdenie potrieb a uvedenie očakávaných výsledkov s prihliadnutím na podporu sociálnej zodpovednosti podnikov a zodpovedného obchodného správania;
- d) odmenu za záruku, ktorá má zohľadňovať mieru rizika, a možnosť, aby sa odmena v náležite odôvodnených prípadoch mohla čiastočne dotovať s cieľom poskytnúť výhodnejšie podmienky;
- e) požiadavky na využívanie záruky pre vonkajšiu činnosť vrátane platobných podmienok, ako sú osobitné časové lehoty, úroky, ktoré sa majú platiť z dlžných súm, výdavky a náklady na vymáhanie a prípadne potrebné mechanizmy týkajúce sa likvidity;
- f) postupy týkajúce sa pohľadávok, okrem iného vrátane spúšťacích udalostí a čakacích lehôt, a postupy týkajúce sa vymáhania pohľadávok;
- g) povinnosti monitorovania, podávania správ a hodnotenia;
- h) jasné a prístupné postupy podávania sťažností tretími stranami, na ktoré by mohlo mať vplyv vykonávanie projektov podporovaných zárukou pre vonkajšiu činnosť.

4. Oprávnená protistrana schváli operácie financovania a investičné operácie podľa vlastných pravidiel a postupov a v súlade s podmienkami dohody o záruke pre vonkajšiu činnosť.

5. Záruka pre vonkajšiu činnosť môže pokrývať:

- a) v prípade dlhových nástrojov istinu a všetky úroky a sumy splatné vybranej oprávnenej protistrane, ktoré však táto protistrana v súlade s podmienkami operácií financovania po tom, ako došlo k zlyhaniu, nedostala;
- b) v prípade kapitálových investícií investované sumy a s nimi spojené náklady na financovanie;
- c) v prípade iných operácií financovania a investičných operácií uvedených v článku 27 ods. 2 použité sumy a s nimi spojené náklady na financovanie;
- d) všetky príslušné výdavky a náklady na vymáhanie súvisiace s prípadom zlyhania, pokiaľ nie sú odpočítané od výnosov z vymáhania.

6. Na účely účtovníctva Komisie, podávania správ o rizikách krytých zárukou pre vonkajšiu činnosť a v súlade s článkom 209 ods. 4 nariadenia o rozpočtových

pravidlách oprávnené protistrany, s ktorými bola uzatvorená dohoda o záruke pre vonkajšiu činnosť, predložia Komisii a Dvoru audítorov každý rok finančné správy o operáciách financovania a investičných operáciách, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, overené nezávislým externým audítorom, obsahujúce okrem iného informácie o:

- a) posúdení rizík operácií financovania a investičných operácií oprávnených protistrán vrátane informácií o záväzkoch Únie oceňovaných v súlade s účtovnými pravidlami uvedenými v článku 80 nariadenia o rozpočtových pravidlách a IPSAS;
 - b) nesplatenom finančnom záväzku Únie vyplývajúcom z operácií EFSD+ poskytnutých oprávneným protistranám a na ich operácie financovania a investičné operácie, členené podľa jednotlivých operácií.
7. Oprávnené protistrany poskytnú Komisii na požiadanie všetky ďalšie informácie potrebné na plnenie povinností Komisie súvisiacich s týmto nariadením.
 8. Komisia podá správu o finančných nástrojoch, rozpočtových zárukách a finančnej pomoci v súlade s článkami 241 a 250 nariadenia o rozpočtových pravidlách. Oprávnené protistrany na tento účel každoročne poskytnú informácie potrebné na to, aby Komisii umožnili splnenie povinností týkajúcich sa podávania správ.

Článok 30

Kapitálová účasť v rozvojovej banke

Finančné krytie pre geografické programy uvedené v článku 6 ods. 2 písm. a) sa môže použiť na poskytnutie príspevku na kapitálovú vybavenosť európskych a iných rozvojových finančných inštitúcií.

Kapitola V

Monitorovanie, podávanie správ a hodnotenie

Článok 31

Monitorovanie a predkladanie správ

1. Ukazovatele, ktoré sa uvádzajú v správach na účely posúdenia pokroku pri dosahovaní špecifických cieľov tohto nariadenia stanovených v článku 3, sú uvedené v prílohe VII v súlade ukazovateľmi cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Ako základ pre posúdenie rozsahu, v akom sa ciele dosiahli, sa použijú hodnoty ukazovateľov k 1. januáru 2021.
2. Komisia pravidelne monitoruje svoje akcie a skúma pokrok pri dosahovaní očakávaných výsledkov zahŕňajúcich vykonanú činnosť a jej prínosy.

Pokrok v súvislosti s očakávanými výsledkami by sa mal monitorovať na základe jasných, transparentných a prípadne merateľných ukazovateľov. Používa sa obmedzený počet ukazovateľov, aby sa zjednodušilo včasné podávanie správ.
3. Spoločné rámce výsledkov zahrnuté v spoločných programových dokumentoch, ktoré spĺňajú kritériá stanovené v článku 12 ods. 4 poskytujú základ pre spoločné

monitorovanie implementácie kolektívnej podpory pre partnerskú krajinu, ktoré vykonáva Únia a členské štáty.

Systém podávania správ o výkonnosti zabezpečí, aby sa údaje na monitorovanie vykonávania programu a výsledkov zbierali efektívne, účinne a včas. Na tento účel sa príjmom finančných prostriedkov Únie ukladajú primerané požiadavky na podávanie správ.

4. Komisia preskúma pokrok dosiahnutý pri vykonávaní tohto nariadenia. Od roku 2022 Komisia predkladá Európskemu parlamentu a Rade výročnú správu o dosiahnutých cieľoch tohto nariadenia prostredníctvom ukazovateľov merajúcich dosiahnuté výsledky a účinnosť nariadenia. Uvedenú správu predloží aj Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.
5. Výročná správa obsahuje informácie týkajúce sa predchádzajúceho roka o financovaných opatreniach, výsledkoch monitorovania a hodnotenia, účasti príslušných partnerov a o plnení rozpočtových záväzkov a platobných rozpočtových prostriedkov rozdelených podľa jednotlivých krajín, regiónov a sektorov spolupráce. Posúdia sa v nej výsledky financovania z prostriedkov Únie prostredníctvom čo najširšieho využívania konkrétnych a merateľných ukazovateľov jeho úlohy pri plnení cieľov tohto nariadenia. V prípade rozvojovej spolupráce sa tiež v správe posúdi, ak je to možné a vhodné, aj dodržiavanie zásad účinnosti rozvoja, a to aj pokiaľ ide o inovačné finančné nástroje.
6. Výročná správa vypracovaná v roku 2021 bude obsahovať konsolidované informácie z výročných správ týkajúcich sa rokov 2014 až 2020 o všetkom financovaní na základe nariadení uvedených v článku 40 ods. 2 vrátane vonkajších pripísaných príjmov a príspevkov do trustových fondov a uvádza sa v nej rozdelenie výdavkov podľa krajín, využitia finančných nástrojov, záväzkov a platieb. V správe sa uvádzajú hlavné získané poznatky a opatrenia prijaté v nadväznosti na odporúčania z externých hodnotení vykonaných v predchádzajúcich rokoch.
7. Ročný odhad celkových výdavkov na opatrenia v oblasti klímy a biodiverzity sa vykoná na základe prijatých orientačných programových dokumentov. Finančné prostriedky pridelené podľa tohto nariadenia podliehajú každoročnému systému sledovania na základe metodiky Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj („Rio markery“) začlenenému do existujúcej metodiky na riadenie výkonnosti programov Únie s cieľom vyčíslieť výdavky súvisiace s opatreniami v oblasti klímy a biodiverzity na úrovni akčných plánov a opatrení uvedených v článku 19 a zaznamenaných v rámci hodnotení a ročnej správy, pričom sa nevylučuje použitie presnejších metód, ak sú takéto metódy k dispozícii.
8. Komisia sprístupní informácie o rozvojovej spolupráci prostredníctvom uznávaných medzinárodných noriem.
9. Aby sa zaistilo účinné posúdenie pokroku pri dosahovaní cieľov tohto nariadenia je Komisia splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 34 s cieľom zmeniť prílohu VII na účely preskúmania alebo doplnenia ukazovateľov, ak sa to považuje za potrebné, a s cieľom doplniť toto nariadenie o ustanovenia týkajúce sa zavedenia rámca pre monitorovanie a hodnotenie.

Článok 32 **Hodnotenie**

1. Priebežné hodnotenie tohto nariadenia sa vykoná hneď, ako sú k dispozícii dostatočné informácie o jeho vykonávaní, najneskôr však do štyroch rokov od začiatku implementácie nástroja.

V náležitých prípadoch sa hodnotenia zakladajú na zásadách osvedčených postupov Výboru pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj s cieľom zistiť, či sa dosiahli ciele, a navrhnúť odporúčania na zlepšenie budúcich akcií.

2. Na konci vykonávania nariadenia, najneskôr však štyri roky po uplynutí obdobia uvedeného v článku 1, Komisia vykoná záverečné hodnotenie nariadenia. V tomto hodnotení sa posúdi prínos Únie k dosiahnutiu cieľov tohto nariadenia, pričom sa zohľadnia ukazovatele merajúce dosiahnuté výsledky a akékoľvek zistenia a závery týkajúce sa vplyvu tohto nariadenia.

V záverečnej hodnotiacej správe sa rieši aj účinnosť, pridaná hodnota, priestor pre zjednodušenie, vnútorná a vonkajšia súdržnosť a trvajúca relevantnosť cieľov tohto nariadenia.

Správa o záverečnom hodnotení sa vypracuje s konkrétnym zámerom zlepšiť implementáciu financovania zo strany Únie. Bude zdrojom informácií pri prijímaní rozhodnutí o obnovení, úprave alebo pozastavení určitých typov akcií implementovaných v rámci nariadenia.

Správa o záverečnom hodnotení obsahuje aj konsolidované informácie z príslušných výročných správ o každom financovaní, ktoré sa riadi týmto nariadením, vrátane vonkajších pripísaných príjmov a príspevkov do trustových fondov a uvádza sa v nej rozdelenie výdavkov podľa prijímateľských krajín, využitia finančných nástrojov, záväzkov a platieb.

Komisia prostredníctvom príslušného výboru uvedeného v článku 35 oznámi závery hodnotení spolu so svojimi pripomienkami Európskemu parlamentu, Rade a členským štátom. Konkrétne hodnotenia sa môžu na žiadosť členských štátov prerokovať v uvedenom výbore. Výsledky sa zohľadnia pri zostavovaní programu a prideľovaní zdrojov.

Komisia zapája do procesu hodnotenia financovania zo strany Únie poskytnutého podľa tohto nariadenia v primeranom rozsahu všetky príslušné zainteresované strany a v prípade potreby sa môže snažiť o vypracovanie spoločných hodnotení s členskými štátmi a rozvojovými partnermi s úzkou účasťou partnerských krajín.

3. V súlade s osobitnými ustanoveniami nariadenia o rozpočtových pravidlách Komisia do 31. decembra 2025 a potom každé tri roky vyhodnotí využívanie a fungovanie záruky pre vonkajšiu činnosť. Komisia svoju hodnotiacu správu predkladá Európskemu parlamentu a Rade. K uvedenej hodnotiacej správe pripojí stanovisko Dvora audítorov.

HLAVA III ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 33

Účasť krajiny alebo územia, na ktoré sa toto nariadenie nevzťahuje

1. V riadne odôvodnených prípadoch a ak akcia, ktorá sa má implementovať je globálnej, nadregionálnej alebo regionálnej povahy, môže Komisia v rámci príslušných viacročných orientačných programov alebo v rámci príslušných akčných plánov alebo opatrení rozhodnúť o rozšírení rozsahu akcií na krajiny a územia, na ktoré sa podľa článku 4 nevzťahuje toto nariadenie, s cieľom zabezpečiť súdržnosť a efektívnosť financovania Úniou alebo posilniť regionálnu alebo transregionálnu spoluprácu.
2. Komisia môže pristúpiť aj k špecifickému prideleniu finančných prostriedkov na pomoc partnerským krajinám a regiónom pri posilňovaní ich spolupráce so susednými najvzdialenejšími regiónmi Únie a so zámorskými krajinami a územiaми, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie Rady *rozhodnutie o ZKÚ*. Na tento účel môže toto nariadenie podľa potreby a na základe reciprocity a proporcionality, pokiaľ ide o úroveň financovania na základe *rozhodnutia o ZKÚ* a/alebo *nariadenia o EÚS*, prispievať na akcie implementované partnerskou krajinou alebo regiónom alebo akýmkoľvek iným subjektom podľa tohto nariadenia, krajinou, územím alebo akýmkoľvek iným subjektom podľa *rozhodnutia o ZKÚ* alebo najvzdialenejšími regiónmi Únie v rámci spoločných operačných programov, alebo na programy medziregionálnej spolupráce alebo opatrenia stanovené a implementované podľa *nariadenia o EÚS*.

Článok 34

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 4 ods. 6, článku 26 ods. 3, článku 27 ods. 9 a článku 31 ods. 9 sa Komisii udelí na obdobie platnosti tohto nariadenia.
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 4 ods. 6, článku 26 ods. 3, článku 27 ods. 9 a článku 31 ods. 9 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Pred prijatím delegovaného aktu Komisia konzultuje s expertmi, ktorých určí každý členský štát v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.

6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 4 ods. 6, článku 26 ods. 3, článku 27 ods. 9 a článku 31 ods. 9 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 35

Výbor

1. Komisii pomáha výbor pre susedstvo a rozvojovú a medzinárodnú spoluprácu. Tento výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
3. Ak sa má stanovisko výboru získať písomným postupom, tento postup sa ukončí bez výsledku, ak tak v rámci lehoty na vydanie stanoviska rozhodne predseda výboru alebo ak o to požiada jednoduchá väčšina členov výboru.
4. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 8 nariadenia (EÚ) č. 182/2011 v spojení s jeho článkom 5.
5. Prijaté rozhodnutie zostane v účinnosti počas obdobia uplatňovania prijatého alebo upraveného dokumentu, akčného programu alebo opatrenia.
6. Pozorovateľ z Európskej investičnej banky sa zúčastní na jednaniach výboru pokiaľ ide o otázky týkajúce sa Európskej investičnej banky.

Článok 36

Informácie, komunikácia a propagácia

1. Prijemcovia finančných prostriedkov Únie priznávajú pôvod a zabezpečujú viditeľnosť finančných prostriedkov Únie, najmä pri propagácii akcií a ich výsledkov, tým, že poskytujú ucelené, účinné a primerané ciele informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti.
2. Komisia vykonáva v súvislosti s týmto nariadením a jeho činnosťami a výsledkami informačné a komunikačné činnosti. Finančné zdroje pridelené na toto nariadenie zároveň prispievajú k inštitucionálnej komunikácii o politických prioritách Únie, pokiaľ sa tieto priority priamo týkajú cieľov uvedených v článku 3.

Článok 37

Odchýlka od požiadaviek na zviditeľnenie

V dôsledku bezpečnostných otázok alebo miestnych politicky citlivých záležitostí môže byť vhodnejšie alebo potrebné obmedziť komunikačné činnosti alebo činnosti na zviditeľnenie v určitých krajinách alebo oblastiach alebo počas určitých období. V takých prípadoch sa cieľová skupina a nástroje na zviditeľnenie, produkty a kanály, ktoré sa majú použiť na podporu danej akcie určia v jednotlivých prípadoch na základe konzultácie a dohody s Úniou.

Ak je potrebná rýchla intervencia v rámci reakcie na náhlu krízu, nie je potrebné bezodkladne vypracovať úplný plán komunikácie a zviditeľnenia. V takýchto situáciách sa však od začiatku primerane uvádza podpora Únie.

Článok 38
Doložka o ESVČ

Toto nariadenie sa uplatňuje v súlade s rozhodnutím 2010/427/EÚ.

Článok 39
Zrušenie a prechodné ustanovenia

1. Rozhodnutie č. 466/2014/EÚ, nariadenie (ES, Euratom) č. 480/2009 a nariadenie (EÚ) 2017/1601 sa zrušujú s účinnosťou od 1. januára 2021.
2. Z finančného krytia pre toto nariadenie sa môžu uhrádzať aj výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebné na zabezpečenie prechodu medzi týmito nariadením a opatreniami prijatými v rámci predchádzajúcich nariadení: nariadenia (EÚ) č. 233/2014; nariadenia (EÚ) č. 232/2014; nariadenia (EÚ) č. 230/2014; nariadenia (EÚ) č. 235/2014; nariadenia (EÚ) č. 234/2014; nariadenia (Euratom) č. 237/2014; nariadenia (EÚ) č. 236/2014; rozhodnutia č. 466/2014 / EÚ; nariadenia (ES, Euratom) č. 480/2009 a nariadenia (EÚ) 2017/1601.
3. Z finančného krytia pre toto nariadenie sa môžu uhrádzať aj výdavky súvisiace s prípravou akéhokoľvek následného nariadenia.
4. V prípade potreby možno do rozpočtu na obdobie po roku 2027 zahrnúť rozpočtové prostriedky na pokrytie výdavkov uvedených v článku 20 ods. 1, aby sa umožnilo riadenie akcií, ktoré sa neskončia do 31. decembra 2027.

Článok 40
Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. januára 2021.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli

za Európsky parlament
predseda

za Radu
predseda

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

- 1.1. Názov návrhu/iniciatívy
- 1.2. Príslušné oblasti politiky (*programové zoskupenie*)
- 1.3. Druh návrhu/iniciatívy
- 1.4. Dôvody návrhu/iniciatívy
- 1.5. Trvanie a finančný vplyv
- 1.6. Plánovaný spôsob riadenia

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

- 2.1. Opatrenia týkajúce sa monitorovania a predkladania správ
- 2.2. Systémy riadenia a kontroly
- 2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

- 3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov
- 3.2. Odhadovaný vplyv na výdavky
 - 3.2.1. *Zhrnutie odhadovaného vplyvu na výdavky*
 - 3.2.2. *Odhadovaný vplyv na administratívne rozpočtové prostriedky*
 - 3.2.3. *Príspevky od tretích strán*
- 3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

1.1. Názov návrhu/iniciatívy

Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce

1.2. Príslušné oblasti politiky (*programové zoskupenie*)

Vonkajšia činnosť

Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce

1.3. Návrh/iniciatíva sa týka:

☐ novej akcie

☐ novej akcie, ktorá nadväzuje na pilotný projekt/prípravnú akciu⁸⁴

☐ predĺženia trvania existujúcej akcie

☒ zlúčenia jednej alebo viacerých akcií do ďalšej/novej akcie alebo presmerovania jednej alebo viacerých akcií na ďalšiu/novú akciu

1.4. Dôvody návrhu/iniciatívy

1.4.1. *Potreby, ktoré sa majú uspokojiť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte vrátane podrobného harmonogramu prvotnej fázy vykonávania iniciatívy*

Z dlhodobého hľadiska je všeobecným cieľom navrhovaného nástroja podporovať a presadzovať hodnoty a záujmy EÚ na celom svete.

V súlade s článkom 3 ods. 5 a článkami 8 a 21 Zmluvy o Európskej únii sú špecifické ciele tieto:

a) podporovať a posilňovať dialóg a spoluprácu s tretími krajinami a regiónmi v susedstve, subsaharskej Afrike, Ázii a Tichomorí a Severnej a Južnej Amerike a Karibiku;

b) na globálnej úrovni presadzovať ľudské práva a demokraciu, podporovať organizácie občianskej spoločnosti, ďalšiu stabilitu a mier a riešiť iné globálne výzvy;

c) rýchlo reagovať na krízové situácie, nestabilitu a konflikty; posilnenie odolnosti a prepojenie humanitárnych a rozvojových činností; a potreby a priority zahraničnej politiky.

Najmenej 90 % výdavkov v rámci nástroja by malo spĺňať kritériá pre oficiálnu rozvojovú pomoc stanovené Výborom pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj.

1.4.2. *Prínos zapojenia Európskej únie (môže byť výsledkom rôznych faktorov, napr. lepšej koordinácie, právnej istoty, väčšej účinnosti alebo komplementárnosti). Na účely tohto bodu je „prínos zapojenia Únie“ hodnota vyplývajúca zo zásahu Únie, ktorá dopĺňa hodnotu, ktorú by inak vytvorili len samotné členské štáty.*

Dôvody na akciu na európskej úrovni (*ex-ante*)

⁸⁴

Podľa článku 58 ods. 2 písm. a) alebo b) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

V posledných rokoch sme boli svedkami regionálnych konfliktov, terorizmu, migračného tlaku, neudržateľného využívania zdrojov a rastúceho protekcionizmu. Členské štáty by samostatne nemohli účinne reagovať na tento globálny dynamický vývoj, ale EÚ sa nachádza v jedinečnej pozícii, aby mohla riešiť výzvy, rozvíjať príležitosti pre rýchlo sa meniaci svet a poskytovať vonkajšiu pomoc vďaka svojim základným právomociam, ktoré pramenia zo Zmlúv, jej hodnôt a dôveryhodnosti ako činiteľa mieru a obhajcu demokracie a ľudských práv, ako aj lídra v oblasti boja proti zmene klímy a ochrany životného prostredia, jej politického vplyvu a nadnárodnej povahy, rozsahu, súdržnosti a skladby nástrojov, ako aj širokej škály nástrojov, ktoré má k dispozícii pri implementácii v praxi.

EÚ má možnosť založiť dialóg ako plnohodnotný partner s inými regionálnymi organizáciami, napríklad s Africkou úniou.

V niektorých oblastiach, v ktorých členské štáty nie sú aktívne, zostáva EÚ hlavným a niekedy jediným subjektom, ktorý môže zasiahnuť. Je to tak napríklad v citlivých súvislostiach, ako je obrana ľudských práv a volebné pozorovateľské misie.

EÚ môže poskytnúť pridanú hodnotu založenú na objeme zdrojov poskytovaných prostredníctvom svojich nástrojov, jej pomerne flexibilných spôsoboch riadenia a predvídateľnosti zdrojov počas obdobia viacročného finančného rámca.

EÚ má značné vedomosti v určitých oblastiach s pôvodom v histórii samotnej Európy (napríklad regionálna integrácia a prechod k demokracii) a v úspešných politikách (napríklad vedomosti o potravinovej bezpečnosti získané prostredníctvom spoločnej poľnohospodárskej politiky a spoločnej rybárskej politiky, a o technických normách jednotného trhu). Má medzinárodne uznávanú reputáciu ako činiteľ mieru a predchádzania konfliktom a ako aktívny podporovateľ slobodných volieb a ľudských práv.

EÚ je celosvetovo prítomná prostredníctvom svojich delegácií, čo zabezpečuje rozsiahlu sieť informácií o vývoji s vplyvom na krajiny na celom svete. EÚ je aj zmluvnou stranou väčšiny mnohostranných procesov zameraných na riešenie globálnych výziev. To umožňuje EÚ, aby bola neustále informovaná o nových potrebách a problémoch, a teda aby podľa toho prerozdeľovala zdroje. Doplnkovosť medzi akciami EÚ a akciami vykonávanými členskými štátmi sa zvyšuje. Tým sa posilňuje politický dialóg a spolupráca, čo sa čoraz viac zabezpečuje prostredníctvom spoločného plánovania s členskými štátmi.

EÚ okrem toho dokáže dopĺňať činnosti členských štátov pri riešení prípadných nebezpečných situácií alebo v prípade mimoriadne nákladných zásahov.

Očakávaný prínos vytvorený Úniou (*ex-post*)

Očakávaná pridaná hodnota vytvorená Nástrojom susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce by mala vychádzať zo zistení strednodobého preskúmania nástrojov na financovanie vonkajšej činnosti. Počas preskúmania v polovici obdobia sa v analýze ukazovateľov úrovne vplyvu zahrnutej do súčasných nariadení (napr. ciele trvalo udržateľného rozvoja) poukázalo na vznikajúce pozitívne trendy. Očakáva sa, že takéto trendy budú pokračovať po roku 2020 s medzinárodnými cieľmi stanovenými na rok 2030.

1.4.3. Poznatky získané z podobných skúseností v minulosti

V správe o preskúmaní v polovici obdobia⁸⁵ prijatej Komisiou v súvislosti s desiatimi nástrojmi na financovanie vonkajšej činnosti⁸⁶, v správach o *ex post* hodnotení makrofinančnej pomoci a v preskúmaní v polovici obdobia mandátu Európskej investičnej banky na poskytovanie vonkajších úverov⁸⁷, sa dospelo k záveru, že nástroje na financovanie vonkajšej činnosti sú vo všeobecnosti vhodné na svoj účel a že v súvislosti s dosahovaním cieľov sa objavovali pozitívne trendy. Z uvedených správ vyplýva, že na nástroje na financovanie vonkajšej činnosti je potrebných viac zdrojov, pretože dosahujú svoj finančný limit.

Týmito nástrojmi sa stanovuje rozsah, ciele a postupy, ktoré umožňujú vykonávanie politik. V správe o preskúmaní v polovici obdobia sa ukázalo, že ich umožňujúci charakter im umožňuje pokryť väčšinu potrieb a cieľov vonkajšej činnosti EÚ. Bolo by pre ne prínosom, keby lepšie odzrkadľovali viaceré vývojové trendy, ako napríklad: nový politický rámec zahŕňajúci všeobecné pokrytie Programu 2030, migračná/utečenecká kríza a premietanie vnútorných politik do vonkajších. Okrem toho treba venovať väčšiu pozornosť prepojeniam medzi rozvojom a bezpečnosťou a celkovej úrovni ambícií pre mier a bezpečnosť vo vonkajších činnostiach.

Zavedenie zásady odstupňovania⁸⁸ v určitých nástrojoch (t. j. v nástroji financovania rozvojovej spolupráce) zanechalo medzeru v schopnosti EÚ spolupracovať s krajinami s vyšším stredným príjmom v rámci dvojstrannej spolupráce. Keďže niektoré situácie v týchto krajinách si môžu vyžadovať takúto podporu (napr. v pokrízových situáciách), zistilo sa, že EÚ by mala nájsť inovačné spôsoby spolupráce, ako sa uvádza v novom Európskom konsenze o rozvoji⁸⁹ s rozvinutejšími rozvojovými krajinami a strategickými partnermi v súlade so všeobecným pokrytím Agendy 2030.

Podpora základných hodnôt a ľudských práv je podstatou nástrojov. V niektorých krajinách však došlo k ťažkostiam pri presadzovaní a prijímaní tejto agendy a zistilo sa, že v mnohých krajinách sa zužuje priestor pre organizácie občianskej spoločnosti. Z toho dôvodu je náročné pracovať na týchto otázkach a zdôrazňuje to napätie medzi podporou agendy ľudských práv a vlastnými prioritnými záujmami partnerov.

V súčasnom kontexte mnohých kríz a konfliktov musí byť EÚ schopná rýchlo reagovať na meniace sa udalosti. Pokiaľ však ide o niektoré nástroje, schopnosť reagovať bola zhoršená v dôsledku nedostatočnej finančnej flexibility. S príchodom nových priorít, ako je migračná/utečenecká kríza, sa narazilo na problémy pri prerozdelení finančných prostriedkov v rámci nástrojov v rámci rozpočtu, keďže

⁸⁵ Správa o preskúmaní v polovici obdobia COM(2017) 720 final bola založená na desiatich pracovných dokumentoch útvarov Komisie, jeden dokument na nástroj (pozri zoznam ďalej), ktoré sa zasa opierali o desať nezávislých hodnotení. Správa o preskúmaní v polovici obdobia, pracovné dokumenty útvarov Komisie a nezávislé hodnotenia sú k dispozícii na: https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en.

⁸⁶ Týmito desiatimi nástrojmi boli: Nástroj rozvojovej spolupráce (DCI), Európsky rozvojový fond (ERF), Nástroj európskeho susedstva (ENI), Nástroj predstupovej pomoci (IPA II), Nástroj na podporu stability a mieru (IcSP), Európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva (EIDHR), Nástroj partnerstva (PI), Nástroj spolupráce v oblasti jadrovej bezpečnosti (INSC), rozhodnutie o Grónsku (GD) a spoločné vykonávanie nariadenie (CIR).

⁸⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016DC0584>

⁸⁸ V súčasnej spolupráci EÚ „odstupňovanie“ znamená, že krajiny s vyšším stredným príjmom už nie sú oprávnené na dvojstrannú spoluprácu EÚ.

⁸⁹ Body 91 – 93.

veľké množstvá boli viazané v dlhodobých programoch a neumožňovali dostatočnú nevyčlenenú rezervu. Ako sa uvádza v správe o preskúmaní v polovici obdobia, treba zlepšiť flexibilitu.

Je potrebný súlad medzi jednotlivými zložkami nástroja, medzi rôznymi nástrojmi a s darcami. V správe o preskúmaní v polovici obdobia sa zaznamenali zmiešané zistenia o súlade. Pokiaľ ide o súlad v rámci nástrojov, zistenia boli uspokojivé. Medzi nástrojmi bola určitá miera súladu, ale množstvo programov niekedy viedlo k prekrývajúcim sa akciám, najmä zložitej spolupráci s rozvinutejšími rozvojovými krajinami. Okrem toho vzájomné pôsobenie medzi geografickými a tematickými prístupmi niekedy viedlo k nejednotným reakciám na úrovni krajín. Spätná väzba od delegácií EÚ ukázala, že považujú za náročné spravovať a využívať doplnkovosť a vytvárať synergie medzi nástrojmi. Celkovo sa usúdilo, že EÚ chýbali príležitosti na koordinované stratégie pre danú krajinu/región.

Pokiaľ ide o súlad s členskými štátmi, v preskúmaní sa zistilo, že existuje potenciál na ďalšie posilnenie spoločného programovania. V niektorých prípadoch by to však vyžadovalo väčšiu angažovanosť zo strany vlád partnerských krajín, ako aj členských štátov.

V správe o preskúmaní v polovici obdobia sa poukazuje na pozitívne trendy, ktoré sa objavujú v súvislosti s dosiahnutím výsledkov. Boli však zaznamenané ťažkosti pri meraní dosiahnutých výsledkov. Pokiaľ ide o systémy monitorovania uvedené v nástrojoch, informácie boli často obmedzené. Chýbali údaje (vrátane základných údajov), aby sa zistilo, či sú nástroje na dobrej ceste k splneniu niektorých svojich cieľov (najmä cieľov na vysokej úrovni), ako aj pochopenie toho, že mnohé vonkajšie faktory (napríklad politiky partnerských krajín a ostatní darcovia) majú vplyv na dosiahnutie cieľov.

Pokiaľ ide o začleňovanie priorít EÚ, zaznamenal sa významný pokrok v rámci existujúcich nástrojov v oblasti zmeny klímy⁹⁰, no treba urobiť viac, aby sa riešil rozsah ďalších environmentálnych výziev, ako je strata biodiverzity a vyčerpávanie prírodných zdrojov. Začlenenie ľudských práv vrátane rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien sa vo väčšine prípadov považovalo za „prebiehajúcu prácu“, pričom partnerské vlády niekedy vyjadrujú nedostatočný záujem o tieto oblasti alebo vzdor voči nim.

Hoci sa zistilo, že celková organizačná výkonnosť je efektívna, niektoré subjekty sa domnievali, že vykonávanie niektorých nástrojov bolo administratívne zaťažujúce. Z času na čas bola Komisia vnímaná ako viac zameraná na proces než na politické ciele a výsledky.

1.4.4. *Zlučiteľnosť a možná synergie s inými vhodnými nástrojmi*

Pri vykonávaní tohto nariadenia sa zabezpečí súlad s inými oblastami vonkajšej činnosti a s inými príslušnými politikami EÚ, a takisto súdržnosť politiky v záujme rozvoja⁹¹. Ako sa stanovuje v Agende 2030, znamená to zohľadnenie vplyvu

⁹⁰ Napríklad príspevky 11. ERF v oblasti klímy sa zvýšili z 3,3 % v roku 2014 na 23,3 % v roku 2016 a príspevky nástroja financovania rozvojovej spolupráce v oblasti zmeny klímy vzrástli zo 17,7 % v roku 2014 na 24,9 % v roku 2016. Zdroj: ukazovateľ 12b, rámec EÚ pre výsledky v oblasti medzinárodnej spolupráce a rozvoja s príspevkom zo systému podávania správ veriteľmi Výboru OECD pre rozvojovú pomoc.

⁹¹ https://ec.europa.eu/europeaid/policies/policy-coherence-development_en.

všetkých politik na udržateľný rozvoj na všetkých úrovniach – na vnútroštátnej úrovni, v rámci EÚ, v iných krajinách a na svetovej úrovni.

Okrem toho je potrebné sa usilovať o synergie s akciami v rámci iných programov EÚ, aby sa maximalizoval vplyv kombinovaných intervencií, pričom medzi takéto programy patria európske štrukturálne a investičné fondy a Európsky horizont.

Akcie financované v rámci tohto návrhu by mali byť v súlade s akciami vykonávanými v rámci Nástroja predvstupovej pomoci III, rozhodnutia o zámorských krajinách a územiach, spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a novo navrhnutého Európskeho mierového nástroja, ktorý je mimo rozpočtu EÚ. Humanitárna pomoc stanovená v článku 214 Zmluvy o fungovaní Európskej únie nebude financovaná v rámci tohto návrhu, keďže bude naďalej financovaná na základe nariadenia o humanitárnej pomoci.

Financovanie podľa nariadenia by sa malo použiť aj na financovanie akcií súvisiacich s mobilitou v oblasti vzdelávania do tretích krajín, z tretích krajín alebo medzi tretími krajinami, ktoré nie sú pridružené k programu Erasmus, ako aj na spoluprácu a politický dialóg s týmito krajinami, a to spôsobom, ktorý je v súlade s nariadením o programe Erasmus.

1.5. Trvanie a finančný vplyv

☐ **obmedzené trvanie**

- ☐ v platnosti od [DD/MM]RRRR do [DD/MM]RRRR
- ☐ Finančný vplyv na viazané rozpočtové prostriedky od RRRR do RRRR a na platobné rozpočtové prostriedky od RRRR do RRRR.

☒ **neobmedzené trvanie**

- Počiatočná fáza vykonávania bude trvať od roku 2021

1.6. Plánovaný spôsob riadenia⁹²

☒ **Priame riadenie** na úrovni Komisie

- ☒ prostredníctvom jej útvarov vrátane zamestnancov v delegáciách Únie
- ☒ prostredníctvom výkonných agentúr

☐ **Zdieľané riadenie** s členskými štátmi

☒ **Nepriame riadenie**, pri ktorom sa plnením rozpočtu poveria:

- ☒ tretie krajiny alebo subjekty, ktoré tieto krajiny určili,
- ☒ medzinárodné organizácie a ich agentúry (uved'te),
- ☒ Európska investičná banka (EIB) a Európsky investičný fond,
- ☒ subjekty uvedené v článkoch 70 a 71 nariadenia o rozpočtových pravidlách,
- ☒ verejnoprávne subjekty,
- ☒ súkromnoprávne subjekty poverené vykonávaním verejnej služby, pokiaľ tieto subjekty poskytujú dostatočné finančné záruky,
- ☒ súkromnoprávne subjekty spravované právom členského štátu, ktoré sú poverené vykonávaním verejno-súkromného partnerstva a ktoré poskytujú dostatočné finančné záruky,
- ☒ osoby poverené vykonávaním osobitných činností v oblasti SZBP podľa hlavy V Zmluvy o Európskej únii a určené v príslušnom základnom akte.
- *V prípade viacerých spôsobov riadenia uveďte v oddiele „Poznámky“ presnejšie vysvetlenie.*

Poznámky:

Vonkajšie výdavky si vyžadujú schopnosť využívať všetky plánované spôsoby riadenia podľa vhodnosti a podľa rozhodnutia počas vykonávania.

⁹²

Vysvetlenie spôsobov riadenia a odkazy na nariadenie o rozpočtových pravidlách sú k dispozícii na webovej stránke BudgWeb: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

2.1. Opatrenia týkajúce sa monitorovania a predkladania správ

Uved'te časový interval a podmienky, ktoré sa vzťahujú na tieto opatrenia.

Systémy monitorovania a hodnotenia Komisie sa stále viac zameriavajú na výsledky. Zahŕňajú interný personál, ako aj realizačných partnerov a externú expertízu.

Vedúci úloh v delegáciách a centrále neustále monitorujú vykonávanie projektov a programov, pričom využívajú informácie poskytnuté realizačnými partnermi v rámci ich pravidelných správ, a pokiaľ je to možné, aj prostredníctvom návštev v teréne. Vnútorne monitorovanie poskytuje cenné informácie o pokroku; pomáha manažérom identifikovať aktuálne a potenciálne prekážky a prijať nápravné opatrenia.

Externí nezávislí experti sú zmluvne najímaní na posudzovanie výkonnosti vonkajšej činnosti EÚ prostredníctvom troch rôznych systémov. Tieto hodnotenia prispievajú k zodpovednosti a k zlepšeniu prebiehajúcich intervencií; takisto čerpajú ponaučenia z minulých skúseností s cieľom informovať o budúcich politikách a akciách. Takéto systémy vo všeobecnosti používajú medzinárodne uznávané hodnotiace kritériá Výboru pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj vrátane (možného) vplyvu. Napríklad pokiaľ ide o rozvojovú spoluprácu, na úrovni projektov, ústredne riadený systém monitorovania výsledkov poskytuje stručný sústredený prehľad kvality vzorky intervencií. S použitím vysoko štruktúrovanej štandardizovanej metodiky nezávislí experti na monitorovanie výsledkov posudzujú výkonnosť projektu v rámci hodnotiacich kritérií Výboru pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, a poskytujú odporúčania, ako zlepšiť budúce vykonávanie.

Hodnotenia na úrovni projektu, ktoré riadi najmä delegácia EÚ poverená daným projektom, poskytujú podrobnejšiu, hĺbkovú analýzu a pomáhajú projektovým manažérom zlepšiť prebiehajúce intervencie a vypracovať intervencie do budúcnosti. Najímajú sa externí nezávislí experti so skúsenosťami v tematickej a geografickej oblasti, aby vypracovali analýzu a poskytli spätnú väzbu a dôkazy od všetkých zúčastnených strán, najmä od konečných príjemcov. Okrem toho Komisia vykonáva strategické hodnotenia svojich politík, počnúc programovaním a stratégiou až po realizáciu opatrení v konkrétnom sektore (napríklad zdravotníctvo alebo vzdelávanie), v krajine alebo regióne, alebo hodnotenie konkrétneho nástroja. Tieto hodnotenia sú dôležitým prínosom pre vytváranie politík a navrhovanie nástrojov a projektov. Sú uverejnené na internetovej stránke Komisie a súhrn zistení bol zahrnutý do výročnej správy predloženej Rade a Európskemu parlamentu.

2.2. Systémy riadenia a kontroly

2.2.1. Opodstatnenie navrhovaných spôsobov riadenia, mechanizmu vykonávania financovania, spôsobov platieb a stratégie kontrol

Spôsoby riadenia

Pokiaľ ide o spôsoby riadenia, nestanovujú sa žiadne zásadné zmeny a skúsenosti získané útvarmi Komisie a implementačnými aktérmi v rámci predchádzajúcich programov prispievajú k lepším výsledkom v budúcnosti.

Akcie, ktoré sa majú financovať v rámci tohto nariadenia, sa budú implementovať v rámci priameho riadenia zo strany Komisie z centrálneho a/alebo prostredníctvom

delegácií Únie a v rámci nepriameho riadenia zo strany akýchkoľvek subjektov uvedených v článku 62 ods. 1 písm. c) nového nariadenia o rozpočtových pravidlách, s cieľom lepšie dosiahnuť ciele nariadenia.

Pokiaľ ide o nepriame riadenie, ako sa uvádza v článku 154 nového nariadenia o rozpočtových pravidlách, takéto subjekty musia zabezpečiť úroveň ochrany finančných záujmov EÚ, ktorá je rovnocenná úrovni ochrany v rámci priameho riadenia. Posúdenie pilierov, ktoré sa vykonáva *ex ante*, pokiaľ ide o systémy a postupy subjektov, sa vykoná v súlade so zásadou proporcionality a so zreteľom na povahu akcie a súvisiace finančné riziká. Ak je to potrebné na účely implementácie alebo ak sa vo výročných správach o činnosti vyjadrili výhrady, stanovia a vykonávajú sa akčné plány s osobitnými opatreniami zmiernenia. Okrem toho, vykonávanie dohľadu môžu sprevádzať príslušné opatrenia dohľadu uložené Komisiou.

V nástroji sa predpokladá, že nepriamym riadením možno poveriť aj partnerské krajiny alebo orgány, ktoré tieto určia. Takéto nepriame riadenie partnerskej krajiny môže mať formu rôznych stupňov vykonávania: čiastočné delegovanie, pri ktorom si Komisia ponecháva kontrolu *ex ante* nad rozhodnutiami partnerskej krajiny a vykonáva platby v mene partnerskej krajiny, ktoré na základe článku 154 ods. 6 písm. b) nového nariadenia o rozpočtových pravidlách nevyžaduje posúdenie pilierov *ex ante*. Alebo plné delegovanie právomocí, pri ktorom po posúdení pilierov *ex ante* môže partnerská krajina implementovať akciu s použitím svojich vlastných posudzovacích systémov a postupov, ktoré boli predmetom posúdenia, bez toho, aby Komisia *ex ante* kontrolovala implementáciu akcie touto partnerskou krajinou.

Použije sa aj rozpočtová podpora.

Inovatívne finančné nástroje, a to aj v partnerstve s Európskou investičnou bankou (EIB), finančnými inštitúciami členských štátov a inými medzinárodnými finančnými inštitúciami, sa použijú na činnosti kombinovaného financovania. Plánuje sa aj použitie trustových fondov.

Štruktúra vnútornej kontroly

Vnútoraná kontrola/postup riadenia sú koncipované tak, aby poskytovali primerané uistenie, pokiaľ ide o dosahovanie cieľov z hľadiska účinnosti a efektívnosti operácií, spoľahlivosti finančného vykazovania a súladu s príslušným legislatívnym a procedurálnym rámcom.

Efektívnosť a účinnosť

Implementujúce útvary budú na zabezpečenie účinnosti a efektívnosti operácií (a zmiernenie vysokej úrovne rizika v prostredí vonkajšej pomoci) okrem všetkých prvkov rozsiahleho strategického procesu politiky a plánovania Komisie, prostredia vnútorného auditu a ostatných požiadaviek rámca vnútornej kontroly Komisie v rámci všetkých nástrojov aj naďalej disponovať rámcom cieleného riadenia pomoci, ktorý bude zahŕňať:

- decentralizované riadenie väčšiny vonkajšej pomoci delegáciami Únie v teréne,
- jasnú a formálne stanovenú hierarchiu finančnej zodpovednosti [od delegovaného povoľujúceho úradníka (generálneho riaditeľa)] prostredníctvom subdelegovania od subdelegovaného povoľujúceho úradníka (riaditeľa) v ústredí vedúceho delegácie;

- pravidelné predkladanie správ delegáciami Únie ústrediu (správy o riadení vonkajšej pomoci) vrátane ročného vyhlásenia o vierohodnosti vedúceho delegácie,
- zabezpečenie solídneho programu odbornej prípravy pre zamestnancov na ústredí aj v delegáciách,
- významnú podporu a usmerňovanie zo strany ústredia/delegácie (aj cez internet),
- pravidelné návštevy delegácií každé 3 roky až 6 rokov na účely dohľadu,
- metodiku riadenia projektového a programového cyklu vrátane: nástrojov na podporu kvality návrhu intervencie, realizačnej metódy, mechanizmu financovania, systému riadenia, posudzovania a výberu implementujúcich partnerov atď.; nástrojov riadenia programu a projektu, monitorovania a podávania správ na účely účinnej implementácie vrátane pravidelného externého monitorovania projektov na mieste a dôležitých prvkov hodnotenia a auditu. Zjednodušenia sa budú vyvíjať prostredníctvom rozšírenia využívania zjednodušeného vykazovania nákladov a vzájomného využívania auditov pri audítorskej práci partnerských organizácií. Bude sa pokračovať v rizikovo diferencovaných kontrolách v súlade s podkladovými rizikami.

Finančné výkazníctvo a účtovníctvo

Poskytovateľské služby budú aj naďalej dodržiavať tie najprísnejšie normy účtovníctva a finančného výkazníctva použitím systému akruálneho účtovania (ABAC) Komisie, ako aj osobitných nástrojov vonkajšej pomoci, akým je spoločný informačný systém (CRIS) a jeho následný systém (OPSYS).

Pokiaľ ide o súlad s príslušným legislatívnym a procesným rámcom, metódy kontroly súladu sú stanovené v oddiele 2.3 (opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam).

2.2.2. *Informácie o zistených rizikách a systémy vnútornej kontroly vytvorené na ich zmierňovanie*

Operačné prostredie spolupráce v rámci tohto nástroja charakterizujú riziká nedosiahnutia cieľov nástroja, suboptimálneho finančného hospodárenia a/alebo nedodržania platných pravidiel (chyby zákonnosti a správnosti), ktoré súvisia s:

hospodárskou/politickou nestabilitou a/alebo prírodnou katastrofou, ktoré môžu spôsobiť problémy a omeškanie pri navrhnutí a realizácii zásahov najmä v nestabilných štátoch;

chýbajúcou inštitucionálnou a administratívnou kapacitou v partnerských krajinách, ktorá môže spôsobiť problémy a omeškanie pri navrhnutí a realizácii zásahov;

geograficky rozptýlenými projektmi a programami (zahŕňajúcimi mnohé štáty/územia/regióny), ktoré môžu predstavovať problémy v oblasti monitorovania logistiky/zdrojov – najmä následných činností na mieste;

- rozmanitosťou potenciálnych partnerov/prijímateľov s ich rozličnými štruktúrami a kapacitami v oblasti vnútornej kontroly, ktoré môžu byť rozdrobené, a tak môžu znížiť efektívnosť a účinnosť dostupných zdrojov Komisie potrebných na podporu a monitorovanie ich uplatňovania;

nedostatočnou kvalitou a množstvom dostupných údajov o výsledkoch a vplyve vykonávania vonkajšej pomoci uplatňovanými v partnerských krajinách, ktoré môžu obmedziť schopnosť Komisie podávať správy o výsledkoch a niesť za ne zodpovednosť.

2.2.3. *Odhad a odôvodnenie nákladovej efektívnosti kontrol (pomer „nákladov na kontrolu ÷ hodnota súvisiacich riadených finančných prostriedkov“) a posúdenie očakávaných úrovni rizika chybovosti (pri platbe a pri uzávierke)*

Náklady na vnútornú kontrolu a riadenie predstavujú približne 4 % odhadovaného ročného priemeru vo výške 12,78 miliardy EUR plánovaných na celkové (prevádzkové a administratívne) záväzky vo výdavkovom portfóliu financovanom zo všeobecného rozpočtu EÚ a z Európskeho rozvojového fondu na obdobie 2021 – 2027. Výpočet nákladov na kontrolu sa vzťahuje len na náklady Komisie, s výnimkou členských štátov alebo poverených subjektov. Poverené subjekty si môžu ponechať až 7 % na správu finančných prostriedkov, ktoré by mohli byť čiastočne použité na kontrolné účely.

Tieto náklady na riadenie zohľadňujú všetkých zamestnancov v centrále a delegáciách, infraštruktúru, cestovné, odborné vzdelávanie, monitorovanie, hodnotenie a zmluvy o vykonávaní auditu (vrátane zmlúv vypracovaných prijímateľmi).

Pomer riadiacich činností a prevádzkových činností by sa mohol časom znížiť v rámci zlepšených a zjednodušených úprav nového nástroja, vychádzajúc zo zmien, ktoré sa majú zaviesť novým nariadením o rozpočtových pravidlách. Kľúčové prínosy týchto nákladov na riadenie sa prejavujú v oblasti plnenia politických cieľov, účinného a efektívneho využívania prostriedkov a vykonávania komplexných, nákladovo efektívnych, preventívnych opatrení a iných kontrol, na zabezpečenie zákonného a regulárneho využívania finančných prostriedkov.

Zatiaľ čo bude potrebné neustále zlepšovať charakter a zameranie činností v oblasti riadenia a kontroly súladu v súvislosti s portfóliom, tieto náklady sú z globálneho hľadiska nevyhnutné na efektívne a účinné dosiahnutie cieľov týchto nástrojov pri minimálnom riziku nedodržania súladu (nižšom ako 2 % zostatkových chýb). Sú podstatne menšie ako riziká spojené so zrušením alebo s obmedzením počtu vnútorných kontrol v tejto vysoko rizikovej oblasti.

Očakávaná úroveň rizika vyplývajúceho z nedodržiavania platných pravidiel

Cieľ tohto nástroja, ktorý je potrebné dosiahnuť, je zachovať historickú úroveň rizika neplnenia (miera chybovosti), ktorá je celkovou zostatkovou „čistou“ mierou chýb (na viacročnom základe, potom ako sa vykonali všetky plánované kontroly a nápravy uzatvorených zmlúv) v miere menej ako 2 %. Tradične to zahŕňa odhadovanú mieru chýb 2 – 5 % na ročnej, náhodne vybranej vzorke transakcií Európskeho dvora audítorov na účely ročného vyhlásenia o vierohodnosti (DAS). Komisia to považuje za najnižšie riziko nesúladu, ktoré je možné dosiahnuť v súvislosti s veľmi rizikovým prostredím a vzhľadom na administratívnu záťaž a nevyhnutnú efektívnosť nákladov na kontroly súladu. Ak sú zistené nedostatky, vykonajú sa ciele nápravné opatrenia s ohľadom na zabezpečenie minimálnej miery chybovosti.

2.3. *Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam*

Uveďte existujúce a plánované preventívne a ochranné opatrenia, napr. zo stratégie boja proti podvodom.

Vzhľadom na vysokorizikové prostredie musia systémy predvídať značný výskyt potenciálnych chýb nedodržiavania súladu (nezrovnalostí) v transakciách a zabezpečovať vysokú úroveň ochrany, detekcie a nápravných kontrol, podľa možnosti čo najskôr v priebehu platobného procesu. V praxi to znamená, že kontroly súladu sa budú v najväčšej možnej miere opierať o významné predbežné kontroly na viacročnom základe vykonávané externými audítormi a zamestnancami Komisie v oblasti ešte pred realizáciou záverečných platieb projektu (pričom sa vykonávajú aj následné audity), ktoré výrazne prekračujú finančné ochranné mechanizmy vyžadované nariadením o rozpočtových pravidlách. Rámec súladu okrem iného tvoria tieto významné zložky:

Preventívne opatrenia

- povinná základná odborná príprava pre riadiacich zamestnancov a audítorov, ktorá sa bude týkať problematiky podvodov,
- poskytovanie usmernení (aj prostredníctvom internetu) vrátane existujúceho manuálu postupov, ako je sprievodca DEVCO a súbor nástrojov finančného hospodárenia (pre implementačných partnerov),
- predbežné hodnotenie, aby sa v rámci orgánov riadiacich príslušné finančné prostriedky zabezpečilo zavedenie primeraných opatrení proti podvodom v záujme predchádzania a zisťovania podvodov pri hospodárení s finančnými prostriedkami Únie v rámci spoločného a decentralizovaného riadenia,
- predbežná kontrola mechanizmov proti podvodom dostupných v partnerskej krajine ako súčasť hodnotenia kritéria spôsobilosti na riadenie verejných financií na získanie rozpočtovej podpory (t. j. aktívny záväzok bojovať proti podvodom a korupcii, primerané kontrolné orgány, dostatočná súdna kapacita a účinné mechanizmy reakcií a sankcií),

Zisťovacie a nápravné opatrenia

- predbežné kontroly transakcií vykonávané zamestnancami Komisie,
- audity a overenia (povinné aj založené na riziku) vrátane Európskeho dvora audítorov,
- retrospektívne kontroly (založené na rizikách) a spätné vymáhanie platieb,
- pozastavenie financovania z EÚ v prípade vážneho podvodu vrátane korupcie veľkého rozsahu, do času, kým orgány neprijmú primerané opatrenia s cieľom napraviť následky podvodu a zabrániť podvodom v budúcnosti,
- EDES (systém včasného odhaľovania rizika a vylúčenia),
- pozastavenia/ukončenia zmluvy,
- postup vylúčenia.

Stratégie boja proti podvodom príslušných služieb, ktoré sa pravidelne revidujú, sa podľa potreby upravujú, keď bude zverejnená nová verzia Komisie o stratégii boja proti podvodom (CAFS) s cieľom okrem iného zabezpečiť, že:

- systémy používané na vynakladanie finančných prostriedkov EÚ v tretích krajinách umožňujú získavať relevantné údaje na účely riadenia rizík vzniku podvodov (napr. dvojité financovanie),
- sa v prípade potreby vytvorí kontaktná skupina a príslušné nástroje IT zamerané na analýzu prípadov podvodov súvisiacich so sektorom vonkajšej pomoci.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

3.1. Okruh viacročného finančného rámca a nové navrhované rozpočtové riadky výdavkov

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
	Okruh VI Susedstvo a svet	DRP/NRP ⁹³	krajín EZVO ⁹⁴	kandidátskych krajín ⁹⁵	tretích krajín	v zmysle článku 21 ods. 2 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách
VI	15 01 01 Výdavky na podporu Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce	NRP	NIE	NIE	NIE	NIE
VI	15 02 01 Geografická spolupráca s tretími krajinami a regiónmi	DRP	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO
VI	15 02 02 Tematické intervencie	DRP	NIE	NIE	NIE	NIE
VI	15 02 03 Činnosti rýchlej reakcie	DRP	NIE	NIE	NIE	NIE
VI	15 02 04 Rezerva na vznikajúce výzvy a priority	DRP	NIE	NIE	NIE	NIE

⁹³ DRP = diferencované rozpočtové prostriedky/NRP = nediferencované rozpočtové prostriedky.

⁹⁴ EZVO: Európske združenie voľného obchodu.

⁹⁵ Kandidátske krajiny a prípadne potenciálne kandidátske krajiny západného Balkánu.

3.2. Odhadovaný vplyv na výdavky

3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na výdavky

v mil. EUR (zaokrúhlené na tri desatinné miesta)

Okruh viacročného finančného rámca			<VI>	Okruh VI Susedstvo a svet							
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po roku 2027	SPOLU
Operačné rozpočtové prostriedky (rozdelené podľa rozpočtových riadkov uvedených v bode 3.1.) ⁹⁶	Závazky	(1)	10 735,497	11 013,405	11 408,197	11 938,063	12 630,804	13 527,578	14 619,798		85 873,342
	Platby	(2)	1 460,701	3 419,496	5 288,668	7 159,359	8 903,375	10 178,560	11 279,598	38 183,585	85 873,342
Administratívne rozpočtové prostriedky financované z finančného krytia programu ⁹⁷	Závazky = Platby	(3)	447,475	456,425	465,553	474,864	484,362	494,049	503,930		3 326,658
Rozpočtové prostriedky na finančné krytie programu SPOLU	Závazky	= 1 + 3	11 182,972	11 469,830	11 873,750	12 412,927	13 115,166	14 021,627	15 123,728		89 200,000
	Platby	= 2 + 3	1 908,176	3 875,921	5 754,221	7 634,223	9 387,737	10 672,609	11 783,528	38 183,585	89 200,000

⁹⁶ Tieto rozpočtové prostriedky spolu s rozpočtovými prostriedkami v rámci IPA III a EINS, sa budú vzťahovať aj na záruku pre vonkajšiu činnosť, ktorá bude podporovať operácie EFSD+, makrofinančnú pomoc a úvery pre tretie krajiny na základe rozhodnutia Rady 77/270/Euratom, až do navrhovanej sumy 60 miliárd EUR, z ktorej sa 14 miliárd EUR plánuje na pokrytie úverov v rámci makrofinančnej pomoci.

⁹⁷ Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky určené na financovanie implementácie programov a/alebo akcií Európskej únie (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

Okruh viacročného finančného rámca	VII	„Administratívne výdavky“
---	------------	---------------------------

v mil. EUR (zaokrúhlené na tri desatinné miesta)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po roku 2027	SPOLU
Lidské zdroje		266,098	266,098	266,098	266,098	266,098	266,098	266,098		1 862,688
Ostatné administratívne výdavky		34,958	34,958	34,958	34,958	34,958	34,958	34,958		244,703
Rozpočtové prostriedky v rámci OKRUHU 7 viacročného finančného rámca SPOLU		301,056	301,056	301,056	301,056	301,056	301,056	301,056		2 107,391

v mil. EUR (zaokrúhlené na tri desatinné miesta)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po roku 2027	SPOLU
Rozpočtové prostriedky v rámci všetkých OKRUHOV viacročného finančného rámca SPOLU	Závazky	11 484,028	11 770,886	12 174,806	12 713,983	13 416,222	14 322,683	15 424,784		91 307,391
	Platby	2 209,232	4 176,977	6 055,277	7 935,279	9 688,793	10 973,665	12 084,584	38 183,584	91 307,391

3.2.2. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na administratívne rozpočtové prostriedky

- ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov
- ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie rozpočtových prostriedkov administratívnej povahy, ako je vysvetlené nižšie:

v mil. EUR (zaokrúhlené na tri desatinné miesta)

Roky	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SPOLU
------	------	------	------	------	------	------	------	-------

OKRUH 7 viacročného finančného rámca								
Ľudské zdroje	266,098	266,098	266,098	266,098	266,098	266,098	266,098	1 862,688
Ostatné administratívne výdavky	34,958	34,958	34,958	34,958	34,958	34,958	34,958	244,703
Medzisúčet OKRUHU 7 viacročného finančného rámca	301,056	301,056	301,056	301,056	301,056	301,056	301,056	2 107,391

Mimo OKRUHU 7⁹⁸ viacročného finančného rámca								
Ľudské zdroje	353,505	353,505	353,505	353,505	353,505	353,505	353,505	2 474,538
Ostatné administratívne výdavky ⁹⁹	93,970	102,919	112,048	121,359	130,856	140,543	150,424	852,120
Medzisúčet mimo OKRUHU 7 viacročného finančného rámca	447,475	456,425	465,553	474,864	484,362	494,049	503,930	3 326,658

SPOLU	748,531	757,481	766,609	775,920	785,417	795,105	804,986	5 434,049
--------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------------------

Rozpočtové prostriedky potrebné na ľudské zdroje a na ostatné administratívne výdavky budú pokryté rozpočtovými prostriedkami GR, ktoré už boli pridelené na riadenie akcie a/alebo boli prerozdelené v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu pridelovania zdrojov a v závislosti od rozpočtových obmedzení.

3.2.2.1. Odhadované potreby ľudských zdrojov¹⁰⁰

- ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie ľudských zdrojov.

⁹⁸ Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky určené na financovanie implementácie programov a/alebo akcií Európskej únie (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

⁹⁹ V tomto štádiu sa pre EACEA neplánuje žiadny grant.

¹⁰⁰ Rozmiestnenie zdrojov v delegáciách EÚ sa uskutoční v súlade s ustanoveniami dohody o úrovni poskytovaných služieb medzi Komisiou a ESVČ z 20. decembra 2010.

- ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie ľudských zdrojov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

odhady sa vyjadrujú v jednotkách ekvivalentu plného pracovného času

Roky		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
•Plán pracovných miest (úradníci a dočasní zamestnanci)								
Ústredie a zastúpenia Komisie		1 019	1 019	1 019	1 019	1 019	1 019	1 019
Delegácie		536	536	536	536	536	536	536
Výskum								
• Externí zamestnanci (v ekvivalente plného pracovného času: EPPČ) – ZZ, MZ, VNE, DAZ a PED ¹⁰¹								
Okruh 7								
Financované z OKRUHU 7 viacročného finančného rámca	– v ústrediach	107	107	107	107	107	107	107
	– v delegáciách	39	39	39	39	39	39	39
Financované z finančného krytia programu ¹⁰²	– v ústrediach	515	515	515	515	515	515	515
	– v delegáciách	3 237	3 237	3 237	3 237	3 237	3 237	3 237
Výskum								
Iné (uved'te)								
SPOLU		5 453	5 453	5 453	5 453	5 453	5 453	5 453

Potreby ľudských zdrojov budú pokryté úradníkmi GR, ktorí už boli pridelení na riadenie akcie a/alebo boli interne prerozdelení v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu prideľovania zdrojov v závislosti od rozpočtových obmedzení.

Opis úloh, ktoré sa majú vykonať:

Úradníci a dočasní zamestnanci	Úlohy budú rovnaké ako v súčasnosti (politika, programovanie, financie a zmluvy, iné horizontálne úlohy)
Externí zamestnanci	Úlohy budú rovnaké ako v súčasnosti (politika, programovanie, financie a zmluvy, iné horizontálne úlohy)

¹⁰¹ ZZ = zmluvný zamestnanec, MZ = miestny zamestnanec, VNE = vyslaný národný expert, DAZ = dočasný agentúrny zamestnanec, PED = pomocný expert v delegácii.

¹⁰² Čiastkový strop pre externých zamestnancov financovaných z operačných rozpočtových prostriedkov (pôvodné riadky „BA“).

3.2.3. Príspevky od tretích strán

Návrh/iniciatíva:

- ☒ nezahŕňa spolufinancovanie tretími stranami.
- ☐ zabezpečuje spolufinancovanie tretími stranami, ktoré sa odhaduje nižšie:

rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Roky	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SPOLU
Uveďte spolufinancujúci subjekt								
Prostriedky zo spolufinancovania SPOLU								

3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

- ☒ Návrh/iniciatíva nemá finančný vplyv na príjmy.
- ☐ Návrh/iniciatíva má tento finančný vplyv:
 - ☐ vplyv na vlastné zdroje
 - ☐ vplyv na iné príjmy

uveďte, či sú príjmy pripísané rozpočtovým riadkom výdavkov ☐

v mil. EUR (zaokrúhlené na tri desatinné miesta)

Rozpočtový príjmov: riadok	Vplyv návrhu/iniciatívy ¹⁰³						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Článok							

¹⁰³

Pokiaľ ide o tradičné vlastné zdroje (clá, odvody z produkcie cukru), uvedené sumy musia predstavovať čisté sumy, t. j. hrubé sumy po odčítaní 20 % na náklady na výber.